

Det norske Arbeiderparti

Beretning for perioden 01.07.1996–30.06.1998

Arbeiderpartiets 57. ordinære landsmøte 20.–22. november 1998

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Beretning
for perioden
01.07.1996 - 30.06.1998

utarbeidet av partikontoret

INNHold

INNLEDNING.....	7
LANDSMØTET 1996.....	7
SENTRALSTYRET.....	14
SENTRALSTYRETS SAMMENSETNING.....	14
VIRKSOMHETEN.....	14
FASTE UTVALG.....	22
KOMMUNALPOLITISK UTVALG.....	22
INTERNASJONAL UTVALG.....	22
HELSE- OG OMSORGSUTVALG.....	23
UTDANNINGS- OG KUNNSKAPSUTVALG.....	23
FORUM OG RÅD.....	24
FAGØKONOMISK RÅD.....	24
SAMEPOLITISK RÅD.....	24
DNAS ELDREFORUM.....	24
ARBEIDS- OG REFERANSEGRUPPER.....	25
VALGREFORMGRUPPA.....	25
JOBBSKAPING I DISTRIKTENE.....	25
TREDJE SEKTORGRUPPE.....	25
UTREDNINGSSEKRETARIATET - ARBEIDSGRUPPER.....	26
DET GODE ARBEIDSLIV.....	26
MILJØ OG TEKNOLOGI.....	28
INTERNASJONAL ANALYSE.....	30
DISTRIKTSPOLITIKK OG BOSETTING.....	32
DEMOKRATI OG DELTAKELSE.....	33
FAGGRUPPE FOR ØKONOMISK ANALYSE.....	36
LANDSSTYRET.....	39
LANDSSTYRETS SAMMENSETNING.....	39
LANDSSTYRETS VIRKSOMHET.....	41
ÆRESMEDLEMMER.....	50
KVINNEPOLITISK STYRE.....	51
REVISJONSNEMNDEN.....	51
SAMARBEIDSKOMITEEN MELLOM LO OG DNA.....	51
PARTIETS REPRESENTASJON I STYRER OG KOMITEER M.M.	53
PARTIKONTORET.....	54
FYLKESSEKRETÆRER.....	55
ÅRSMØTER I FYLKESPARTIENE.....	55
SEKRETÆRKONFERANSER.....	56
MEDLEMSUTVIKLINGEN.....	58

PROGRAMARBEIDET	59
INFORMASJONSARBEIDET	60
INTERNETT	61
VALGKAMPEN 1997	62
VALGKAMPSENTRALEN	62
MATERIELL.....	62
SKOLERING.....	63
SENTRALE VALGKAMPARRANGEMENTER	64
VALGKAMPÅPNINGEN	64
VALGDUELLMØTER.....	65
FAGLIG/POLITISK ARBEID	66
OPPHØR AV DET KOLLEKTIVE MEDLEMSKAP	66
SAMARBEIDSKOMITEER	66
ARBEIDSPASSKONTAKTER	66
FAGLIG/POLITISKE KONFERANSER	66
VALGET 1997.....	67
1. MAI 1997 OG 1998	67
KOMMUNALPOLITISK UTVALG	68
KOMMUNENES SENTRALFORBUND (KS)	68
LANDSRÅDET	69
FYLKESKRETSENE	69
LANDSTINGET 1998	69
ORDFØRERKONFERANSER	70
SAMARBEIDET MED NORSK KOMMUNEFORBUND (NKF) OG NORSK ELEKTRIKER OG KRAFTSTASJONSFORBUND (NEKF)	71
SAMEPOLITISK ARBEID	72
SAMEPOLITISK RÅD	72
SAMEPOLITISK KONFERANSE 1997, HARSTAD	73
DEN 1. ORDINÆRE SAMEPOLITISK KONFERANSE 1998	73
NY LEDER I SAMEPOLITISK RÅD.....	74
ARBEIDERPARTIETS REPRESENTANTER I SAMETINGET.....	75
GRUPPEMØTER	76
SAMETINGSSAMLINGER.....	77
VIKTIGE SAKER	77
SAMETINGSVALGET 1997.....	78
SAMETINGSGRUPPAS STYRE	78
VIKTIGE SAKER BEHANDLET I DET NYE SAMETINGET	79
ARBEIDET PÅ SAMETINGSSAMLINGENE	79
KONTAKT MED LOKALLAGENE	79
KONTAKT MED FYLKESLAGENE.....	79
KONTAKT MED DNA SENTRALT.....	79
INTERNASJONALT ARBEID	80
NORDISK SAMARBEID.....	80
EUROPEISK SAMARBEID	80
DEN SOSIALISTISKE INTERNASJONALE	81

KVINNEBEVEGELSEN	82
INNLEDNING.....	82
LANDSKVINNEKONFERANSEN 1996	83
KVINNEPOLITISK STYRE.....	85
SEKRETARIAT	85
KVINNEPOLITISK STYRES MØTER OG ARBEID	86
ANDRE ARRANGEMENTER	87
LEDERMØTER.....	88
ARBEIDSGRUPPER.....	89
ORGANISASJONS- OG STUDIEARBEIDET	89
TIPSHEFTE FOR KVINNELIGE JURYMEDLEMMER I VOLDTEKTSSAKER.....	89
ORGANISASJONEN - OMORGANISERINGEN AV KVINNEBEVEGELSEN	90
KOKEBOK I KVINNEPOLITISK ARBEID.....	90
STRATEGISK PLAN.....	90
STUDIEVIRKSOMHET / KVINNER KAN	91
THINA THORLEIFSENS STUDIEFOND	91
INFORMASJONS- OG KOMMUNIKASJONSARBEID.....	91
POLITISK ARBEID.....	92
KJERRINGRÅD FOR KVINNELIV OG SAMRÅDERETT.....	92
ET ARBEID Å LEVE MED	92
8. MARS - DEN INTERNASJONALE KVINNEDAGEN	93
VALGKAMPEN 1997.....	93
KOMMUNE- OG FYLKESTINGSVALGKAMPEN 1999	93
INTERNASJONALT ARBEID	94
NORDISK SAMARBEID.....	94
EUROPEISK SAMARBEID	95
SOSIALISTINTERNASJONALEN	95
EUROPEISK FORUM	95
KVINNER KAN OVERSATT TIL ANDRE SPRÅK.....	96
FN	96
ANNET SOLIDARITETSARBEID	96
BAKGRUNN, STRATEGI - OG RETNINGSLINJER	96
INTERNASJONALT SEMINAR	98
FEBE-FONDET	98
RACHEL GREPP-HEIMEN	98
DNAS STORTINGSGRUPPE	100
STORTINGSGRUPPAS STYRE	100
TILLITSVALGTE I STORTINGET OG AVDELINGENE	100
STORTINGSGRUPPAS VIRKSOMHET.....	101
GRØNNE SKATTER	103
JUSTISPOLITIKKEN	104
ENERGI OG MILJØPOLITIKKEN.....	105
UTDANNINGSPOLITIKKEN.....	107
LANDBRUKSPOLITIKKEN.....	108
FISKERIPOLITIKKEN.....	109
NÆRINGSPOLITIKKEN.....	109
HELSEPOLITIKKEN	111
SOSIALPOLITIKKEN	113
FAMILIE, KULTUR OG ADMINISTRASJONSPOLITIKKEN	114
UTENRIKS- OG BISTANDSPOLITIKKEN.....	117

FORSVAR- OG SIKKERHETSPOLITIKKEN	117
SAMFERDSELSPOLITIKKEN	118
KOMMUNEPOLITIKKEN	120
KONTROLL- OG KONSTITUSJONSKOMITEEN	122
REGJERINGENS VIRKSOMHET	123
REGJERINGENS SAMMENSETNING	123
7-PUNKTSPROGRAMMET FRA VALGET I 1993	125
REGJERINGENS ARBEIDSMÅTE	126
DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN	127
PLANLEGGING, SAMORDNING OG IT	128
ARBEIDSMARKEDET	129
NÆRINGSPOLITIKK OG PRIMÆRNÆRINGENE	130
VELFERDSPOLITIKKEN	133
FAMILIEPOLITIKKEN	137
UTDANNING OG FORSKNING	137
KULTUR	139
DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKKEN	140
MILJØ- OG ENERGIPOLITIKKEN	141
SAMFERDSEL	142
JUSTISPOLITIKKEN	144
FLYKTNINGE- OG INNVARDRINGSPOLITIKKEN	145
UTENRIKS, FORSVAR- OG SIKKERHETSPOLITIKKEN	146
AKTUELT PERSPEKTIV	148
DET NORSKE ARBEIDERPARTIS LOTTERIVIRKSOMHET	149
ARBEIDERNE UNGDOMSFYLKING	151
MILJØ	151
INTERNASJONAL SOLIDARITET	151
ARBEID, UTDANNING OG FRITID	152
ANTIRASISME	153
ORGANISASJON	153
LIKESTILLING	154
PRAKSIS	154
VALGKAMP	154
UTØYA	154
SENTRALSTYRET I PERIODEN	155

INNLEDNING

Landsmøtet 1996 ble holdt i Kongressenteret, Folkets Hus, Oslo i dagene torsdag 7. - søndag 10. november.

Hovedsakene på landsmøtet var behandlingen av partiets nye prinsipp- og arbeidsprogram, innkomne forslag og utviklingen i partiorganisasjonen.

Landsmøtet gjenvalgte Thorbjørn Jagland som leder, Hill-Marta Solberg og Jens Stoltenberg som nestledere og som ny sekretær - etter Dag Terje Andersen - ble Solveig Torsvik valgt.

Partiets arbeid for øvrig var i stor grad preget av forberedelser og gjennomføring av valgkampen foran stortingsvalget 15. september 1997. Valgdeltakelsen var høyere enn i 1993, med 78,3 % i 1997 mot 75,8 % i 1993..

Arbeiderpartiet fikk 904.362 stemmer av i alt 2.584.161 godkjente stemmer, noe som utgjorde 35 % og var en tilbakegang på 1,9 % sammenlignet med resultatet ved stortingsvalget i 1993.

Tilbakegangen resulterte bl.a. i at Arbeiderpartiets antall stortingsrepresentanter ble redusert fra 67 til 65 representanter.

Thorbjørn Jagland hadde - på partiets og Regjeringens vegne - informert velgerne om at Arbeiderpartiet måtte ha minst like stor velgeroppslutning som ved stortingsvalget i 1993 for å kunne fortsette å ha regjeringsansvar og 17. oktober 1997 gikk Regjeringen Jagland av.

LANDSMØTET 1996

Det norske Arbeiderpartis 56. ordinære landsmøte ble holdt i dagene 7. - 10. november 1996 i Kongressenteret, Folkets Hus, Oslo.

Landsmøtet skal i følge lovene bestå av 300 representanter med fulle rettigheter valgt av fylkespartiene etter bestemte regler. Landsstyret og Kvinnepolitisk styre deltar med tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett. Stortingsgruppa og Sametingsgruppa velger en representant for hver 10. representant de har i henholdsvis Stortinget og Sametinget. Disse deltar med tale- og forslagsrett. De politiske rådgiverne ved partikontoret har rett til å være med i forhandlingene på samme vilkår.

Det var sendt inn fullmakter for 300 representanter og ved åpningen var det møtt fram 299 representanter herav 23 vararepresentanter. Den 300. representanten ankom også landsmøtet i løpet av møtets første dag.

Landsmøtet ble holdt for åpne dører med adgang for media, samt for partimedlemmer mot framvisning av spesielt adgangskort.

Det var innbudt en rekke gjester fra våre søsterpartier i Europa og følgende var til stede:

Poul Nyrup Rasmussen	Socialdemokratiet	Danmark
Steen Christensen	Socialdemokratiet	Danmark
Kari Laitinen	SDP	Finland
Tero Shemeikka	SDP	Finland
Lars Emil Johansen	SIUMUT	Grønland
Peder Grønvold Samuelsen	SIUMUT	Grønland
Pâviâraq Heilman	SIUMUT	Grønland
Sigurjon Ingi Hillariusson	Althyduflokkurinn	Island
Arnis Magurevics	LSDSP	Latvia
Daiva Jakaite	LSDP	Litauen
Jean Francois Vallin	PES	
Longin Pastusiak	SDRP	Polen
Tom Saxèn	SAMAK	
Louis Ayala	SI	
Nick Sigler	Labour Party	Storbritannia
Ingela Thalèn	SDP	Sverige
Enn Kokk	SDP	Sverige
Monica Andersson	SDP	Sverige
Conny Fredriksson	The European Forum	
Wolfgang Biermann	SPD	Tyskland
Birgitte Ederer	SPÖ	Østerrike

I tillegg møtte en rekke innbudte fra innenlandske organisasjoner tilknyttet arbeiderbevegelsen samt en del personlig innbudte.

Følgende 300 representanter deltok med fulle rettigheter:

Østfold	001	Arne Øren		013	Åse Brekke
	002	Solbjørg Lervik		014	Torill Bergene
	003	Terje Blomberg		015	Inger Lise Husebråten
	004	Ane Tømmerås		016	Terje Granli
	005	Rune Fredriksen		017	Berit L. Mysen
	006	Irene Hansen		018	Svein O. Agnat
	007	Einar Wiig		019	Eva Margrethe Larsen
	008	Egil Martinsen	Akershus	020	Ragnar Kristoffersen
	009	Svein Erik Kristiansen		021	Wenche Paulsrud
	010	Kari Voll		022	Vibeke Dalen
	011	Inger Christin Torp		023	Anne Therese Gullberg
	012	Tom E. Magnussen		024	Jan Kjærstad

	025	Oddvar Skaar		071	Ellen Winnje
	026	Siri Hov Eggen		072	Mentz A. Fredly
	027	Vidar Bjørnstad		073	Eva Semmerud
	028	Karin Johannessen		074	Sidsel Bauck
	029	May Granum		075	Thorbjørn Hansen
	030	Åge Tovan		076	Mona Ridder-Nielsen
	031	Harald Busengdal		077	Kjell Ivar Bakkemoen
	032	Hans Marius Johnsen		078	Kai Aspheim
	033	Elisabeth Knoff		079	Florin Olsen
	034	Halfdan Karlsen		080	Wenche Hansgaard
	035	Anne Odenmarck			
	036	Jorun Buer	Hedmark	081	Siri Austeng
	037	Inger Lise Andresen		082	Hans Kolstad
	038	Kari Amundsen		083	Nils A. Røhne
	039	Ole Korslund		084	Tord Sckancke
	040	Egil Johansson		085	Mette Fossum
	041	Øyvind Ottesen		086	Magnus Aasen
	042	Stig Arne Vold		087	Lena Haugseth
	043	Erlend Lous		088	Steinar Syversen
				089	Inger Stensig
Oslo	044	Rune Kristiansen		090	Per Gunnar Sveen
	045	Inger Lise Husøy		091	Thor Lillehovde
	046	Marte Gerhardsen		092	Astrid Skaug
	047	Kjersti Mo		093	Svein Borkhus
	048	Rune Gerhardsen		094	Lovise Skaug
	049	Gro Balas		095	Ingunn Karlsen
	050	Ann Marit Sæbønes		096	Reidar Åsgård
	051	Tom Pape		097	Erling Brandsnes
	052	Tone Gjesdal		098	Eva Olastuen
	053	Per Kristian Finstad		099	Trond Hansen
	054	Olav Egeli		100	Bente Elin Lilleøkseth
	055	Dag Skaseth		101	Randi Johnsen
	056	Mari Sanden		102	Svein Stenslet
	057	Bjørn Nordhaug			
	058	Svein Olsen	Oppland	103	Lars Skjølaas
	059	Erik Dugstad		104	Gry Larsen
	060	Per Klausen		105	Inger Hovengen
	061	Elin Gudmundsen		106	Kjell Eriksen
	062	Jardar Flaa		107	Hanne Grethe Bakken
	063	Åse Niemi		108	Tor Even Heltorp
	064	Birgitte Hjelle		109	Ingfrid Rotevatn
	065	Frode Jacobsen		110	Odd Erik Stende
	066	Peter Myklebust		111	Rolf Ødegård
	067	Tariq Shahbaz		112	Liv Myhre
	068	Bjørn Lundberg		113	Harry Solheim
	069	Inger Seim		114	Tove Nyhus
	070	Leif Sommer		115	Rune Øygard

	116	Gisela L. Johnsgård		160	Oluf Jacobsen
	117	Stig Solbrekken		161	Tom Richard Olsen
	118	Asmund Sønstelid		162	Randi Berntsen
	119	Randi Kampesveen		163	Marthe Scharning Lund
	120	Kåre Eide		164	Anne Grethe Skårdal
	121	Mari Langleite Barrusten			
	122	Morten Brændhaugen	Aust-	165	Anne Margrethe Kristensen
	123	Jarmund Øyen	Agder	166	Laila Øygarden
				167	Nina Høst
Buskerud	124	Lise Christoffersen		168	Astrid Engesland Anderser
	125	Geir Sjønnegård		169	Maria Kristensen
	126	Gerd Johnsen		170	Per Svenningsen
	127	Halvard Reiersgård			
	128	Karin Bekken Aasheim	Vest-	171	Øystein Grytten
	129	Per Ulriksen	Agder	172	Martha Rondestvedt
	130	Ragnhild Lenes Johansen		173	Gunnar Rostveit
	131	Atle Remme		174	Trond Aanonsen
	132	Heidi Knudsen		175	Stein Chr. Salvesen
	133	Laila Gustavsen		176	Helga Tønnessen
	134	Frank Willy Larsen		177	Lill Tony Ramvik
	135	Aud Watnebryn			
	136	Ivar Reinton	Rogaland	178	Svein H. Andersen
	137	Oddbjørn Fønnebø		179	Marita Johansen
	138	Kadafi Zaman		180	Tor Magne Johannessen
	139	Jan Halvard Brekko		181	Brit Egaas Røen
	140	Gerd Eva Volden		182	Svein Fjellheim
				183	Kari Helliesen
Vestfold	141	Per A. Johnsen		184	Kari Austenå
	142	Frode Svendsen		185	Else Johanne Langøen
	143	Stig Råen		186	Bjørn Nedreaas
	144	Inger Lise Fevang Jensen		187	Eirin K. Sund
	145	Dagfin Gjerden		188	Henrik Ravndal
	146	Turid Evensen		189	Olav Hafstad
	147	Håkon Andersen		190	Bente L. Johansen
	148	Anne Karin Ravnaas		191	Laila Thorsen
	149	Tor Inge Nevland			
	150	Arild Alfredsen	Hordaland	192	Gisle Handeland
	151	Tove Stordal		193	Turid Visnes
	152	Inge Kjerstine Jensen		194	Ole G. Fredheim
				195	Terje Ohnstad
Telemark	153	Bjørn Stulen		196	Kari Manger
	154	Rolf Erling Andersen		197	Anne-Grete Strøm-Erichsen
	155	Anne Marie Haugen		198	May Søfteland
	156	Liv Astrid Kristensen		199	Trond Tystad
	157	Liv Meyer		200	Hans Otto Robberstad
	158	Eivind Aasmundtveit		201	Borghild Lieng
	159	Unni Havrás		202	John Skogseth

	203	Ina Hess		247	Rolf Aas
	204	Oddvar Åsheim		248	Odd Asmussen
	205	Hallgeir U. Hatlevik		249	Gudmund Gjengaar
	206	Siri Kaland		250	Kathinka Meirik
	207	Per Rune Henriksen		251	Toril Strand
	208	Liv Ulevik		252	Halvard Ingebrigtsen
	209	Jens Turøy		253	Arnfinn Brechan
	210	Beate Knudsen		254	Elsa Fjeldavli
	211	Natacha R. Vallebona		255	Stig Klomsten
	212	Merete Orholm		256	Eva Kristin Hansen
Sogn og Fjordane	213	Knut O. Aarethun	Nord- Trøndelag	257	Hildur Fallmyr
	214	Astrid Marie Nistad		258	Merethe Storødegård
	215	Magne Bjørnstad		259	Siri Øvrums Nesgård
	216	Jorhild Gjesdal		260	Jon Selægg
	217	Norill F. Solheim		261	Ole Meier Kjerkol
	218	Odd Husum		262	Per Helge Thorstad
	219	Vigdis Midtbø		263	Per Sverre Rannem
	220	Ivar Kongsvik		264	Elin Aune
	221	Arne Kyrkjebø		265	Arne Aasan
	222	Kjartan Longva		266	Bjarne Håkon Hanssen
	223	Irene Kroken			
Møre og Romsdal	224	Grethe W. Bjørlo	Nordland	267	Bjørnar Olsen
	225	Hege M. Gagnat		268	Trine Brænden Olsen
	226	John Ekroll		269	Sonja Steen
	227	Evy Holen		270	Oddny Bang
	228	Per Kr. Øyen		271	Per Solli
	229	Laila Bergheim Holmeide		272	Kjell Are Johansen
	230	Rolf-Inge Pedersen		273	Odd G. Andreassen
	231	Anne Lise Eide		274	Odd Tore Fygle
	232	Bernhard Riksfjord		275	Torny Pedersen
	233	Borghild Ruset		276	Ørnulf Skjæran
	234	Bjørn Røren		277	Anne Lise Wold
	235	Britt Hjelseth		278	Anne S. S. Mathisen
	236	Einar Arve Nordang		279	Knut Petter Torgersen
				280	Gunnbjørg Tobiassen
Sør- Trøndelag	237	Gunn Inger Løvseth		281	Magne Paulsen
	238	Margaretha Bollandsås		282	Eivind Undrum Jacobsen
	239	Knut Sundet		283	Magnor Arntsen
	240	Julla Engan	Troms	284	Steinar Dreyer
	241	Johan Broholm		285	Ellen Myrmel
	242	Eldbjørg Broholm		286	Helge Aune
	243	Olav Huseby		287	Tor Zachariassen
	244	Yngvar Solstad		288	Roald Linaker
	245	Ivar P. Volden		289	Heidi Anita Hansen
	246	Per Horven		290	Anne Britt Fallsen

	291	Robert Hansen		298	Ingalill Olsen
	292	Eva Johnsen		299	Roger Skarvik
Finnmark	293	Tor A. Kofoed	Svalbard	300	Bjørn Fjukstad
	294	Kjell H. Sæther			
	295	Evy-Ann Midttun			
	296	Grethe Brønnes			
	297	Anne Strifeldt Ballo			

Landsmøtet åpnet med et kulturprogram kalt "Sangen og ordet". Kjell Robertsen bandt sammen programmet med tekster skrevet av Guttorm Lyshagen. Etter at Kjell Robertsen hadde framført teksten "Eventyret", overtok sangartisten Trond Granlund som sang "Samholdssangen" i eget arrangement. Han sang også "Vaterland bru". Deretter framførte Kristin Berglund to nye sanger som hun hadde laget spesielt til landsmøtet, både tekster og melodier var hennes egne. Sangenes titler var "Hun har nok til alle" og "Bit for bit". Til slutt sang Randi Lagerquist sangen "Solidaritet". Medvirkende musikere var Nils Halleland, Anders Engen, Gjermund Silseth, Geir Stordal, Per Eriksen og Jan Tore Lauritsen.

Deretter holdt Thorbjørn Jagland minnetale over partifeller som var gått bort siden forrige landsmøte.

Generalsekretær i Sosialistinternasjonalen, Louis Ayala hilste landsmøtet på vegne av de utenlandske gjestene. Visepresident Thabo Mbeki fra Sør-Afrika hilse også landsmøtet. Landsmøtet takket Gro H. Brundtland for hennes innsats som partileder og statsminister med et eget kulturinnslag hvor, Arne Olav Bruntland, Thorvald Stoltenberg og Bjartmar Gjerde deltok. Medvirkende artister var Britt Hågensli, Åge Alexandersen, Vigdis Fossum og Bjørn Sandnes. Det var også videohilsener fra Simon Peres og Ingvar Carlsson. Innslaget ble avsluttet med en tale av Thorbjørn Jagland der han takket Gro og overrakte henne blomster.

Landsmøtet vedtok enstemmig følgende saksliste:

1. Åpning
2. Konstituering
3. Innstilling om Beretningen
4. Innberetning fra Revisjonsnemnda
5. Innkomne forslag
6. Lovendringer
7. Den politiske situasjonen
8. Partiets nye prinsipp- og arbeidsprogram
9. Utviklingen i partiorganisasjonen
10. Innstillinger fra redaksjonskomiteene
11. Valg
12. Avslutning

Det ble oppnevnt 3 redaksjonskomiteer (se sakslista) som behandlet de innkomne saker og de forslag som ble fremmet under landsmøtet. Landsmøtet vedtok følgende uttalelser:

1. **POLITISK UTTALELSE**
 - a) Likeverdige levekår i hele landet.
 - b) Offentlig eie av kraftselskapene.
 - c) 6-årsreformen/full barnehagedekning.
 - d) Integrering av minoriteter.
 - e) Kirkeasyl
 - f) Søndagsåpne butikker.

2. **INETRNASJONAL UTTALELSE**
 - a) Midt-Østen
 - b) Sentral-Afrika.
 - c) Øst-Timor.
 - d) Kurdernes rettigheter.
 - e) Miljøsituasjonen i nordområdene.
 - f) Barnearbeid.

Det ble også vedtatt en del lovendringer, bl.a. følgende tillegg i § 6, punkt 3 i DnAs lover:
"Framlegg som en vil ha behandlet på Landsmøtet, må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti *eller av et fylkespartis årsmøte eller representantskapsmøte* og skal sendes inn til Sentralstyret senest fire måneder før møtet".

I tillegg ble det også vedtatt Retningslinjer for det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti, samt nye Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti.

I overensstemmelse med partiets lover valgte landsmøtet medlemmer til Sentralstyret, Kvinnepolitisk styre og til Revisjonsnemnda.

Det er i tillegg til møteprotokollen også utarbeidet en fullstendig referatprotokoll som inneholder innledningene, debattene, uttalelsene og alle vedtak som ble gjort i møtet.

SENTRALSTYRET

SENTRALSTYRETS SAMMENSETNING

Landsmøtet i 1996 valgte følgende som medlemmer av Sentralstyret:

Thorbjørn Jagland, leder, Hill-Marta Solberg, nestleder, Jens Stoltenberg, nestleder, Solveig Torsvik, sekretær, Gro H. Brundtland, Yngve Hågensen, Grethe G. Fossum, Bengt Martin Olsen, Jan Davidsen, Tore Hagebakken, Terje Moe Gustavsen, Eva Jørstad, Kjell Bjørndalen, Britt Hildeng, Martin Kolberg, Susanne Bratli Grannes, Solbjørg Lervik og Rolf Erling Andersen.

I tillegg deltar leder av Kvinnepolitisk styre, Sylvia Brustad og AUFs leder, Anniken Huitfeldt i Sentralstyrets møter med fulle rettigheter.

VIRKSOMHETEN

Sentralstyret har i perioden 01.07.1996 - 30.06.1998 holdt 40 møter, behandlet 362 saker og vedtatt følgende uttalelser:

I møte 15.12.1997:

KYOTOAVTALEN KREVER NASJONAL HANDLING OG GLOBAL HOLDNING

Global oppvarming som følge av menneskeskapt drivhuseffekt er blant våre mest alvorlige globale miljøproblemer. Det krever internasjonale avtaler og nasjonal oppfølging.

Arbeiderpartiet ønsket en ambisiøs og effektiv klimaavtale som flest mulig land kunne slutte seg til. I klimaforhandlingene la derfor Arbeiderpartiets regjeringer vekt på:

Å få til en juridisk bindende avtale med tallfestede utslippsreduksjoner.

Å redusere klimautslippene gjennom byrdefordeling. Det vil si å ta utgangspunkt i landenes ulike muligheter for å redusere utslippene.

* At avtalene må omfatte alle de viktigste klimagassene.

* At det gis adgang til felles gjennomføring og handel med utslippskvoter.

* At det tas hensyn til skogens binding av CO₂.

På tross av nasjonale særinteresser og ulike oppfatninger av hva som er rettferdig, var det mulig å komme til enighet om en klimaavtale i Kyoto. Vi fikk gjennomslag for en forpliktende avtale som omfatter seks klimagasser, felles gjennomføring, byrdefordeling, handel med kvoter og opptak i skog. Enigheten i Kyoto representerer en ny generasjon avtaler hvor landene samarbeider med hverandre for å løse klimaproblemene. Det er bra. Selvsagt kunne vi ønsket at man hadde kommet enda lengre, men avtalen er en god start.

Det er nødvendig at landene fører forhandlingsprosessene videre på grunnlag av prinsippene om rettferdig byrdefordeling og kostnadseffektivitet.

Landsstyret i Arbeiderpartiet åpnet 18. april 1996 for bygging av gasskraftverk i Norge dersom dette bidrar til å redusere forbruket av kullkraft og kjernekraft i Norden. Selv om bygging av gasskraftverk vil øke de norske utslippene av klimagassen CO₂, kan det bidra til et bedre miljø i Norden fordi gasskraftverk har lavere utslipp av CO₂ enn kullkraftverk.

I tråd med partiprogrammet vedtatt på landsmøtet i november 1996 forutsetter vi at innenlandsk bruk av naturgass må innordnes vår klimapolitikk og våre miljømålsettinger.

Fordi vi i Kyoto-avtalen har fått gjennomslag for prinsippene om felles gjennomføring, byrdefordeling og kvotehandel kan produksjon av gasskraft innordnes våre klimaforpliktelser. Dersom utbyggerne mener at det er forretningsmessig forsvarlig, kan byggingen starte.

Arbeiderpartiet mener at Kyotoavtalen understreker behovet for å:

- * Utvikle en reform for grønne skatter som innebærer økte skatter på forurensning og mindre skatt på arbeid. Arbeiderpartiet vil ta nye initiativ for å få en felles nordisk CO₂-avgift på kraftproduksjon.
- * Bidra til utvikling av teknologi som kan gi kraftig reduksjon i våre utslipp av klimagasser. Arbeiderpartiet vil ta i bruk miljøfondet og etablere et teknologifond som kan hjelpe bedrifter i å ta i bruk ny og mer miljøvennlig teknologi. Norge skal være ledende innen energiteknologi og fornybare energikilder.
- * Arbeide for at vi ved hjelp av fornybare energikilder i et normalår skal produsere elektrisitet tilsvarende vårt forbruk. Dette krever økt innsats når det gjelder bio-energi, oppgradering av eksisterende kraftverk, vindkraft, bølgekraft og varmepumper - og at veksten i det nasjonale energiforbruket må dempes.
- * Utvikle en langsiktig nasjonal klimastrategi som ansvarliggjør de viktigste utslippssektorene. Det må inngås forpliktende avtaler med industrien om konkrete utslippsreduksjoner innen fastsatte tidsfrister.
- * Stortinget må hvert år få lagt fram et klimaregnskap i forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet.

Arbeiderpartiet setter ned en klimagruppe som legger fram forslag til partiorganisasjonen om hvor det er mulig å endre/ redusere våre utslipp.

I møte 02.03.1998:

ELDRESATSINGEN SKAL HA HØYESTE PRIORITET

Med handlingsplanen for eldreomsorgen - Trygghet - respekt - kvalitet - la Arbeiderpartiregjeringen grunnlaget for en storstilt nasjonal utbygging av pleie- og omsorgssektoren. Målet er å sikre den nødvendige omsorgen for dagens og framtidens brukere. Til sammen 30 milliarder kroner vil bli stilt til disposisjon for kommunene de nærmeste fem åra for å løse oppgavene.

Alle kommuner er pålagt å utarbeide planer som grunnlag for tildeling av statlige midler. I disse dager mottar departementet kommunenes planer, etter at det har vært gjennomgått av fylkesmennene. Dermed begynner vi nå å få en samlet oversikt over hvordan kommunene vil møte økningen i antallet pleietrengende eldre ved utbygging av omsorgsboliger, sykehjemsplasser og styrking av bemanningen.

Arbeiderpartiet vil følge nøye med i regjeringens oppfølging av selve handlingsplanen og forholdet til kommunene. Arbeiderpartiet frykter at regjeringens politikk på andre områder kan bidra til å undergrave reformen. Kontantstøtten vil vanskeliggjøre personellsituasjonen, og den generelle økonomiske politikken regjeringen fører, vil kunne påvirke eldresatsingen negativt. Med Eldre og helse først, mener Arbeiderpartiet at disse oppgavene må ha høyeste prioritet i budsjettssammenheng.

Før fremleggelsen av statsbudsjettet til høsten må regjeringen legge fram en oversikt over framdrift og status i gjennomføringen av eldreplanen.

Arbeiderpartiets sentralstyre oppnevner et utvalg som skal følge med i regjeringens arbeid med handlingsplanen for eldreomsorgen. Utvalget vil, om nødvendig, komme med forslag til tiltak for at målene i planen skal nås.

Utvalget vil blant annet se på:

- personellsituasjonen, som krever nytenking og økt utdanningskapasitet
- finansieringsordningene for bygging av sykehjem, hvor det bør vurderes tilpasninger ut fra at byggeprisene generelt har økt den senere tid og kan variere forholdsvis mye fra område til område
- en gjennomgang av driftssituasjonen på bakgrunn av planene kommunene har utarbeidet
- fylkesmennenes ressurser i oppfølgingen overfor kommunene

I møte 09.03.1998:

UTFORMINGEN AV STATSBUJSJETTET 1999

Arbeiderpartiet vil gjøre rettferdig fordeling til hovedsak på partiets landsmøte i november. Dette vil også prege vårt arbeid med statsbudsjettet for 1999.

Det er nødvendig å gjennomgå de viktigste områdene innen politikken for å løfte de som har det vanskeligst og dra alle med i velferdsutviklingen

Sentrumsregjeringen har til nå valgt å samarbeide med Høyre og FrP.

Ved utformingen av statsbudsjettet for 1999 har sentrumsregjeringen mulighet til å gjøre et annet valg - samarbeide med Arbeiderpartiet.

For Arbeiderpartiet vil da følgende være avgjørende:

1. Regjeringen må vende tilbake til en ansvarlig budsjettpolitikk. Økt bruk av oljepenger for å komme seg unna vanskelige valg, er ikke akseptabelt i ett år til.
2. Utbyggingen av eldreomsorgen for 30 milliarder i fireårsperioden må sikres. Helsevesenet må reelt sett få økte ressurser.
3. Satsing på økt kvalitet i den offentlige skolen og oppbygging av en etter-utdanningsreform for voksne.
4. De med størst formue og inntekt må bidra mer. Dette kan skje ved:
Fjerne aksjerabattene (1.1 mrd. kr.)
Stram inn delingsmodellen (750 mill. kr.)
Oppheve 80-prosentregelen (90 mill. kr.)
Øk rederibeskatningen (1 mrd. kr.)

Nye forslag kan vurderes.

5. Regjeringen må ta konsekvensen av alle innvendingene i høringsrunden om kontantstøtte. I stedet bør det legges vekt på å klare målet om full barnehagedekning innen år 2000. Foreldre og barn må gis mer tid sammen ved at foreldrepermisjon bygges videre ut i 1999, med vekt på fars rettigheter. Antall uker og kompensasjonsgrad kan diskuteres ut fra det som er økonomisk ansvarlig. Ved å gå skrittvis fram med foreldrepermisjon kan vi både utvide foreldrenes valgfrihet, samtidig som den kan tilpasses bedriftenes situasjon og landets økonomi.

KOSOVO

Situasjonen i Kosovo er i ferd med å utvikle seg til en svært alvorlig konflikt. Tallet på døde og sårede er ukjent, men øker stadig. Sivile tvinges på flukt.

President Milosevic bærer et stort personlig ansvar for utviklingen i Kosovo. Han nørte opp under serbisk nasjonalisme på 80-tallet. I 1990 fjernet han det indre selvstyret for Kosovo.

President Milosevic må derfor straks sørge for at voldsbruken stoppes. Partene må samles rundt forhandlingsbordet. Fram til en fredelig løsning finnes må det etableres et internasjonalt nærvær i Kosovo.

Serbia må godta at delegasjonen fra OSSE ledet av Felipe Gonzales får en rolle for å avverge en videre voldsutvikling i Kosovo. Det er nødvendig med et omfattende og mer varig internasjonalt nærvær i Kosovo. Norge må være beredt til å delta om det skulle være ønskelig. Alle muligheter for tiltak må holdes åpne. Økonomiske sanksjoner mot Jugoslavia er en slik mulighet dersom andre muligheter ikke fører fram.

Overgrep av den typen vi er vitne til i Kosovo kan ikke betraktes som et indre anliggende for Jugoslavia. Utviklingen i Kosovo griper dessuten inn i mange av nabolandene med stor styrke. Derfor er Kosovo også en sak for det internasjonale samfunn.

Kontaktgruppen for det tidligere Jugoslavia som møtes i London i dag bør spille en viktig rolle i arbeidet for en fredelig utvikling i Kosovo. I denne gruppen sitter Italia, Frankrike, Russland, Storbritannia, Tyskland og USA. OSSE og FN må danne rammen for det internasjonale engasjementet.

Serbia er nå den eneste delen av det tidligere Jugoslavia der det ikke åpnes for politiske og økonomiske reformer. I Montenegro som utgjør den andre delen av Jugoslavia har Milo Djukanovic overtatt et moderat lederskap. Med sin voldsbruk undergraver Milosevic grunnlaget for de moderate kreftene i hele området.

I møte 20.04.1998:

INDUSTRIEN OG KYOTO-AVTALEN

Drivhuseffekten er en av de mest alvorlige miljøtruslene verden står overfor. Arbeiderpartiets sentralstyre er glad for at vi har fått en internasjonal avtale - Kyoto-avtalen - som et første skritt for å begrense utslippene av klimagasser.

Det er i tråd med det Arbeiderpartiet hele tiden har stått for at landene i fellesskap kan gjennomføre utslippsreduksjoner der man får størst reduksjon for innsatsen. Kyoto-avtalen åpner for dette gjennom felles gjennomføring og handel med utslippskvoter. Dette gjør det mulig å få til større utslippsreduksjoner enn dersom man utelukkende skulle basere seg på at landene gjennomførte tiltak hver for seg.

Norge må oppfylle sine forpliktelser i Kyoto-avtalen. Ingen deler av norsk økonomi kan være fritatt for å gi sitt bidrag til å begrense de norske utslippene av klimagasser. Prosessindustrien har stor betydning for bosetting og arbeidsplasser i distriktene. Avgifter som fører til at denne industrien flyttes til andre land uten at de totale utslippene reduseres er derfor både dårlig miljøpolitikk og dårlig distrikts- og sysselsettingspolitikk.

Arbeiderpartiets faggruppe på miljø har pekt på flere muligheter til å redusere utslippene også fra prosessindustrien. Arbeiderpartiets sentralstyre mener industrien bør bidra gjennom at det fastsettes utslippskvoter som sikrer reduksjoner i utslippene.

Et system med utslippskvoter innebærer at staten fastsetter en samlet ramme for utslippene fra de næringene som er med i ordningen. Innenfor denne rammen tildeler myndighetene kvoter til den enkelte bedrift. Bedriftene kan kjøpe og selge kvoter. De som selger kvoter må redusere mer, mens de som kjøper kvoter kan redusere mindre. Uansett skal de samlede utslippene holdes innenfor de fastlagte rammene.

De viktigste fordelene med et kvotesystem er:

1. Et system med kvotehandel gir større sikkerhet for at vi klarer å redusere utslippene i henhold til målsettingene, fordi kvotene setter et samlet tak på utslippene fra de næringene som omfattes av ordningen. Avgifter gir mindre sikkerhet for hvor store utslippsbegrensningene faktisk blir.
2. Ordningen gjør utslippsreduksjonene kostnadseffektive, det vil si at vi får størst mulig reduksjoner til lavest mulig kostnader. Dermed kan vi påta oss mer ambisiøse utslippsforpliktelser enn om vi velger mer kostnadskrevende tiltak. Et system med utslippskvoter for industrien, kombinert med avgifter for andre deler av norsk økonomi, vil være mer kostnadseffektivt enn en ordning med differensierte avgifter og ulike unntaksordninger, slik det kan se ut til at regjeringen Bondevik vil foreslå.
3. Utslippskvoter innebærer at forurensere betaler. Forurensere betaler for rensetiltak eller for kjøp av kvoter. Et system med avgift innebærer at bedrifter betaler både rensekostnader og avgift for de utslippene som gjenstår etter at det er innført rensetiltak. For nøyaktig den samme utslippsreduksjonen blir det dermed vesentlig billigere for bedriftene med kvoter enn med avgifter. Dette styrker bedriftenes konkurransekraft og gjør det lettere for myndighetene å fastsette strengere utslippskrav. Kvotesystemet reduserer også faren for at noen bedrifter rammes urimelig hardt og at produksjonen på lengre sikt flyttes til land som ikke har like strenge utslippskrav som Norge, noe som kan øke de totale utslippene.
4. Et norsk system for utslippskvoter vil gjøre det lettere for norske bedrifter å delta i et eventuelt internasjonalt regime for kvotehandel og felles gjennomføring, slik det legges opp til i Kyoto-avtalen.

Arbeiderpartiets sentralstyre mener at et kvotesystem bør omfatte de industrielle virksomhetene som i dag ikke er ilagt CO₂-avgift. Dette gjelder blant annet metallindustrien, produksjon av sement og leca, samt gass til industriell virksomhet og energiproduksjon.

I møte 22. - 22.06.1998:

ELDREPLANEN MÅ FØLGES OPP

Målet om å gi eldre med omsorgsbehov en reell trygghet for et kvalitativt godt tilbud ligger til grunn for den vedtatte eldreplanen. Arbeiderpartiregjeringen la stor vekt på behovet for tett oppfølging, for å få gode resultater.

En kritisk faktor i gjennomføringen vil være personelltilgangen. Vi vil understreke at det er helt nødvendig at den menneskelige ressurstilgang innen sektoren kommer opp på det nivå som handlingsplanen legger opp til. Planen forutsetter eksempelvis en netto tilgang av ca. 4000 sykepleiere.

For å nå det målet må arbeidet med gjennomføringen av handlingsplanen "Rett person på rett plass", intensiveres. Arbeiderpartiet mener innsatsen på dette området må oppprioriteres og er innstilt på å tilføre planen ytterligere ressurser.

Arbeiderpartiet vil be Regjeringen om en redegjørelse for hvordan tilstrekkelige personellressurser sikres for å gjennomføre eldreplanen. Arbeiderpartiet vil vise til følgende viktige punkter for å bedre rekrutteringen.

Kommunene må i større grad enn tidligere legge tilrette for at deltidsansatte medarbeidere innen sektoren kan utvide sine stillingsbrøker til 100%. Ved nytilsettinger bør de utlyste stillingene som hovedprinsipp være 100% stillinger, slik som ellers i arbeidslivet. (Arbeidsmiljøloven inneholder de nødvendige hjemler for deltidsstillinger for de som trenger det.)

De midler som kommunen får til drift innenfor området må også brukes til en bevisst satsing på å bedre arbeidsmiljøet med målsetning å få ned sykefraværet, redusere slitasjen og stimulere medarbeiderne til å bli lenge i yrket.

Økt utdanningskapasitet og sterkere satsing på desentraliserte utdanningstilbud blir meget viktig. Flaskehalsen i form av for lav kapasitet i prøvenemndene ved avlegging av fagprøve i pleie og omsorgsyrkene må fjernes.

Regjeringen har redusert kvalifiseringsprogrammet for ufaglærte i psykiatrien og pleie- og omsorgssektoren fra 33 til 18 millioner kroner, og de har redusert etter- og videreutdanningen av hjelpepleiere fra 16 til 11 millioner. Denne satsingen må bringes opp på handlingsplanens foreslåtte nivå som et minimum.

Arbeiderpartiet forventer at Regjeringen fortløpende holder Stortinget orientert om eventuelle avvik i forhold til forutsatt utbyggings- og utviklingstakt i eldreplanen.

ARBEIDSPLASSENE, VELFERDEN OG RETTFERDIG FORDELING VIKTIGST

Arbeiderpartiets viktigste oppgaver er å sikre arbeidsplassene, velferden og en rettferdig fordeling. Stortingsflertallet har ført Norge inn på en kurs som på ny vil føre til en mer urettferdig fordeling og svekke bedriftenes konkurranseevne.

Framtidsutsiktene er svært usikre p.g.a. oljepriser og økonomisk krise i Sør-Øst Asia og Japan som kan spre seg til hele verden. Norge vil også møte økende konkurranse fra europeisk næringsliv som vil nyte godt av den økonomiske union med faste valutakurser. Det er mer enn noen gang behov for en fast styring fra Regjeringens og Stortingets side. Ellers vil markedet ta over styringen gjennom økte renter og priser.

Arbeiderpartiet vil peke på 3 hovedutfordringer:

En mer rettferdig fordeling.

All historisk erfaring viser at når forskjellene blir for store i samfunnet, sprekker solidariteten og samfunnsansvaret. Da blir det umulig å styre. De økte forskjellene skyldes i hovedsak økte aksjeinntekter som folk med høye inntekter har mest av. Arbeiderpartiet arbeider med endringer i skattesystemet som skal behandles på partiets landsmøte i november. Vi vil trekke inn mer skatt på inntekter og kapital fra folk på de høyeste nivåene for å løfte opp de med lavest inntekter og styrke velferden.

Satsing på eldre og helse.

Satsingen på eldreomsorg må gjennomføres i perioden. Antall eldre over 80 år vil øke jevnt hvert år framover og med hele 80 pst. fram til 2030. Det vil bli krise i både eldreomsorg og helsevesen hvis ikke programmet for eldreomsorgen som den siste Arbeiderpartiregjeringen fikk vedtatt blir gjennomført. Derfor må helse og eldre settes først.

Økt satsing på utdanning for barn, ungdom og voksne.

Det er et stort behov for å satse videre på utdanning på alle nivåer og for alle grupper. Dette vil sikre trygghet og like muligheter for alle i en tid med store omstillinger. Kvaliteten i grunnskolen, videregående skole og ved universiteter og høyskoler må økes. Det må satses mer på forskning, IT-utdanning og teknologirettede fag. Vi vil bygge opp en bred etterutdanning for alle voksne.

Samarbeid.

Arbeiderpartiet vil invitere sentrumpartiene til en politikk for en mer rettferdig fordeling og satsing på de viktigste områdene innen velferdspolitikken: Eldreomsorg, helse og utdanning. Vi inviterer også til samarbeid i distriktspolitikken. Arbeiderpartiet vil sikre en mer rettferdig fordeling mellom distrikter og regioner. Også i en slik sammenheng er det viktig å satse på utdanning og utvikle regionale kompetansemiljøer. Vi må også bygge ut data-/telekommunikasjonen for å gi like muligheter over hele landet.

FASTE UTVALG

Etter landsmøtet i 1996 ble det foretatt en evaluering av arbeidet i Sentralstyrets faste utvalg, og i sitt møte 20.01.1997 vedtok Sentralstyret å oppnevne følgende faste utvalg:

KOMMUNALPOLITISK UTVALG

Kommunalpolitisk utvalg som særlig skal arbeide med omstilling i kommuner og fylkeskommuner, full barnehagedekning og rett til skolefritidsordninger, mer brukervennlige offentlige tjenester, økt vekt på måloppnåelse og innsatsstyrt finansiering i kommunesektoren, gjennomgang av ansvarsdelingen mellom de tre forvaltningsnivåene stat - kommune - fylkeskommune og de øvrige oppgavene i programmet som angår kommuner og fylkeskommuner, foruten forberedelser til ordførerkonferansene.

Spørsmål knyttet til barnehagedekning krever rask handling.

Rolf Erling Andersen, leder, Eva Jørstad, Odd Andreassen, Brit Elgaas Røen, Evy Ann Midttun, Alf Daniel Moen, Thorbjørg Mydland, Anne-Lise Hilmen, Jan Frithjof Bernt, Anne Ballo, Grethe Bjørlo, Per Ulriksen, Kari Bekken, Rune Gerhardsen, Rigmor Aasrud Jahren, Trond Jensrud, Halvdan Skard, Jan Davidsen, Roger Gudmundseth, Kjell Opseth og Sylvia Brustad.

Hans Marius Johnsen - partikontoret - sekretær.

Etter valget i september 97 ble det imidlertid behov for å foreta en del endringer i sammensettingen av faste utvalg, da vi ikke lenger var i regjeringsposisjon og følgende endringer ble foretatt i Sentralstyrets møte 17.11.1997: Roger Gudmundseth gikk ut av utvalget da han ikke lenger var stortingsrepresentant og fraksjonsleder i Kommunalkomiteen.

INTERNASJONAL UTVALG

Internasjonalt utvalg som spesielt skal ta for seg ressursbruk og resultater i bistandsarbeidet, arbeidet for reformer i FN-systemet og nye globale etiske rettigheter, initiativ til gjennomgang av FNs flyktningekonvensjon og til etablering av en europeisk flyktningekonvensjon, flere internasjonale avtaler etter samræderettsprinsippet bl.a. innenfor miljø- og handelsspørsmål, nedrustnings- og sikkerhetspolitikken.

Haakon Blankenborg, leder, Susanne Bratli Grannes, Sigrun Møgedal, Willy Østreng, Nina Græger, Even Aas, Espen Barth Eide, Steinar Tamsfoss, Morten Vetland, Halle Jørn Hansen, Solveig Kleven, Siri Ulvin, Anniken Huitfeldt, Jon Ivar Nålsund, Bjørn Tore Godal, Jørgen Kosmo, Kari Nordheim-Larsen, Håvard Aagesen og Siri Bjerke.

Tonje Westby - partikontoret - sekretær.

Dette utvalgets sammensetning er ikke endret etter valget.

HELSE- OG OMSORGSUTVALG

Helse- og omsorgsutvalget skal konsentrere seg om bedre bruk av offentlige sykehus og behovene for mer helsepersonell, endringer i Rikstrygdeverkets refusjoner til privatpraktiserende leger, gjennomgang av tannhelsetjenestene, gjennomføring av eneroms- og sykehjemsutbyggingen, forbedring av behandlingstiltakene for rusmiddelmisbrukerne.

Tore Hagebakken, leder, Solbjørg Lervik, Jan Grund, Arvid Libak, Laila Roel, Odd Bakken, Eva Olsen, Kari Manger, Anne Ragnhild Kjær Sti, Ellen Horneland, Kjell Johansen, Gunhild Øyangen, Hill-Marta Solberg og Gudmund Hernes.

Jan Bøhler - partikontoret - sekretær

Etter valget gikk Hill-Marta Solberg ut av utvalget og Anne-Chatherine Hjertaas er kommet inn.

UTDANNINGS- OG KUNNSKAPSUTVALG

Utdannings- og kunnskapsutvalg som skal følge opp arbeidet med etter- og videreutdanningsreformen, satsing på forskning og produktutvikling, bygging av landsdekkende høyhastighets IT-nett, bruk av IT på utdannings- og kultursektoren, kompetansebygging blant innvandrere og flyktninger, bibliotekenes nye rolle, bruk av universiteter og høyskoler 12 måneder i året, oppfølging av reform 94, særling angående lærlingeplasser, utvikling av evalueringsformer i grunnskolen, gjennomføring av tiårig grunnskole og rett til skolefritidsordninger.

Britt Hildeng, leder, Bengt Martin Olsen, Sylfest Lomheim, Anita Alstad, Paul Dahlø, Rikke Lind, Jørund A. Ruud, Sølvi Ona Gjøl, Frode Bakken, Lene Løken, Jo Stein Moen, Per Gunnar Olsen, Marit Nybakk, Reidar Sandal, Bendik Rugaas, Tom Therkilsen, Are Martin Berntsen, Per Christian Lervik og Ottar Karlsen.

Roar Thun - partikontoret - sekretær.

Etter valget gikk Marit Nybakk ut og Grete Knudsen kom inn i hennes sted. Likeledes har Lene Løken bedt seg fritatt og Rigmor Aasrud Jahren har overtatt hennes plass som Kvinnebevegelsens representant.

FORUM OG RÅD

Sentralstyret oppnevnte også i samme møte to andre faste "utvalg":

FAGØKONOMISK RÅD

Hermod Skånland, leder, Kari Gjestebø, Per Kleppe, Berit Tennbakk, Svein Harald Øygard, Kjersti Gro Lindquist, Knut Røed, Stein Reegård, Kjell Roland, Kjartan Longva, Inger-Anne Ravlum, Petter Nore, Marianne Andreassen, Tom Therkildsen og Mary Kvidal.

SAMEPOLITISK RÅD

Åse Niemi, leder, Harald Nordvang, Elly Solberg, Leif Elsvatn, Sverre O. Johansen, Reidar Hirsti, Mathis Aslaksen Sara, Magnhild Mathisen, Rune Kristiansen og Barbro Lill Hætta.

Svein Bjørn Aasnes - partikontoret - sekretær.

I overensstemmelse med de vedtatte retningslinjene for det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti oppnevnte Sentralstyret i møte 02.03.1998 følgende nye Samepolitiske råd etter innstilling fra den 1. ordinære Samepolitiske konferanse som ble holdt 28.02. - 01.03.1998 i Tromsø:

Bård A. Berg, leder, Harald Norvang, Gunn Tove Ramberg, Kjell Kemi, Eilif O. Larsen, Synnøve Olsen og Helga Pedersen.

Svein Bjørn Aasnes - partikontoret sekretær

DNAS ELDREFORUM

I Sentralstyrets møte 21.04.1997 ble følgende oppnevnt som medlemmer:

Ola Dahl, leder, Aase Bjerkholt, Kåre Myhre, Bjørn Rudaa, Astri Råstad, Lilly Walvik, Inger Fjeldstad, Sara Johannesen, Haldis Havrøy, Arne Mellerud, Nils Axel Nissen og John Peder Tandberg.

Beret Bråten, sekretær.

ARBEIDS- OG REFERANSEGRUPPER

I beretningsperioden har også Sentralstyret oppnevnt følgende arbeids- og referansegrupper:

I møte 20.01.1997:

VALGREFORMGRUPPA

Valgreform-gruppe som Sentralstyret 25.11 bestemte at skulle opprettes for å vurdere endringer i valgloven som et ledd i utviklingen av lokaldemokratiet, og et eventuelt debattopplegg om dette.

Martin Kolberg, leder, Evy Ann Midtun, Erik Winther, Hetty Vårdal, Inger-Grethe Solstad, Snorre Wikstrøm, Gunnar Skaug og Jan Petter Rasmussen.

JOBBSKAPING I DISTRIKTENE

Jobbskaping i distriktene-gruppe som skal utarbeide en hovedskisse til det som i partiprogrammet kalles en plan for næringsutvikling i distriktene. Den skal bl.a. dreie seg om omstilling til en åpen økonomi, utvikling av markedskunnskap, bruk av ny teknologi og IT, offentlige virkemidler som kan understøtte konkurranseevne og produktutvikling, kompetansebygging og nyskappingsmidler.

Karl-Eirik Schjøtt-Pedersen, leder, Rune Øygard, Arnt Frode Jensen, Bjarne Håkon Hansen, Robert Helland Olsen, Hans Otto Robberstad, Astrid Nistad, Synnøve Konglevoll, Dag Terje Andersen, Inger Karin Nerheim, May Britt Lunde, Siri Austeng og Kjell Flønes.

TREDJE SEKTORGRUPPE

Tredje sektorgruppe som skal følge opp oppgavene i partiprogrammet angående samspill med boligkooperasjonen, idrettsbevegelsen og andre frivillige organisasjoner og samvirketiltak. Den skal særlig vie oppmerksomhet til programmets tiltak når det gjelder ungdomsboliger og eldreboliger, mobilisering for trygge nærmiljøer, hverdagshjelp i hjemmene, samt nye samarbeidsformer mellom lokale offentlige tiltak og frivillige organisasjoner.

Grethe G. Fossum, leder, Roy Berg Pedersen, Odd Flattum, Dag Arne Syverinsen, Sigurd Grytten, Ståle Dokken, Ellen Stensrud, Turid Birkeland og Barbro Lill Hætta.

Hans Marius Johnsen - partikontoret - sekretær.

I møte 02.03.1998:

OPPFØLGING AV ELDRESATSINGEN

Utvalgets oppgave skal være å følge med i Regjeringens arbeid med handlingsplanen for eldreomsorgen, og skal om nødvendig, komme med forslag til tiltak for at målene i planen skal nås.

Tore Hagebakken, leder, Guri Ingebrigtsen og Gunhild Øyangen.

Hans Marius Johnsen - partikontoret - sekretær.

UTREDNINGSSEKRETARIATET - ARBEIDSGRUPPER

I samme Sentralstyremøte ble det også oppnevnt følgende arbeidsgrupper knyttet til Utredningssekretariatet:

DET GODE ARBEIDSLIV

Tone Bratteli, leder, Bjørn Willadsen, Onur Safak Johannesen, Norvald Mo, Marianne Røed, Ragnvald Kalleberg, Øystein Gullvåg Holter, Jorunn Fryjordet, Bjørn Eriksen og Rina Brunsell Harsvik.

Faggruppas mandat:

Faggruppa skal tilrettelegge for en gjennomgripende debatt om hvordan vi kan skape et bedre arbeidsliv. Hensikten er å mobilisere brede grupper i Arbeiderpartiet, LO og i samfunnet ellers til deltakelse.

Det er en vesentlig forutsetning at debatten tilrettelegges i et språk og en form som alle kan forstå. Det er også en viktig forutsetning at prosessen skal munne ut i forslag til konkrete løsninger. Blant særlig aktuelle problemstillinger er:

Arbeidsmiljøloven i en ny tid: Det er 20 år siden arbeidsmiljøloven kom. Loven var et produkt først og fremst av industrisamfunnets utfordringer. Framtidas samfunn vil være et tjenesteytende, kunnskaps- og informasjonsbasert samfunn, med svært høy grad av yrkesdeltakelse. Hvilke nye krav stilles til arbeidsmiljølovgivningen i en slik situasjon?

Ny organisering i arbeidslivet: Ny teknologi påvirker arbeidslivets organisering. Jobben gjøres ikke nødvendigvis på arbeidsplassen, men f.eks. via dataskjerm fra hjemmet. Hvordan påvirker dette forholdet mellom arbeid og fritid? Hvordan påvirkes ulike grupper av arbeidstagere og forholdet mellom kvinner og menn i arbeidslivet? Hvordan påvirkes muligheten til innflytelse over egen arbeidsplass?

Nye temaer i avtaleverket: Arbeidstidsmønsteret og arbeidets organisering er i kontinuerlig endring. Bruken av deltid er allerede høy og den vil trolig øke fremover. Ønske om fleksible arbeidstidsløsninger står sentralt. Fjernarbeid blir mer vanlig. Hvordan sikre arbeidsmiljø og sosialt fellesskap for fjernarbeidere? Arbeiderbevegelsen vil drøfte framtidens avtaleverk i lys av dette. Bør vi tenke i retning av kollektive avtaler, med mer individuelle tilpasninger?

Arbeidsplassens rolle som sosial arena vil også komme sterkere i fokus, bl.a. som følge av endringene i familiemønsteret. Vi ser at moderne arbeidsgivere viser interesse for å bidra til bedre sosial tilrettelegging, og faggruppa bør drøfte hvilke nye perspektiver dette gir.

Eldre arbeidstakers situasjon: Eldre arbeidstakere sliter ofte tungt med de raske omstillinger som preger arbeidslivet. Mange tviler på om de strekker til i jobben og lengter til pensjonisttilværelsen. Mange utsettes også for åpne og skjulte utstøtingsmekanismer. Hvordan etablere full aksept for seniorenas arbeidssituasjon, treffe tiltak som letter deres arbeidssituasjon, så vi kan trekke nytte av denne gruppas erfaringer og kapasitet?

Mobbing og diskriminering på arbeidsmarkedet: Arbeidslivet er ikke fritt for mobbing, seksuell trakassering og negativ forskjellsbehandling, eksempelvis overfor innvandrere. Slike forhold må motvirkes med holdninger, kunnskap og praktiske tiltak. Hva skal til for å oppnå bedre resultater når det gjelder integrering av innvandrere og flyktninger på arbeidsplasser i hele landet og i alle yrker?

Kjønnsforskjeller i arbeidslivet: Det er fortsatt langt igjen til likestilling mellom kjønnene i arbeidsmarkedet. Gruppa bør vurdere ulike strategier for å oppnå økt kvinneheltakelse i flere deler av arbeidslivet og i lederstillinger. Hvordan kan arbeidet med å oppnå lik lønn for arbeid av lik verdi drives videre? .

Ungdom i Arbeidslivet: Hvordan er situasjonen for unge som kommer inn i arbeidsmarkedet? Tall viser at arbeidsløsheten blant grupper av ungdom er høy selv i tider med lav arbeidsløshet generelt. Hvem er det som stenges ute og hvilke muligheter finnes for at flere unge får en plass i arbeidslivet?

Sykefravær og arbeidsmiljø: En rekke forhold som tidligere ikke sto sentralt settes nå på dagsorden i arbeidslivet, bl a:

Kvinnens store yrkesdeltakelse krever mer oppmerksomhet om de nye "kvinnesykdommene" som hemmer livskvalitet og produktivitet. Forhold som ensformig arbeid, dårlig organisering, manglende kontroll og innflytelse over eget arbeid, manglende fysisk aktivitet og lav kvalitet i det psykososiale arbeidsmiljø bidrar ennå i stor grad til unødige lidelser, sykefravær og uførhet.

Medbestemmelse i arbeidslivet: Hva er de viktigste utfordringene for medbestemmelse i arbeidslivet i dag? Faggruppa bør vurdere hvordan en kan oppnå mer medinnflytelse på virksomhetenes daglige drift. Hva kan gjøres for å organisere arbeidslivet slik at medarbeidernes bedre får utfoldet sine evner?

Videre bør gruppa vurdere utviklingen i retning av at et økende antall arbeidstakere er aksjeeiere, i egne og andres bedrifter. Er det i denne situasjonen tilstrekkelig å forankre kravene om innflytelse i virksomhetene utelukkende i arbeidet. Bør arbeiderbevegelsen bidra til å lære arbeidstakere å bli andelshavere i egne arbeidsplasser?

Nye eierstrukturer aktualiserer spørsmål om bedriftsdemokratiets utvikling internasjonalt, herunder behovet for et godt konsernfaglig samarbeid på arbeidstaker siden. Moderne ledelsestenkning med vekt på involvering og deltakelse gir positiv forventning om framskritt på dette feltet.

MILJØ OG TEKNOLOGI

Karsten Jakobsen, leder, Liv Fiksdal, Asbjørn Moen, Ingvild Vaggen Malvik, Arne Bjørlykke, Gunn Paulsen og Tore Sandvik.

Faggruppas mandat:

Faggruppa skal ta utgangspunkt i Arbeiderpartiets politikk for en bærekraftig utvikling nedfelt i partiprogrammet. En politikk for bærekraftig utvikling vil i tida framover stille oss overfor mange veivalg. Politisk handling nasjonalt og internasjonalt, for å endre produksjon og forbruksmønstre blir avgjørende.

Virkningene av redusert biologisk mangfold, økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren og spredning av helse- og miljøfarlige kjemikalier, framstår i dag som den største miljøtrussel mot livsgrunnlaget på jorda. Dette slås fast i stortingsmeldingen om "Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling. Dugnad for framtida" som Arbeiderpartiregjeringen la fram våren 1997. Langtidsprogrammet for 1998-2001 trekker også opp viktige perspektiver for miljøpolitikken. Disse dokumentene blir også en viktig ramme for utvalgets arbeid.

Faggruppas første oppgave skal knyttes til arbeidet med oppfølging av den internasjonale klima-avtalen fra Kyoto. Gruppa bes om et første utredningsnotat innen 20. mars i 1998 med innspill som viser muligheter til utslippsreduksjoner. Det bør også vurderes hvordan ny teknologi kan bidra på dette området, og i forhold til utvikling av alternativ og fornybar energi. Gruppas arbeid skal bygge på det nedenfor refererte vedtaket fra Arbeiderpartiets sentralstyre, januar 1998:

Kyotoavtalen krever nasjonal handling og global holdning.

Global oppvarming som følge av menneskeskapt drivhuseffekt er blant våre mest alvorlige globale miljøproblemer. Det krever internasjonale avtaler og nasjonal oppfølging.

Arbeiderpartiet ønsket en ambisiøs og effektiv klimaavtale som flest mulig land kunne slutte seg til. I klimaforhandlingene la derfor Arbeiderpartiets regjeringer vekt på:

- * Å få til en juridisk bindende avtale med tallfestede utslippsreduksjoner.
- * Å redusere klimautslippene gjennom byrdefordeling. Det vil si å ta utgangspunkt i landenes ulike muligheter for å redusere utslippene.

- * At avtalene må omfatte alle de viktigste klimagassene.
- * At det gis adgang til felles gjennomføring og handel med utslippskvoter.
- * At det tas hensyn til skogens binding av CO₂.

På tross av nasjonale særinteresser og ulike oppfatninger av hva som er rettferdig, var det mulig å komme til enighet om en klimaavtale i Kyoto. Vi fikk gjennomslag for en forpliktende avtale som omfatter seks klimagasser, felles gjennomføring, byrdefordeling, handel med kvoter og opptak i skog. Enigheten i Kyoto representerer en ny generasjon avtaler hvor landene samarbeider med hverandre for å løse klimaproblemene. Det er bra. Selvsagt kunne vi ønsket at man hadde kommet enda lengre, men avtalen er en god start.

Det er nødvendig at landene fører forhandlingsprosessene videre på grunnlag av prinsippene om rettferdig byrdefordeling og kostnadseffektivitet.

Landsstyret i Arbeiderpartiet åpnet 18. april 1996 for bygging av gasskraftverk i Norge dersom dette bidrar til å redusere forbruket av kullkraft og kjernekraft i Norden. Selv om bygging av gasskraftverk vil øke de norske utslippene av klimagassen CO₂, kan det bidra til et bedre miljø i Norden fordi gasskraftverk har lavere utslipp av CO₂ enn kullkraftverk. I tråd med partiprogrammet vedtatt på landsmøtet i november 1996 forutsetter vi at innenlandsk bruk av naturgass må innordnes vår klimapolitikk og våre miljømålsettinger. Fordi vi i Kyoto-avtalen har fått gjennomslag for prinsippene om felles gjennomføring, byrdefordeling og kvotehandel kan produksjon av gasskraft innordnes våre klimaforpliktelser. Dersom utbyggerne mener at det er forretningsmessig forsvarlig, kan byggingen starte.

Arbeiderpartiet mener at Kyotoavtalen understreker behovet for å:

- * Utvikle en reform for grønne skatter som innebærer økte skatter på forurensning og mindre skatt på arbeid. Arbeiderpartiet vil ta nye initiativ for å få en felles nordisk CO₂-avgift på kraftproduksjon.
- * Bidra til utvikling av teknologi som kan gi kraftig reduksjon i våre utslipp av klimagasser. Arbeiderpartiet vil ta i bruk miljøfondet og etablere et teknologifond som kan hjelpe bedrifter i å ta i bruk ny og mer miljøvennlig teknologi. Norge skal være ledende innen energiteknologi og fornybare energikilder.
- * Arbeide for at vi ved hjelp av fornybare energikilder i et normalår skal produsere elektrisitet tilsvarende vårt forbruk. Dette krever økt innsats når det gjelder bio-energi, oppgradering av eksisterende kraftverk, vindkraft, bølgekraft og varmepumper - og at veksten i det nasjonale energiforbruket må dempes.
- * Utvikle en langsiktig nasjonal klimastrategi som ansvarliggjør de viktigste utslippssektorene. Det må inngås forpliktende avtaler med industrien om konkrete utslippsreduksjoner innen fastsatte tidsfrister.

- * Stortinget må hvert år få lagt fram et klimaregnskap i forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet.
- * Arbeiderpartiet setter ned en klimagruppe som legger fram forslag til partiorganisasjonen om hvor det er mulig å endre/ redusere våre utslipp.

Faggruppa bes videre om utredningsnotater knyttet til disse feltene:

Vern og bærekraftig bruk av naturens mangfold. Hvilke muligheter og veivalg står vi overfor i arbeidet med oppfølgingen av konvensjonen for biologisk mangfold fra den internasjonale Rio-konferansen 1992, nasjonalt og internasjonalt? Hvordan ta vare på det biologiske, geologiske og kulturskapte mangfoldet? Hvordan sikre grønne nærområder og friområder for alle? Hvilke utfordringer og konflikter knytter seg til arealbruk?

Helse- og miljøfarlige kjemikalier. Hvordan hindre at utslipp og bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier fører til helseskader og skader naturens evne til produksjon, fornyelse og mangfold? Hvilke muligheter gir teknologien på dette området?

Forbruks- og produksjonsmønstre. Oppfølgingen av internasjonale avtaler forplikter Norge som industrinasjon. Hvilke strategier kan føre til endringer? Hvordan kan resultater fra forskning og ny teknologi spille en mer direkte rolle, og hvordan kan informasjon og kunnskap f.eks gjennom forbrukerkampanjer spille en rolle.

Avfallshåndtering. Hvordan redusere mengden av avfall og fremme økt materialgjenvinning og energiutnytting? Hvilke nye muligheter foreligger når det gjelder teknologiske løsninger?

Fra atomer til bits. Overgangen til et mer digitalt samfunn med ny teknologi, skaper endringer i alle deler av samfunns- og næringsliv. Hvilke farer og hvilke muligheter følger av dette i et miljøperspektiv? Hvordan kan den nye teknologien bidra til å hindre miljøproblemer og generelt bidra til en positiv samfunnsutvikling?

Agenda21 med Lokal Agenda. Arbeiderpartiet vil at Norge skal være en pådriver og et foregangsland på dette området. Hvordan følge opp det verdensomspennende handlingsprogrammet for bærekraftig utvikling og Lokal Agenda 21? Vekst som jorda kan tåle. Hvilke utfordringer knytter seg til forholdet mellom økonomisk vekst og bærekraftig utvikling?

INTERNASJONAL ANALYSE

Terje Røed Larsen, leder, Gina Wang, Birgit Jacobsen, Helene Sjursen, Sverre Lodgaard, Erik Rudeng, Grete Faremo og Bernt Hagtvedt.

Faggruppas mandat:

Globaliseringen gir de fleste politikkområder en internasjonal dimensjon. Arbeiderpartiets program bygger på at forpliktende internasjonalt samarbeid blir stadig viktigere. Nye samarbeidsformer må ta utgangspunkt i de stadig raskere samfunnsendringene globalt.

Utviklingen må løpende analyseres med sikte på å vurdere mulighetene for at en aktiv norsk rolle internasjonalt ytterligere kan styrkes.

En viktig rolle for faggruppa blir å gi vurderinger av ulike utviklingstrekk internasjonalt, analysere de internasjonale organisasjonenes rolle og vurdere de store internasjonale utfordringene ved innledningen til et nytt årtusen. Spesielle oppgaver for faggruppa er blant annet:

Strategi for den nordlige dimensjon:

Hvilke muligheter finnes for videreutvikling av Norges rolle når det gjelder å skape mer stabilitet, bedre miljø og tryggere økonomi i hele det nordlige området, Norden, Barentsregionen og Østersjøregionen? En fornyelse og styrking av det tradisjonelle nordiske arbeidet er en utfordring. Det er også spørsmålet om hvordan det sikkerhetspolitiske samarbeidet, det miljøpolitiske samarbeidet og det økonomiske samarbeidet med vekt på næringsutvikling kan styrkes i hele det nordlige området. Norges pådriverrolle i forhold til et energipolitisk samarbeid i dette området bør vies spesiell oppmerksomhet. En sentral problemstilling er hvordan Norge kan bidra til å sikre denne nordlige regionen størst mulig politisk og økonomisk oppmerksomhet fra det Atlantiske- og det Europeiske området ellers.

Europa i forandring - EØS samarbeidet:

Etter at EU-landene har vedtatt utvidelse østover, er det behov for en grundig analyse av hvilke muligheter og utfordringer denne utvidelsen medfører. Hvilke følger vil en utvidelse få for EØS-samarbeidet? På hvilken måte kan Norge bidra til å styrke EØS-samarbeidet? Gruppa bør også analysere de ulike landenes situasjon. Hvordan kan Norge best spille en rolle i arbeidet med å fremme en positiv økonomisk og demokratisk utvikling i Sentral- og Øst-Europa.

Sikkerhetspolitikken:

Sikkerhet er ikke lenger bare knyttet til militære spørsmål, men også til miljø og sosial utvikling. I Europa er utfordringene å skape sikkerhetspolitisk samarbeid som omfatter alle land uavhengig av deres tilknytning til de ulike sikkerhetsorganisasjonene. Men de viktige organisasjonene NATO og OSSE har svært viktige roller å spille i dette arbeidet. Hvilke utviklingsmuligheter finnes? Hva er veivalgene for Norge?

Globale utfordringer:

Et mer effektivt FN: Reformarbeidet i FN er i full gang. Hvordan kan dette arbeidet styrkes? De multilaterale organisasjonene og særlig FNs mulige rolle i en globalisert økonomi og spørsmålet om et økonomisk sikkerhetsråd er blant spørsmålene som bør vurderes.

Bistand, fred og demokrati: Hvordan kan strategiene i bistandspolitikken fornyes? Gruppa bør vurdere hvordan arbeidet for samordning av arbeidet for å fremme menneskerettigheter, konflikt forebygging og konflikt håndtering kan styrkes og inngå som en del av bistandspolitikken.

FNs krisehåndtering: Hvordan kan FN i samarbeid med medlemslandene og andre organisasjoner bedre bidra til konfliktforebygging, krisehåndtering og humanitær innsats. Hvilke ressurser og redskaper trenger FN for å ivareta disse oppgavene?

Beskyttelse for mennesker på flukt: Hvilke veivalg står de enkelte land og FN overfor når det gjelder verdens flyktninger? Flyktningstrømmene øker både innen land og mellom land og regioner.

Nedrustning og avskaffing av atomvåpen:

Det har skjedd store endringer på nedrustnings området de senere årene. Avslutningen av den kalde krigen har gitt stor framgang i arbeidet med nedrustning av atomvåpen. Arbeidet med et internasjonalt forbud mot produksjon, salg og bruk av personellminer har gitt resultater. Spørsmålet er likevel: Hvordan drive nedrustningsarbeidet videre i dag? Dette gjelder atomnedrustningen som også har fått nye dimensjoner som miljøkonsekvenser ved produksjon og lagring, i tillegg til spredningsfaren. Det gjelder også oppfølging av det internasjonale arbeidet med nedrustning av kjemiske våpen og kontrollen med våpenhandel. Gruppen bes levere utredningsnotater om mulige strategier internasjonalt og Norges rolle.

DISTRIKTSPOLITIKK OG BOSETTING

Svenn Are Jenssen, leder, Gry Alsos, Elisabeth Ljunggren, Tone Magnussen, Erlend Bullvåg, Cecilie Høy Anvik, Bjørn Olsen, Jon Arild Johannesen og Pål Pedersen.

Faggruppas mandat:

Arbeiderpartiets distriktspolitikk er nedfelt i partiprogrammet og følges opp i den løpende politiske prosessen nasjonalt og lokalt. Hovedtrekkene i bosettingsmønsteret skal sikres og det skal legges til rette for likeverdige levekår i hele landet. De ulike regionenes fortrinn skal utvikles til hele landets beste. Næringsutvikling, utvikling av infrastruktur og kultur, er viktige elementer i Arbeiderpartiets distriktspolitikk.

Faggruppa skal bygge sitt arbeid på fellesmandatet for Arbeiderpartiets faggrupper og spesielt arbeide med problemstillinger som er relevante for distriktene i bred forstand. Gruppa starter opp sitt arbeid med å vurdere følgende spørsmål våren 1998:

I løpet av de siste årene har flyttestrømmen fra utkantkommunene vokst. I arbeidet med å målrette virkemidler vil det være nyttig med analyser og vurderinger av situasjonen i ulike deler av landet. Faggruppa bes spesielt om innspill til som kan :

- * belyse faktorer som påvirker flyttemønsteret
- * vise betydningen av økonomiske konjunkturer, muligheten for utdanning og jobb, sosiale og kulturelle tilbud, kommunikasjon og infrastruktur. Kvinneperspektivet vurderes spesielt.

Det er også aktuelt å belyse hvilke sider ved distriktspolitikken nasjonalt og lokalt. Viktige eksempler på slike områder er primærnæringenes rolle, IT teknologiens muligheter og tjenestetilbudet spesielt i små kommuner. Gruppa bes komme med utredningsnotater knyttet til disse problemstillingene våren 1998. Et foreløpig utredningsnotat ønskes innen 20. april 1998.

DEMOKRATI OG DELTAKELSE

Gunnar Skirbekk, leder. Arbeidet deles inn i ulike selvstyrte temagrupper. Gruppene får følgende ankerpersoner:

Internasjonalisering: Per Heum

Ulikhet: Ruth Grung

IT-teknologi: Tom Therkilsen

Lokaldemokrati, politiske partier og frivillige organisasjoner: Sølvi Lillejord

Politisk kultur i et moderne samfunn: Gunnar Skirbekk

Sentralstyrets møte 23.03.1998 ble følgende mandat for faggruppa vedtatt:

Arbeiderpartiets prinsippprogram framhever at en av de viktigste utfordringene for sosialdemokratiet i dag er å styrke den gjensidige forpliktelsen mellom individ og samfunn. Fellesskapet bygger blant annet på den enkeltes mulighet til medbestemmelse og vilje til ansvar. Derfor er det ønskelig å styrke demokratiet ved at den enkeltes mulighet til medbestemmelse og innflytelse stadig fornyes og forbedres.

I dag ser vi synkende valgdeltakelse særlig ved lokalvalg, lavere antall medlemmer i de politiske partiene, men også framvekst av andre påvirkningsformer og styringsmodeller. Den enkeltes mulighet til å styre sin hverdag og påvirke samfunnsutviklingen utfordres blant annet av økt internasjonalisering, av massemedienes rolle, av spesialisering og økt betydning av kunnskap, av deregulering og privatisering.

I moderne samfunn opplever vi grunnleggende endringer i samfunnsinstitusjonene og i forholdet mellom dem, slik som i markedsøkonomien, det sivile samfunn, det politiske og administrative system. Samtidig skjer det endringer i den enkeltes sosiale roller og selvopfatning. Arbeiderpartiet ønsker en bredest mulig debatt der ulike oppfatninger om disse endringene kommer fram slik at man til enhver tid kan være i stand til å foreta så gode politiske veivalg som mulig.

Arbeiderpartiet vil bidra til åpne diskusjoner om disse problemene både i partiet og i samfunnet ellers. Derfor setter vi i gang debatten om demokrati og deltakelse.

Blant særlig aktuelle arbeidsoppgaver til drøfting i faggruppa for demokrati og deltakelse er følgende:

Internasjonalisering:

Med økende internasjonalisering av økonomien har det oppstått et misforhold mellom markeds-kreftene og de politiske styringsmulighetene knyttet til nasjonalstaten. Samtidig ser vi framveksten av overnasjonale politiske enheter, internasjonale avtaler og samarbeidsformer. Dette stiller nye utfordringer til de politiske partiene som tradisjonelt er knyttet til nasjonalstaten og det sivile samfunn som tradisjonelt er forankret i nasjonens språk og kultur. Arbeiderpartiet vil være oppdatert på de nye diskusjonene omkring disse endringene og vurdere dem med tanke på å finne politiske svar.

Faggruppa bør gjennomføre slike oppdaterte drøftinger med tanke på demokratiets stilling, lokalt, nasjonalt og internasjonalt, i forhold til politiske partier og til sosiale bevegelser og krefter i det sivile samfunn. Ulike faglige perspektiver bør bringes inn i debatten og gjøres tydelige i presentasjonen. Dette gjelder de valgte økonomiske og sosiologiske perspektiver, så vel som økologiske, demografiske og sosiale rammevilkår som er nødvendige for bærekraftighet på kort og lang sikt.

Ulikheter i samfunnet som påvirker muligheten til innflytelse:

Det er mange ulikheter mellom individer og grupper som påvirker mulighetene til innflytelse i de politiske partiene og til aktiv deltakelse i det sivile samfunn.

Dette gjelder de tradisjonelle ulikheter i forhold til økonomiske ressurser, kjønn, alder og sosiale nettverk. Gruppa bør i denne forbindelse bl.a. drøfte kjønnsproblematikken i et generasjonsperspektiv med tanke på ulikheter i holdninger og valg hos kvinner og menn i forskjellige aldersgrupper: Er arenaene for demokrati og deltakelse for mye tilpasset mellomgenerasjonen; hva med helt unge kvinner og eldre?

I moderne vitenskapsbaserte utdanningssamfunn, med sterk påvirkning fra markedstyrte massemedia, har vi også ulikheter når det gjelder utdanning, kulturelt mangfold og symbolmakt. I kulturelt moderne samfunn ser vi dessuten tendenser til ulikheter i verdisyn på flere områder der det før rådde en større grad av verdikonsensus. Disse nye ulikhetene kan svekke det politiske grunnlaget for vidtgående verdibaserte fellesordninger f.eks. om velferd, familiepolitikk eller oppdragelse.

De fleste vil framheve grunnleggende menneskerettigheter, slik som ytringsfriheten, som en felles verdi norm på tvers av kulturelle forskjeller, og likeså det norske rettsvesen, det norske politiske system og visse normer for arbeids- og næringsliv, men hva med ulike syn på kjønnsroller og forhold mellom foreldre og barn? Samtidig er det motsetninger mellom kulturell modernitet og tradisjonsbasert etnisitet. - Disse trekkene ved moderne samfunn krever en fornyet debatt om forholdet mellom liberalitet og fellesskap. Gruppa bør ut fra forskjellige erfaringer og faglige vinklinger drøfte problemene knyttet til ulikhet i moderne samfunn med tanke på mulighetene for innflytelse i politikk og arbeidsliv og for fullverdig deltakelse i det sivile samfunn.

IT- teknologien:

Denne teknologien har gitt nye muligheter til informasjonsutveksling og dermed til deltakelse. Dette har blant annet gitt en ny frihet i forhold til geografisk avstand, noe som kan påvirke forholdet mellom bosted og arbeidssted og bidra til økende internasjonalisering når det gjelder informasjonsutveksling og kontakter. Men samtidig skaper den nye teknologien forskjeller mellom dem som har ressurser til å bruke den nye teknologien og dem som ikke har det. Dette reiser spørsmålet om hvorvidt den teknologiske utviklingen kan føre til nye skillelinjer i samfunnet. Ved overflod av informasjon via denne teknologien blir det avgjørende om den enkelte er i stand til å sortere, vurdere og tolke **informasjonsstrømmen**. Dette fører til et spørsmål om det offentliges ansvar, f.eks. gjennom utdanning og etterutdanning, når det gjelder å sikre den enkeltes mulighet til sortering, vurdering og tolking av informasjonsflommen.

Faggruppa bør drøfte disse forskjellige konsekvensene av IT teknologien, med tanke på bedre og mer likeverdige muligheter for alle samfunnsborgere til å dra nytte av denne teknologien.

Lokaldemokrati, politiske partier og frivillige organisasjoner:

Ut fra erfaringer og faglig kunnskap bør gruppa drøfte problemer i det lokale demokrati, slik som forholdet mellom administrasjon og politikk, med tanke på å bedre det politiske handlingsrom, stimulere den allmenne politiske interesse og få større bredde i folkevalgte organer. Bedring av det politiske handlingsrommet lokalt bør drøftes i forhold til andre styringsnivåer som det regionale og det nasjonale. Det er også aktuelt å drøfte valgordningen. Videre kan gruppa drøfte mulige tiltak for å få rekruttert gode og ubrukte krefter, både i form av personer og ideer:

I hvilken forstand kan ytre faktorer, slik som mediekjør, svekke motivasjonen til å delta i politikk, og i hvilken forstand kan andre faktorer, slik som forestillinger av en lukket partikultur, dominerende bruk av administrativt og økonomisk fagspråk, kvoteringsregler, eller en overveiende strategisk tenking (maktorientert tenking), ha slike virkninger? Det blir hevdet at borgernes identitet ikke lenger er fast knyttet til yrke og klasse: Menneskenes identitet i moderne samfunn synes i økende grad å være knyttet til varierende roller og valgte eller dominerende identitetsskapende symboler.

Politiske partier kan derfor ikke lenger uten videre basere seg på bestemte samfunnsgrupper og på fast, varig lojalitet i oppslutning og partiarbeid. Partiene må i langt større grad enn tidligere basere seg på en åpen diskusjon i det sivile samfunn for å vinne oppslutning blant mindre ensartede og mindre faste velgergrupper, slik at både offentlig diskusjon og symbolmakt blir viktigere enn før.

Gruppa bør drøfte slike oppfatninger og peke på mulige svar på disse og andre utfordringer for de politiske partiene. Det er også viktig å drøfte det sivile samfunns status i moderne samfunn, både som arena for offentlig ordskifte og for danning av sosial identitet. Hvilken rolle kan og bør de frivillige organisasjonene og de sosiale bevegelsene spille i forhold til de politiske partiene? I nordisk sammenheng er det interessant å drøfte framveksten av folkelige bevegelser, folkedanning og folkelige eliter i det sivile samfunn og relatere disse problemene til utviklingen av de politiske partiene. Er det mulige erfaringer å hente fra dette med tanke på styrking av demokratiet og de politiske partiene f.eks. overfor markedsstyrte påvirkningsformer?

Politisk kultur i moderne samfunn:

Det representative demokrati i moderne samfunn krever på den ene side en avpassing i forhold til rettsstaten og det juridiske system, inkludert universelle menneskerettigheter. På den andre side krever det representative demokrati i moderne samfunn opplyste velgere og en åpen og fri diskusjon om de offentlige spørsmål som skal opp til politisk behandling og avstemning. Dette omfatter både et krav om best mulig allmenndanning og offentlig drøfting ut fra de forskjellige relevante faglige og erfaringsbaserte perspektiver, og et krav om kvalitativt god forskning ut fra et rimelig mangfold av relevante fagperspektiver der resultatene presenteres slik at samfunnsborgerne i prinsippet er i stand til å vurdere de ulike faglige forutsetninger og resultater i forhold til hverandre.

Grappa bør drøfte hvordan det representative demokrati bør inngå i forhold til rettsstaten og det juridiske system, til forskning og folkeopplysning, og til offentlig diskusjon og folkedanning. I denne sammenheng bør man samtidig drøfte forholdet mellom strategisk (maktorientert) handling og kommunikativ (argumentorientert) handling i politikken.

De ulike former for media bør også drøftes, fra massemedia i eter og på papir, til bøker, tidsskrifter og utdanning, herunder overgangen fra partirelatert til markedsstyrt presse og etermedier.

Mulige politiske tiltak overfor institusjoner og symbolmakt innenfor det sivile samfunn, på markedet og i det politiske, juridiske og administrative rom, bør tas opp til drøfting med tanke på en styrking av den demokratiske deltakelse rent allment.

I Sentralstyrets møte 26.01.1998 ble Fagøkonomisk råd også oppnevnt til å fungere som :

FAGGRUPPE FOR ØKONOMISK ANALYSE

Faggruppens mandat:

Arbeiderpartiets fagøkonomiske råd, med Hermod Skånland som leder, utgjør faggruppa for økonomisk analyse. Grappa skal legge til grunn for sitt arbeid fellesmandatet for alle faggrupper:

Fellesmandat, arbeidsformer og særskilte oppgaver for faggruppene:

I. Noen felles innfallsvinkler bør ligge til grunn for arbeidet i alle faggruppene. Det gjelder særlig:

- *Alle inn i framtida!* Drøfting av hvordan vi kan skape en ny sosial utvikling som kan hindre at noen faller utenfor og gi bedre fordeling lokalt og internasjonalt
- *Generasjonene sammen!* Krav til en bærekraftig utvikling både når det gjelder miljøet og andre ressurser, slik at ikke problemene skyves over på kommende generasjoner
- *Tryggere hverdagsliv!* Forbedringer av oppvekst- og arbeidsmiljøet og brede forebyggende strategier i forhold til det som er kalt «risikosamfunnet»
- *For fred og toleranse!* Konsekvenser av at vi lever i et åpent samfunn der internasjonaliseringen slår inn på de fleste områder med stadig større tyngde og rekkevidde
- *Fornuftig husholdning!* Ressurser til nye reformer må skaffes ved forslag til bedre offentlig ressursbruk, slik at vi kan føre en ansvarlig økonomisk politikk
- *Forandre for å forbedre!* Vurdering av alternativer til dagens offentlige tiltak og overføringer med sikte på å påvise hvor det er riktig å foreslå endringer

- *Lær av fortida for framtida!* Lærdommer fra velferdsbyggingen i dette århundret må på alle områder gjennomdrøftes med sikte på aktiv erfaringslæring

II. Når det gjelder arbeidsformer for de ulike faggruppene, bør følgende felles punkter ligge til grunn:

- *Oppfølging av programmet:* I Arbeiderpartiets prinsipp- og arbeidsprogram ligger en rekke oppgaver og utfordringer som vi ennå ikke har startet arbeidet med å løse.

På en del punkter trengs nærmere utredning blant annet av framgangsmåter og av hvilke tiltak som vil gi best resultat - samt av helhetlige virkninger på kort og lang sikt. Vi vil be faggruppene arbeide med disse punktene innen sine fagområder.

- *Innspill til debathefter:* Der dette er mulig skal faggruppene identifisere grunnleggende veivalg og sentrale forandrings-spørsmål. Konsekvenser av alternativene og argumenter for og imot skal belyses i debathefter på inntil 15 sider, som kan trykkes i stort opplag. Dermed vil det bli mulig for mange mennesker i hele landet å engasjere seg på lik linje i framtidsdebatten. Heftene skal utgis etter en nærmere bestemt tidsplan fram mot landsmøtene i 1998 og i år 2000, slik at medlemmene etter hvert vil ha en samleperm med framtidshefter.

- *Offentlig debatt:* Utover å skrive debatheftene vil det være viktig at medlemmene av faggruppene skriver kronikker i aviser og tidsskrifter, og ellers bidrar til å føre framtidsdebatten på ulike måter. Blant annet kan det være aktuelt å holde foredrag på konferanser, utgi artikkelsamlinger og bidra til annet skriftlig materiell.

- *Aktuelle saker:* Det vil stadig komme opp dagsaktuelle saker og initiativer som skal behandles i partiets og arbeiderbevegelsens organer. For at disse beslutningene og grunnlaget for dem skal bli best mulig fundert, vil det være viktig at faggruppene løpende bidrar med nærmere analyser og utredninger av aktuelle saker innen faggruppas temaområde.

- *Samspill med faste utvalg:* På en del hovedområder har sentralstyret oppnevnt faste politiske utvalg og råd som arbeider med oppfølging av partiprogrammet og andre aktuelle saker innen sine felter. Når utvalgene ønsker nærmere faglige utredninger av spørsmål som de arbeider med, bør faggruppene diskutere hvordan de kan bidra til dette. Ellers skal også andre utredninger fra faggruppene som angår de faste utvalgenes arbeidsfelt, bringes fram for disse.

- *Kunnskaps- og argumentbase:* I regi av utredningssekretariatet skal det som en del av framtidsprosjektet bygges opp en bred kunnskaps- og argumentbase. Her skal notater, utredninger og innspill rundt ulike temaer lagres systematisk, slik at de til enhver tid blir lett tilgjengelige for deltakerne i prosjektet både på sentralt hold og i fylkespartiene. Slik kan vi gjøre det enklere for alle å finne poenger og analyser når man skal gjøre beslutninger eller delta i debatter. Faggruppene bør ta ansvar for å gjøre kunnskapsbasen best mulig ved løpende å bringe fram stoff som kan legges inn fra sitt område.

- *Krav til innsats:* Det gjelder generelt for alle deltakerne i faggruppene at de må kunne bidra jevnlig til utredningsarbeidet med skriftlige innspill, analyser og kommentarer. For at alle skal ha samme forventninger til hvordan arbeidet vil bli lagt opp, er det viktig at dette i utgangspunktet klargjøres. Dermed vil deltakerne stille opp på samme premisser, og lettere kunne legge realistiske planer for sin innsats.

Faggruppa for økonomisk analyse, mandat for arbeidet

III. En stor del av oppgavene og retningslinjene for arbeidet i de enkelte faggruppene springer ut av punkt I og II ovenfor. I tillegg vil vi peke på en del viktige særskilte oppgaver som må ivaretas av de enkelte faggruppene. Nedenfor følger et utkast til slike punkter for faggruppa for økonomisk analyse. Gruppene kan underveis melde til styringsgruppa om temaer de mener det er riktig å ta opp utover det som ligger i mandatet.

Faggruppa gis nå et mandat for de oppgaver som sentralstyret ønsker utredet tidlig i 1998. I løpet av de første månedene av året bes faggruppa for økonomisk analyse levere utredningsnotater knyttet til skattespørsmål, svart økonomi og EUs økonomiske og monetære union. Utredningsnotatene skal belyse ulike muligheter til håndtering av de nevnte spørsmål. Sentralstyret vil senere komme tilbake til flere viktige sider ved den økonomiske politikken som gruppa bør utrede.

Skattespørsmål.

Det har alltid vært en viktig del av Arbeiderpartiets skattepolitikk både å sikre rettferdig fordeling og en sterk økonomi med arbeid til alle. Det kommende året blir det særlig viktig å vurdere ytterligere tiltak i skattesystemet som kan gi rettferdig fordeling. Gruppa bør blant annet vurdere tiltak når det gjelder skattleggingen av kapital og formuer. Videre bør gruppa se på beskatningen av næringsdrivende med spesielt høye inntekter og vurdere takene idelingsmodellen. Forholdet mellom skatt på lønns- og kapitalinntekt er også et område det er aktuelt å vurdere.

Gruppa bør belyse tiltak som kan tette hull i skattesystemet og hindre rike nullskatteyttere. En vurdering av virkningene ved ulike muligheter til skjerpet skattlegging av aksjeformuer er også ønskelig. Det er et sterkt behov for ytterligere tiltak mot svart økonomi og skattekriminalitet. Utredninger viser at store milliardbeløp unndras beskatning. Gruppa bes vurdere tiltak både på nasjonalt nivå og lokale tiltak i kommunene.

Det kan også være aktuelt å vurdere virkningene av eventuelle nye fradrag i skattesystemet som har til hensikt å fremme f.eks etter- og videreutdanning og investeringer i forskning.

Gruppa kan selv om ønskelig trekke inn flere sider ved skattesystemet av betydning for fordelingspolitikken. Utredningsnotatet om skattespørsmål bør være ferdig innen utgangen av mars 1998.

LANDSSTYRET

LANDSSTYRETS SAMMENSETNING

Landsmøtet i 1992 vedtok nye lover for fylkespartienes representasjon i Landsstyret. Dette medføre at fylkespartienes landsstyrerepresentanter ikke lenger velges av Landsmøtet, men bare blir registrert i form av en meddelelse fra det enkelte fylkesparti.

Fylkespartienes representanter og vararepresentanter pr. 30.06.1998:

Fylke:	Medlemmer:	Varamedlemmer:
Østfold	Gerd Skovdahl Morten Olsen	Anni Langvann Hans Petter Pettersen
Akershus	Kjell Engebretsen Anna Smestad	Sverre Myrli Siri Hov Eggen
Oslo	Bernt Bull Ann-Marit Sæbønes	Trond Jensrud Karin Yrvin
Hedmark	Nils Røhne Siv Tørudsbakken	Ole Edvard Bjørnstad Bente Elin Lilleøkseth
Oppland	Torstein Rudihagen Reidun Gravdahl	Rune Øygard Hanne Grethe Bakken
Buskerud	Jan Dybvik Tone Aasterud	Anders K. Lunde Gerd Johnsen
Vestfold	Hans Hjerpekjøn Sonja Mandt Bartholsen	Dagfinn Gjerden Kari Myhrvold
Telemark	Gunn Olsen Terje Aasland	Mette H. Stavdal Halfdan Haugan
Aust-Agder	Jan Rudy Kristensen Solveig Solbakken	Ole Torfinn Vestøl Inger Theresie Nytræ
Vest-Agder	Sylfest Lomheim Björg Johannessen	Gunnar Rostveit Martha Rondestveit

Rogaland	Tore Nordtun Eirin K. Sund	Knut Redalen Inghild Vanglo
Hordaland	Anne-Grete Strøm-Erichsen Bjørn Christensen	Ingunn Sande Kjell Sørensen
Sogn og Fjordane	Aud Viken Erling Stadheim	Astrid Marie Nistad Knut O. Aaretun
Møre og Romsdal	Arve Bakke Liv Ingebrigtsen	Stig Holmstrøm Laila Bergheim Holmeid
Sør-Trøndelag	Gunnar Krogstad Kathinka Meirik	Knut Sundet Unni Møkkelgård Resell
Nord-Trøndelag	Bernt Hågensen Gerd Janne Kristoffersen	Geir Vikan Elisabeth Helmersen
Nordland	Bjørnar Olsen Britt Jonassen	Eivind Undrum Jacobsen Sonja Steen
Troms	Paul Dahlø Ellen Bergli	Steinar Dreyer Walborg Fossan
Finnmark	Anne Karin Saus William Pedersen	Jorunn Romsdal John Erik Pedersen

I tillegg deltok Rigmor Aasrud Jahren og Siri Ulvin med vararepresentantene Lene Løken og Inger-Grethe Solstad fra Kvinnepolitisk styre, Jo Stein Moen og Trond Jensrud med vararepresentantene Snorre Wikstrøm og Synnøve Konglevoll fra AUF med fulle rettigheter. Egil Olli fra Sametingsgruppa deltok med tale- og forslagsrett.

LANDSSTYRETS VIRKSOMHET

Landsstyret har i perioden avholdt 7 møter.

23. - 24.08.1996 FOLKETS HUS, OSLO.

Møtet behandlet følgende saker:

1. Forslag til nytt prinsipp- og arbeidsprogram.
2. Den økonomiske politikken.
3. Landsmøtet 1996.
 - a) Innkomne forslag
 - b) Organisasjonssaker og lovendringer
 - c) Forslag til strategiske satsingsområder for 1998 og 1999
 - d) Forslag til arbeidsordning
4. Evaluering av Strategisk Plan for 1995.
5. Utnevning av æresmedlemmer.

25.10.1996 I KINOSALEN, STORTINGET, OSLO.

Møtet behandlet følgende:

1. Regjeringsdannelsen.

06.11.1996 FOLKETS HUS, OSLO.

Møtet behandlet følgende saker:

1. Regnskap og innberetninger.
 - a) Regnskap for 1994 og 1995
 - b) Revisors beretning
 - c) Revisjonsnemndas innberetning
2. Landsmøtet 1996.
 - a) Innstilling på behandling av innkomne forslag til prinsipp- og arbeidsprogrammet
 - b) Innstillinger til dirigenter, sekretærer og komiteer
 - c) Kjøreplan for landsmøtet
3. Utnevning av æresmedlemmer

14. - 15.02.1997 FOLKETS HUS, OSLO

Møtet behandlet følgende saker:

1. Hellandsvikutvalgets innstilling.
2. Landsstyrets arbeidsform.
3. Valgkampen.
4. Utnevning av æresmedlemmer.

Møtet vedtok følgende uttalelse:

PASIENTENES STILLING SKAL STYRKES

Store økninger i antall stillinger og bevilgningene til helsevesenet på 1990-tallet har ikke gitt tilstrekkelige forbedringer i behandlingstilbudet. Når vi i de kommende år skal fortsette satsingen innen helsesektoren, er det avgjørende at pasientenes behov, trygghet og likebehandling i hele landet settes i sentrum. Dette vil Arbeiderpartiet gjøre ved å styrke pasientenes rettigheter på tre måter:

1. En ny behandlingsgaranti for alle alvorlig syke pasienter skal innføres fra 1. juli i år. Den skal garantere disse pasientene behandling innen tre måneder, med mulighet for fritt sykehusvalg innen helseregionen og nabofylkene. Dersom garantien brytes, skal pasienten ha rett til behandling som egen fylkeskommune betaler, uansett hvor i landet behandlingen skjer. For at dette skal kunne gjennomføres, må deler av bevilgningene til sykehusene knyttes til antall behandlede pasienter og styres dit hjelpen gis. Hvor stor andel av midlene som knyttes til innsatsen, må vurderes løpende ut ifra hva som gir størst stimulans til å redusere ventelister. Det skal fortsatt være en grunnleggende rammefinansiering av sykehusene. Tilbudet til psykiatriske og kronisk syke pasienter må forbedres gjennom særskilte tilskudd.

2. En ny vurderingsgaranti for alle pasienter ved sykehusene skal gjelde fra 1. januar 1998. Den vil innebære at alle pasienter skal få sitt behandlingsbehov vurdert senest innen tretti virkedager. Denne garantien vil gi en kraftig forbedring i tryggheten og servicen overfor de som i dag står på ventelister.

Dersom egen fylkeskommune ikke overholder fristen for vurderingsgarantien, skal pasienten ha rett til å få vurderingen gjennomført på hjemfylkets regning der dette kan skje. Pasientene må i den videre oppfølging få bedre løpende informasjon om ventetid for innleggelser, undersøkelser og operasjoner, så de ikke blir gående i det uvisse.

Begge de nye garantiene skal fungere effektivt og likeverdig i hele landet. Dette krever at det på nasjonal basis fastsettes standardiserte, klare rutiner og kriterier for garantiene, samt for føringen av ventelister og sykejournaler. Statlige myndigheter må også se til at den såkalte gjestepasientordningen utformes slik at det blir et fleksibelt og godt samarbeid på tvers av helseregionene om gjennomføring av garantiene.

3. Alle innbyggere skal få tilbud om fast lege. Denne skal ha ansvar for å gi sine pasienter gode allmennlegetjenester og oppfølging, og for å forbedre det forebyggende arbeidet. Målet skal være at flere får hjelp før de blir alvorlig syke, og at det kan ytes likeverdige legetjenester i hele landet. Det skal være fastlegen som sørger for henvisning til legespesialist eller andre deler av helsevesenet, og som følger opp pasienten når denne har avsluttet behandlingen i spesialisthelsetjenesten.

Den som selv velger å henvende seg direkte til spesialist, må betale mer enn de som går via sin faste lege. Det skal være anledning til å skifte lege to ganger pr. år, slik at det å ha faste pasienter ikke blir en sovepute i forhold til kvaliteten og servicenivået på legetjenestene. Dessuten må det inngås avtaler mellom fastleger og kommune om åpningstider, vikarordninger, forebyggende tiltak, legevaktjeneste og andre forhold. Det må også bestemmes et tak for det antall innbyggere som en fastlege skal betjene, noe som vil bidra til at kvaliteten på tilbudene blir likeverdig uansett bosted og hjelpebehov.

Det har tidligere vist seg hvor krevende det er å gjennomføre garantiordninger på en vellykket måte. Det er nå avgjørende at pasientene virkelig opplever at garantiene blir reelle for alle. Skal de nye rettighetene fungere effektivt til beste for pasientene, trengs det forbedringer av helsevesenet særlig på to punkter:

For det første vil det være behov for større personalressurser. Statens samlede ansvar for å gjøre utdanningen av legespesialister mer rasjonell og for å øke kapasiteten, må bli klarere og sterkere. Målet er at fullmaktene til å planlegge, organisere og godkjenne utdanningen, og til å fordele personellressursene, skal ligge hos offentlige myndigheter og ikke overlates til profesjonenes organisasjoner.

Det er dessuten et problem for de offentlige sykehus at private helsetilbud er gratispassasjerer i et system der det offentlige bærer kostnadene til utdanning og refusjoner. Denne utviklingen må møtes med strengere regulering av sykehusansattes adgang til å ha eierandeler og bierverv innen konkurrerende private tilbud. Det er nødvendig å endre rikstrygdeverkets refusjoner overfor private legespesialister, slik at midler frigjøres til å sikre nok personell til å utføre prioriterte oppgaver i et solidarisk offentlig helsevesen og til å sørge for bedre geografisk fordeling av leger.

Samtidig kan noe av mangelen på leger og sykepleiere avhjelpes ved at flere av de øvrige helsearbeidere tilføres økt kompetanse. Nye utdanningstiltak som kan sprengje profesjongrenser, må prøves ut, og det skal satses mer på videreutdanning av hjelpepleiere. Særlig er det behov for utdanning av operasjonshjelpepleiere for å få til en bedre utnyttning av kapasiteten på operasjonsstuene. Det er også behov for å tilpasse arbeidstidsordningene for å gi bedre bruk av sykehusene. Den interne organiseringen av sykehusene må tilrettelegges slik at helsepersonell i størst mulig grad kan konsentrere seg om pasientbehandling.

For det andre må det nåværende samarbeidet i helseregionene styrkes. Det må bli tettere og mer forpliktende, slik at den samlede sykehuskapasiteten kan brukes mer effektivt. Det skal utarbeides nasjonale standarder som gir sterkere føringer for utformingen av sykehustjenestene, herunder krav om regionale helseplaner som gir bedre oppgave- og funksjonsdeling. De regionale helseutvalgene, som i dag kun har en rådgivende funksjon, må ved lov og forskrift gis reell myndighet på sine områder. Utvalgene skal være politisk styrt, og det vil blant annet være naturlig at de får ansvaret for: - samarbeidet om ordningen med fritt sykehusvalg - andrelinjetjenester som ikke kan finnes i alle fylker - og fordelingen av legeressursene innen regionen.

Det fylkeskommunale ansvaret for å eie og drive sykehusene skal ligge fast. Ut i fra lokale forhold og behov bør imidlertid fylkeskommunene selv ta initiativ til å delegere myndighet utover det som er nevnt ovenfor til de regionale helseutvalgene. Der hvor det kan være formålstjenlig å endre grensene mellom helseregionene for å bedre mulighetene for samarbeid, bør slike endringer vurderes snarest mulig.

30. - 31.05.1997 RICA HELL HOTEL, STJØRDAL.

Møtet behandlet følgende saker:

1. Den politiske situasjonen.
2. Valgkampen.
3. Utnevning av æresmedlemmer.

Møtet vedtok følgende uttalelse:

FORSTERKET SOLIDARITETSSALTERNATIV GIR MER OMSORG OG FORDELING

Norsk økonomi er rettet opp under Arbeiderpartiets regjeringer på 1990-tallet. En avgjørende faktor har vært samarbeidet mellom fagbevegelsen, staten og arbeidsgiverne om Solidaritetsalternativet. Det har gitt solidariske lønnsoppgjør med lavtlønnsprofil, nesten halvert arbeidsledighet på fire år, halvert rentenivå og fleksibel pensjonsalder ned til 62 år.

Ved å forsterke Solidaritetsalternativet og omfordele fra de som har mest til de som har minst, vil vi i årene som kommer skape økt rom for satsing på omsorg og fordeling. Det fins en rekke ting vi gjerne vil forbedre og forandre. Men også i oppgangstider er det avgjørende å løse de oppgavene som er viktigst først. Landsstyret har drøftet utfordringene i velferdsbyggingen, og vil framheve fire hovedoppgaver som henger nøye sammen:

1. Flere gode leveår for alle - eldre og helse først!

Vi vil over fire år bruke 30 nye milliarder på planmessig å forbedre eldreomsorgen. Staten vil fullfinansiere investeringene, og kommunene skal få øremerkede midler til drift.

Når utviklingsplanen er gjennomført, må det gjøres endringer i lov og forskrifter som sikrer resultatene av eldreplanen for framtida - f eks at de som kommer på sykehjem, får rett til enerom om de ønsker det, og at de sikres en tilværelse der menneskelig kontakt og en meningsfylt hverdag står i fokus.

Vi ser økonomisk trygghet som en viktig betingelse for en verdig alderdom. Pensjonister med lav inntekt skal løftes opp, bl a gjennom bostøtteordningen. Den må innrettes slik at den bedrer levekårene for de som trenger det mest. Vi vil raskt fremme forslag og gjøre endringer som kan fjerne utilsiktede virkninger av omleggingen i mai i år.

For å forbedre eldreomsorgen trengs over 12000 nye årsverk i hjemmetjenester og institusjoner. Dette kan oppnås ved flere lærekontrakter i omsorgsfaget, ved at flere deltidsarbeidende tar heltidsjobb, ved å holde en høy utdanningskapasitet, og ved utbygging av et godt barnehage tilbud som gjør det enklere for barneforeldre å ta fast arbeid.

2. Pasienten i sentrum - et mer solidarisk helsevesen!

For bedre å ivareta folks behov for tilgjengelig legehjelp når de har behov for det, vil vi gi alle innbyggere tilbud om fast lege. Det vil gi alle mer trygghet og bedre oppfølging av helsetilstanden.

Fastlegeordningen må gi bedre geografisk fordeling av legeressursene i hele landet. Slik kan ventetider og legemangel reduseres, og flere lidelser oppdages og forebygges på et tidlig tidspunkt.

En ny og bedre behandlingsgaranti for alvorlig syke pasienter vil garantere at de får behandling innen tre måneder. En del av sykehusenes finansiering skal baseres på aktivitetsnivå og innsats, og denne skal økes til 40% fra januar -98. Dersom garantien brytes, vil pasienten ha rett til behandling, uansett hvor i landet denne kan skje.

Vi vil gå inn for en systematisk og forpliktende styrking av tiltakene for mennesker med psykiske lidelser. Tjenestetilbudet til psykiatriske pasienter skal forbedres gjennom egne tilskudd. Det trengs særlig utvikling av distriktskykiatriske tjenester i alle fylker.

For å sikre utbygging av barne- og ungdomspsykiatrien, skal det gis særskilte øremerkede midler som fordeles ut i fra konkrete søknader. Det forebyggende arbeidet og informasjonen om psykiske lidelser må forbedres.

3. Trygg oppvekst - full barnehagedekning innen år 2000!

Det er nødvendig å bygge ut ca. 40 000 nye heldagsplasser. Regjeringen vil utarbeide en plan med vesentlig økte statlige bidrag når det gjelder drift. I tillegg må kommunene øke sine bidrag.

Vi vil at hver kommune skal utarbeide utbyggingsplaner for nye barnehageplasser. Disse planene skal danne grunnlaget for statlig medvirkning i finansieringen.

Ved hjelp av inntektsgradert foreldrebetaling og søskenmoderasjon vil vi sørge for et barnehagetilbud til en overkommelig pris.

Utdanningskapasiteten for førskolelærere må økes, og det må i sterkere grad tilrettelegges for desentraliserte tilbud. Gjennom et samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet skal løsninger for fleksibel drift utprøves.

For å dekke barnehagebehovet innen år 2000 må det satses på samarbeid med alle ikkekommersielle krefter som i dag organiserer og driver barnehager.

4. Arbeid for alle - omfordeling til de som har minst!

De aller fleste i Norge har fått forbedret sin økonomi som følge av halvert arbeidsledighet, halvert rentenivå, lav prisstigning og en reallønnsvekst på over 6% på fire år. I tillegg til bedringen av folks økonomi har kommuner, fylker og stat fått økte ressurser og dermed et økt tjenestetilbud til befolkningen.

Likevel er det slik at et lite mindretall av befolkningen ikke har fått del i velstandsveksten på linje med flertallet. Ved omfordeling fra de som har mest til de som har minst, vil det være mulig å styrke ulike tiltak som kan motvirke forskjellene. F eks må overgangsstøtten og støtten til barnepass økes for eneforsørgere som ikke har arbeid. Samtidig skal det legges opp til at de får reelle muligheter til å bli selvforsørget. Uføre som lever av trygd og som forsørger barn, må også få bedret sine økonomiske vilkår.

Den største kilden til ulikhet er arbeidsledighet. Derfor blir det ingen pause i kampen mot ledigheten. Det skal særskilt settes inn tiltak som gjelder bl a eldre arbeidstakere, ungdom som ikke har hatt fast arbeid og flere av de nye minoritetene. Som et ledd i arbeidslinja må uføretrygdede få bedre muligheter til å prøve seg på arbeidsmarkedet uten å miste trygderettighetene.

Mangel på utdanning og kunnskap blir en stadig viktigere årsak til ulikheter og til hvem som rammes av ledighet. Den neste store utdanningsreformen må derfor gjelde etter- og videreutdanning for voksne. Som del av et forsterket solidaritetsalternativ vil vi foreslå lovfesting av den enkelte arbeidstakers rett til å ta utdanningspermisjon.

LO vil sette saken på dagsorden ved lønnsoppgjøret i 1998, og da vil vi ta vårt ansvar i treparts-samarbeidet og gå inn for statlige bevilgninger til reformen.

Vi vil legge til rette for en mer rettferdig fordeling av etter- og videre- utdanningstilbudene, slik at de også omfatter arbeidsledige og deltidsansatte.

Mange unge har fått voksende problemer på boligmarkedet etter hvert som etterspørsel og prisnivå har økt. Vi vil bygge flere utleieboliger til priser som ungdom kan klare å betale, og gjøre det lettere å få lån til en nøktern bolig. For å gi boligbyggelag og andre som vil satse på utleieboliger større sikkerhet, bør et støttefond mot husleietap vurderes.

Med fortsatt Arbeiderpartiregjering skal Statsbudsjettet for 1998 inneholde nye forslag som vil forsterke omfordelingen fra de som har mest til de som har minst.

03. - 04.10.1997 FOLKETS HUS, OSLO

Møtet behandlet følgende saker:

1. Den politiske situasjonen og arbeidet framover.
2. Etter valget.
3. Den økonomiske situasjonen.
4. Utnevning av æresmedlemmer.

Møtet vedtok følgende uttalelse:

ANSVARLIGHET OG MODERNISERING

Landsstyret vil takke alle partimedlemmer og støttespillere i fagbevegelsen, velgeraksjonen, Arbeidernes Ungdomsfylking, Arbeiderpartiets kvinnebevegelse og alle andre som har bidratt til en god valgkamp og et solid valgresultat for Arbeiderpartiet ved årets stortingsvalg. Valgkampen viser at det nytter å engasjere brede grupper i samråd og diskusjon om hvordan vi vil ha samfunnet vårt.

Utfordringen fra det nye høyre førte til at mange innså at tryggheten og rettferdigheten i vårt velferdssamfunn ikke kan tas for gitt. Mange usikre velgere bestemte seg for å stemme Arbeiderpartiet etter at det ble klart at vi stod ved et veiskille og et avgjørende verdivalg - mellom fortsatt sosialdemokratisk velferdsbygging bygd på en ansvarlig økonomisk politikk, eller nedbryting av fellesløsningene med uforsvarlige overbud og skattegaver til dem som har mest fra før.

Det borgerlige stortingsflertallet har i vårsesjonen og i valgkampen klart demonstrert at de går inn for en annen kurs, som vil rokke ved hele den økonomiske stabiliteten. Dette kan ikke Arbeiderpartiet være medansvarlige for å gjennomføre.

Det var derfor riktig å slå fast at valget måtte gi bred tilslutning til vår politikk for at vi skulle kunne styre videre. Landsstyret støtter at en god målestokk på dette var om folket viste oss minst samme tillit som ved forrige stortingsvalg. Selv om Arbeiderpartiet igjen fikk stor oppslutning, nådde vi ikke dette målet fullt ut.

Arbeiderpartiet vil også i opposisjon arbeide aktivt for å få gjennomført vårt partiprogram. Vi vil holde fast på at utfordringene innen eldreomsorgen og helsevesenet må være hovedoppgaven i årene som kommer. Vi vil ha et kunnskapsløft for hele folket og gjennomføre en reform for etter- og videreutdanning. Samtidig vil vi følge opp gjennomføringen av tiårig grunnskole og lovfestet videregående skole for alle, slik at reformene kan sikres og forbedres. Arbeiderpartiet vil skape en tryggere og bedre situasjon for alle barnefamilier. Derfor går vi inn for full barnehagedekning innen år 2000 og vil arbeide for forbedringer av tidskonto-ordningen for småbarnsforeldre.

Om det norske næringslivet skal være bærekraftig i framtida, må energi- og industrinasjonen Norge utvikles videre som en miljønasjon. For å bidra til dette og styrke sysselsettingen, går Arbeiderpartiet inn for å omplassere deler av statens formue fra bankaksjer til et miljøfond, et teknologifond og et nytt investeringsselskap. Ved å beholde en tredjedel statlig eierandel i de største bankene, sikrer vi fortsatt et stabilt nasjonalt eierskap.

I årene som kommer er det behov for å styrke den internasjonale orienteringen i det norske samfunnet. Norge må være i forkant i å utvikle mer forpliktende internasjonalt fellesskap.

Det er bare i en bred europeisk og global sammenheng at vi best kan møte vår tids største utfordringer når det gjelder miljø, fredsbygging, økonomisk utvikling, menneskerettigheter, organisert kriminalitet og fattigdomsproblemer. Derfor vil Arbeiderpartiet holde fast på vår EØS-tilknytning og Schengenavtalen, utvikle Norges fredsbyggende bistands- og flyktningepolitikk, og støtte arbeidet for forbedringer og reformer i FN-systemet.

Skal vi bygge velferd uten å øke utgiftene mer enn økonomien kan bære, må vi vri ressursbruken til fordel for dem som har minst. Den beste måten å redusere forskjeller på er å fortsette innsatsen for arbeid for alle og utvikle sysselsettingstiltakene. Vi vil også bedre bostøtten for dem som lever på lave pensjoner og andre med små inntekter, og vi må særlig styrke tiltakene for ungdom med vansker på boligmarkedet. Også for enslige forsørgere med dårlig økonomi trengs forbedringer i støtteordningene. Derimot er og blir det helt galt og urettferdig å gi store skattelettelser til dem som har mest fra før, slik det borgerlige stortingsflertallet har gjort, bl a når det gjelder rederibeskatning og skatt for næringsdrivende med høye inntekter.

For å ta vare på velferdssamfunnets fellesløsninger, må vi gå i spissen for å forbedre og modernisere dem. Etter nittitallets økonomiske opprydding og nedgang i ledigheten er det nå mer enn noensinne muligheter for å gjøre Norge til et solidarisk og trygt foregangssamfunn. Fram mot kommune- og fylkestingsvalget i 1999 vil vi konkretisere hvordan offentlig sektor må utvikles videre i tråd med Arbeiderpartiets prinsipp- og arbeidsprogram. Dette arbeidet skal bygges på erfaringene med brede samråd, og følges opp gjennom de kommende programprosessene i kommune- og fylkespartier foran neste valg.

12. - 13.02.1998 FOLKETS HUS, OSLO.

Møtet behandlet følgende saker:

1. Den politiske situasjonen.
2. Organisatoriske utfordringer og Evaluering av arbeidet med Strategisk Plan.
3. Landsmøtet og Landskvinnekonferansen 1998.
 - a) Fastsettelse av tidspunkt for Landsmøtet
 - b) Forslag til saksliste for Landsmøtet
 - c) Fordeling av fylkespartienes representanter til Landsmøtet og Landskvinnekonferansen
4. Utnevning av æresmedlemmer.

Møtet vedtok følgende uttalelse:

BEDRE HVERDAG FOR BARN OG FORELDRE

Barn og foreldre trenger mer tid sammen for å få en god og trygg hverdag. Det er riktig bruk av fellesskapets ressurser å gi småbarnsforeldre bedre muligheter til å kombinere omsorg og jobb. Midlene må brukes slik at de frigjør mest mulig tid for samvær mellom foreldre og barn. Dette gjør vi i dag først og fremst gjennom betalt foreldrepermisjon. Denne vellykkede ordningen kan og bør utbygges videre i tråd med målene i partiprogrammet som Arbeiderpartiet gikk til valg på.

Arbeiderpartiet vil tilpasse takten i utvidelsen av foreldrepermisjonen både til situasjonen på arbeidsmarkedet og økonomien generelt. Reformen skal gradvis trappes opp, slik vi har gjort siden starten. Vi utvidet foreldrepermisjonen fra 18 til 52 uker i tidsrommet 1986-93. Det var nødvendig å skape bedre muligheter for alle til å være i arbeidslivet og samtidig ha god omsorg med barna. Vi har klart å få opp yrkesdeltakelsen særlig blant kvinner, fordi vi har lagt bedre til rette for barnefamilier ved å utvide foreldrepermisjonen og bygge barnehager.

Det samme siktemålet må vi ha i framtida. Hele vår felles velferdsbygging hviler på at flest mulig deltar i lønnsarbeid. Særlig trengs mer arbeidskraft i omsorgsyrkene når vi skal gjennomføre satsingen på eldre og helse. Da må vi fortsette å utvikle tiltakene som gjør det enklere for småbarnsforeldre å delta i yrkeslivet, slik bedre foreldrepermisjon og full barnehagedekning gjør. Dette er noe helt annet enn å lage nye ordninger som legger opp til at fedre og mødre skal være langvarig eller permanent utenfor arbeidslivet. Bedre foreldrepermisjon er en nødvendig investering som er til gode både for barna, foreldrene og samfunnet. Arbeiderpartiets landsstyre går inn for at

* foreldrepermisjonen skal utvides gradvis med ytterligere 52 uker til to år med 80% lønnskompensasjon.

Vi vil at foreldrene skal kunne ta ut den økte permisjonen på forskjellige måter helt opp til barna er 10 år. Det er ikke bare mens barna er små at familiene trenger mer tid sammen. Vi vil at foreldrene skal kunne velge blant annet å bruke større deler av permisjonen på å være sammen med barna i skoleferier, på å følge opp barna i første skoleår ved å ta ut permisjon i form av redusert arbeidstid, ol.

Utgangspunktet må være at småbarnsforeldrene selv er de som best kan vurdere hvilken form for samværstid som passer best på et gitt tidspunkt. Dette vil også bety at det lettere kan planlegges fleksible tilpasninger på den enkelte arbeidsplass, slik at virksomheten ikke rammes. Arbeiderpartiets landsstyre går inn for at

* foreldrene må gis stor grad av valgfrihet når det gjelder bruken av permisjonstida. Den skal kunne tas ut i form av økt samværstid helt til barnet fyller 10 år.

De senere årene har fedrene økt sin utnyttelse av den nåværende fedrekvoten på fire ukers foreldrepermisjon betraktelig: 75 prosent av fedrene som i det hele tatt tar betalt permisjon bruker hele fedrekvoten, mens 22 prosent benytter en mindre del av den. Men kun seks prosent av fedrene tar lengre foreldrepermisjon enn kvoten ved å ta en del av den permisjonstida som kan deles. Vi har altså en situasjon hvor fedre samlet sett utfører lite omsorgsarbeid i form av betalt foreldrepermisjon, samtidig som det er en positiv utvikling i gang. Arbeiderpartiets landsstyre går inn for at

* antallet uker av foreldrepermisjonen som forbeholdes faren skal utvides, i første omgang fra 4 til 8 uker. Målet er at fedre skal ta ut en stadig større del av den samlede permisjonstida enn tilfellet er i dag. Fedrene må få selvstendige opptjeningsrettigheter til fødselspenger.

De som er i yrkeslivet har rett til betalt foreldrepermisjon når de får barn - det har ikke de hjemmeværende. I stedet får de utbetalt nedkomstsstønad ved fødselen - en ordning som yrkesaktive ikke har rett til. Kvinner som føder mens de er under utdanning, får i tillegg til nedkomstsstønad omgjort lånet sitt til stipend i 42 uker. Det er nødvendig å sikre en forsvarlig økonomisk situasjon for både hjemmeværende og utdanningssøkende kvinner som får barn.

Arbeiderpartiets landsstyre går inn for at

* engangsstønad ved fødsel til dem som ikke har opptjent permisjonsrettigheter, skal økes.

Barna trenger trygge og gode barnehageplasser, og det store flertallet av småbarnsforeldre ønsker å kombinere god omsorg for barna med å være yrkesaktive eller under utdanning. Derfor må tilgang på barnehageplass være en grunnleggende forutsetning i familiepolitikken.

Arbeiderpartiregjeringens handlingsplan for full barnehagedekning må gjennomføres. Det er nødvendig å bygge ut ca 40 000 nye heldagsplasser. Vi vil at hver kommune skal utarbeide egne planer for barnehage-utbyggingen. Ved hjelp av inntektsgradert foreldrebetaling og søskenmoderasjon vil vi sørge for et barnehagetilbud til en overkommelig pris. Hensikten må være at ingen skal avstå fra å søke barnehageplass av økonomiske grunner.

Arbeiderpartiets landsstyre går inn for at

* alle småbarnsfamiliers valgfrihet til å ha barnehageplass skal sikres ved at målet om full barnehagedekning innen år 2000 gjennomføres.

Mange småbarnsforeldre ønsker å ha barna i barnehage noen timer pr dag. Dette kan være særlig aktuelt for dem som vil bruke foreldrepermisjonen til å få redusert arbeidstid pr uke i en periode - og dermed få mer tid til eget samvær med barna. For andre familier kan det være behov for enkelte tilbud om kvelds-, natt- og helgeåpne barnehager. For å legge bedre til rette for slik fleksibel bruk av barnehageplasser, må flere barnehager innføre betaling for reell oppholdstid. Arbeiderpartiregjeringen bidro til dette ved å foreslå at barnehagene skulle få tilnærmet samme tilskudd fra staten for kombinasjoner av deltidsplasser som for vanlige heldagsplasser.

Arbeiderpartiets landsstyre går inn for at

* mulighetene for mer fleksibel bruk av barnehager noen timer pr dag må forbedres ved at betalingen for det enkelte barn gjenspeiler faktisk oppholdstid.

ÆRESMEDLEMMER

I følge partiets lover er det Landsstyret som utnevner æresmedlemmer etter forslag fra partilag, kommunepartier og fylkespartier. Det er blitt utnevnt i alt 56 æresmedlemmer i denne perioden mot 80 i forrige beretningsperiode.

KVINNEPOLITISK STYRE

Landsmøtet valgte også - i overensstemmelse med partiets lover - følgende som medlemmer i Den sentrale kvinnepolitisk styret:

Sylvia Brustad, leder, Lene Løken, nestleder, Rigmor Aaserud Jahren, nestleder, Siri Ulvin, sekretær, Liv Undheim, Astrid Marie Nistad, Inger-Grethe Solstad, Inger-Anne Ravlum, Kari Manger, Britt Hjelseth og Grethe Brønnes.

REVISJONSNEMNDA

I våre lover - paragraf 9, Revisjonen, står det følgende i punkt 1: "Til å sørge for revisjon av Det norske Arbeiderpartis regnskaper og årsoppgjør velger Landsmøtet en revisjonsnemnd på 3 medlemmer og 2 varamedlemmer bosatt i eller ved Oslo."

I overensstemmelse med dette ble følgende valgt på Landsmøtet i 1996:

Medlemmer: Esther Kostøl, leder, Ivar Mathisen, Magnus Nilsen

Varamedlemmer: Sidsel Bauck og Odd Wivegh

SAMARBEIDSKOMITEEN MELLOM LO OG DNA

Komiteen hadde pr. 30.06.1998 følgende sammensetning:

Fra LO: Yngve Hågensen, Gerd Liv Valla, Jan Balstad, Bente Halvorsen, Terje Moe Gustavsen, Jan Davidsen og Kjell Bjørndalen.

Fra DnA: Thorbjørn Jagland, Hill-Marta Solberg, Jens Stoltenberg, Solveig Torsvik og Finn Jota.

Samarbeidskomiteen har hatt 54 møter i perioden og av de saker som er blitt behandlet nevnes følgende:

- * Etter- og videreutdanningsreformen.
- * Internasjonalisering av norsk næringsliv og faglige rettigheter.
- * Statsbudsjettet 1997.
- * Kraftsituasjonen.
- * Sykelønnsordningen.
- * Prosjektet Ren Utvikling.
- * Sammenslåing av Kongsberg Gruppen ASA og Raufoss ASA.
- * Norsk Medisinaldepos situasjon.

- * Åpningstider i varehandelen.
- * Sande Paper Mill.
- * Statskraft.
- * SND.
- * Valutasituasjonen.
- * Eksportfinans A/S - Kommunekreditt Norge A/S.
- * Avvikling av Sydvaranger ASA.
- * Ny utdanningslov.
- * Boligskatt.
- * Modernisering av Kraftverk.
- * Tiltak for fiskerinæringa i Finnmark.
- * Langtidsprogrammet.
- * Indisk/Norsk samarbeid innen dyphavsbasert mineralutvinning.
- * Arbeiderkongressen 1998.
- * Tidligpensjon/AFP.
- * Dagpengeordningen.
- * Mellomoppgjøret 1997.
- * Gardermobanen - SRG.
- * Valgkampen.
- * Lederlønninger i Staten.
- * Organisering av Statnett.
- * "Det 21 århundres velferdssamfunn" - organisering av prosjektet.
- * Grønn skatt.
- * Faglig/politisk valgkamp.
- * Tiltak for vanskeligstilte.
- * Postkontornettet.
- * Eierskapsmeldinga.
- * Formidling av utenlandske leger.
- * Statsbudsjettet 1998.
- * Fradragsrett for kommunale tjenestepensjoner.
- * Klimaforhandlingene i Japan.
- * Kyotoavtalen.
- * 1. mai 1998 - Tema: "Antirassisme og toleranse".
- * Privat arbeidsformidling - utleie av arbeidskraft.
- * Telenor.
- * Pensjonsordning for ansatte kunstnere ved Den Norske Opera.
- * Telenor/Telia.
- * Boikott av IKEA.
- * IT-Fornebu A/S.
- * Grønn skattekomisjon.
- * NRK-eierskap og digitalisering.
- * EVU-reformen.
- * Refusjonsordning for sjøfolk.
- * Tariffoppgjøret 1998.
- * Revidert nasjonalbudsjett 1998.

PARTIETS REPRESENTASJON I STYRER OG KOMITEER M.M.

Pr. 30.06.1998:

Stortingsgruppas styre: Solveig Torsvik
Frode Jahren
Grete Berget

AOFs forretningsutvalg:
Medlem: Solveig Torsvik nestleder
Frode Jahren
Varamedlem: Siri Ulvin

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek:
Medlem: Svein Bjørn Aasnes
Ingeborg Botnen
Varamedlem: Britt Schultz

Folketeaterbygningens representantskap:
Medlem: Frode Jahren
Varamedlem: Martin Kolberg

Samarbeidskomiteen mellom LO og DnA:
Thorbjørn Jagland, Hill-Marta Solberg, Jens Stoltenberg, Solveig Torsvik og Finn Jota.

Sosialist Internasjonalens Rådsmøte 18. - 19.05.1998 på Radisson SAS Plaza Hotel, Oslo:
Thorbjørn Jagland, Hill-Marta Solberg, Jens Stoltenberg, Solveig Torsvik, Haakon Blankenborg, Bjørn Tore Godal, Kirsti Kolle Grøndahl, Tom Thoresen, Marit Nybakk, Kjell Engebretsen, Halle Jørn Hansen, Nina Græger, Siri Bjerke, Espen Barth Eide, Sigrun Møgedal, Jan Balstad, Sylvia Brustad, Siri Ulvin, Rigmor Aasrud Jahren, Anniken Huitfeldt og Lene Løken.

Nordisk Arbeiderkongress 02. - 04.06.1998 på Rica Hotel Maritim, Haugesund:
Thorbjørn Jagland, Hill-Marta Solberg, Jens Stoltenberg, Solveig Torsvik, Tore Hagebakken, Grethe G. Fossum, Eva Jørstad, Tom Thoresen, Haakon Blankenborg, Bjørn Tore Godal, Jørgen Kosmo, Gunnar Krogstad, Aud Viken, Ellen Bergli, Siri Bjerke, Sylvia Brustad, Anniken Huitfeldt og Thorbjørn Berntsen.

PARTIKONTORET

Følgende personer var pr. 30.06.1998 knyttet til partikontoret:

Politisk stab:

Partisekretær:	Solveig Torsvik	valgt
Kvinnepolitisk sekretær:	Siri Ulvin	valgt
Kontorsjef:	Frode Jahren	
Politisk rådgiver:	Ragnhild Aasen	engasjement
Politisk rådgiver:	Svein Bjørn Aasnes	
Politisk rådgiver:	Grete Berget	
Politisk rådgiver:	Jan Bøhler	
Politisk rådgiver:	Frode Forfang	
Politisk rådgiver:	Tore Hansen	
Politisk rådgiver:	Hans Marius Johnsen	
Politisk rådgiver:	Finn Jota	
Politisk rådgiver:	Asbjørn Kristoffersen	
Politisk rådgiver:	Ove Karolin Larsen	
Politisk rådgiver:	Roar Thun	
Politisk rådgiver:	Tonje Westby	

Hans Kjelsrud er ansatt i partiet sentralt i halv stilling, men har kontor på Hamar. Det samme har Frode Iversen som er knyttet til partiet sentralt i full stilling.

Politiske rådgiver Frode Forfang og politisk rådgiver Torgunn Aas Reggestad hadde permisjon. Begge har senere sagt opp sin stilling og sluttet ved partikontoret.

Administrativ stab:

Økonomileder Mette Græsholt, øvrige ansatte: Brit Axelsen, Aslak Berg, Aage Birkelund, Trond Grøtting, Tone Merete Hemli, Karin Korslund, Elin Synnøve Kristiansen, Cecilie Karolin Larsen, Anette Nordvik, Lise Nyland, Reidun E. Nymark, Vigdis Ryenbakken, Liv Merete Svendsrud, Lise Monica Sørum, Grete Westerhaug og Marita Håkonsen Øverby.

Utredningssekretariatet:

Siri Bjerke, sekretariatsleder, Thorbjørn Berntsen, Torkel Sandegren på engasjement og Bodil Kiil.

FYLKESSEKRETÆRER

Ansatt av Det norske Arbeiderparti:

Østfold:	Bjørn Eriksen
Akershus:	Marit Wikholm og Aage Edvin Tovan
Hedmark:	Grethe Mikaelson
Oppland:	Synnøve Brenden Klemetrud
Buskerud:	Svein Bugge Persson
Vestfold:	Rolf Sætre
Telemark:	Karl Erik Høegh
Aust-Agder:	Fritz Y. Jenssen
Vest-Agder:	Herdis Meihack Engen
Rogaland:	Kjell Sund
Hordaland:	Øyvind Slåke og Roald Kvamme
Sogn og Fjordane:	Per Bjarne Molnes
Møre og Romsdal:	Edvind Hugo Pedersen
Sør-Trøndelag:	Jorodd Asphjell og Stig Klomsten
Nord-Trøndelag:	Georg Myhre - vikarierer for Svein J. Svensson
Nordland:	Hans H. Hansen og Tor Arne Ljunggren
Troms:	Jarle G. Heitmann
Finnmark:	John Erik Pedersen - vikarierer for Torbjørn Wilhelmsen

Oslo: Trond Jensrud, valgt på årsmøtet i Oslo Arbeiderparti

ÅRSMØTER I FYLKESPARTIENE

<u>Fylke:</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>
Østfold:	Yngve Hågensen	Solveig Torsvik
Akershus:	Kjell Opseth	Thorbjørn Jagland
Oslo:		Jens Stoltenberg
Hedmark:	Dag Terje Andersen	Tom Thoresen
Oppland:	Jens Stoltenberg	Hill-Marta Solberg
Buskerud:	Thorbjørn Jagland	Solveig Torsvik
Vestfold:	Kari Nordheim-Larsen	Hill-Marta Solberg
Telemark:		Thorbjørn Jagland
Aust-Agder:	Jørgen Kosmo	Grete Knudsen
Vest-Agder:	Ranveig Frøiland	Bjørn Tore Godal
Rogaland:	Hill-Marta Solberg	Yngve Hågensen
Hordaland:	Grete Knudsen	Haakon Blankenborg
Sogn og Fjordane:	Grete Knudsen	Sylvia Brustad
Møre og Romsdal:	Solveig Torsvik	Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Sør-Trøndelag:	Gudmund Hernes	Jens Stoltenberg
Nord-Trøndelag:	Sissel Rønbeck	Solveig Torsvik
Nordland:	Solveig Torsvik	Thorbjørn Jagland
Troms:	Thorbjørn Jagland	Hill-Marta Solberg
Finnmark:	Karl Eirik Schjøtt-Pedersen	Tore Hagebakken

SEKRETÆRKONFERANSER

I denne perioden har det vært avholdt følgende konferanser for partiets fylkesserketærer. I tillegg har det vært avholdt flere telefonkonferanser.

11.11. - 13.11. 1996 ROYAL CHRISTIANIA, OSLO

1. Organisering av Arbeiderpartiets valgkamp v/ Solveig Torsvik
 - Valgkampstrategier
 - Velgeranalyser
 - Gruppearbeid
 - Den organisatoriske valgkampen
2. Den nye "Partiskolen"
 - Gruppearbeid
3. Arbeidet med langtidsprogrammet og orientering om situasjonen i Midt-Østen
 - v/Terje Røed Larsen

24.02. - 26.02.97 ROYAL CHRISTIANIA, OSLO

1. Oppgaver og utfordringer i valgkampen
 - Gruppearbeid
2. Presentasjon av et svensk faglig/politisk prosjekt v/Rune Holmstrøm og Roger Hansson.
3. Hvordan bruker vi det nye A-nettet (datanett)
 - Internett/Intranett - muligheter og bruk
4. Gjennomgang av de nye lovene
5. Norsk økonomi v/Jens Stoltenberg
6. Åpen post: Valg 97

14.10 - 16.10 97 QUEEN OF SCANDINAVIA

1. Den politiske situasjon v/Thorbjørn Jagland
2. Lykkes vi med våre Valgkampstrategier v/Solveig Torsvik
 - Gjennomføring av valgkampen sett fra et fylkesparti
3. Orientering og oppfølging av den nye samarbeidsavtalen mellom Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og kraftstasjonsforbund.

4. Besøk hos det danske partiet
Danmarks forhold til EU
Den aktuelle politiske situasjonen
5. Besøk ved Den Kongelige norske Ambassade i Danmark. Forholdet mellom Norge og Danmark v/Thorvald Stoltenberg
6. Aktivitetsplan for 1998
7. Vurdering av arbeidet med Strategisk Plan

25.02 - 27.02.98 SCANDIC HOTELL TRIADEN, LØRENSKOG

1. Det politiske og organisatoriske arbeidet fram over v/Solveig Torsvik
2. På vei inn i nye media herunder bruk av intra- og internett.
3. Strategisk Plan
4. 1. mai 1998.
5. Orienteringer:
Regionsordninger
Medlemssituasjonen
Programutkastet: Et arbeid å leve med
Partiskolen
Landsmøtet
Landskvinnekonferansen
SI-Rådsmøte
Arbeiderkongressen
6. Hvordan forbereder vi oss for kommune- og fylkestingsvalget
Innspill for Akershus Arbeiderparti

MEDLEMSUTVIKLINGEN

Selv om partiet innførte sentralt medlemsregister i 1989, er det fortsatt om lag 250 avdelinger som har manuell innkreving av kontingenten.

Kontingentinnkrevingen har vært gjennomført som tidligere med 1 krav og 2 purringer. I avdelinger med manuell innkreving har avdelingene fått ferdig utfylte innbetalingskort og har selv stått for distribusjonen av disse. Medlemmer i avdelinger med manuell innkreving har vært purret 1 gang. Purring er gjennomført etter samme opplegg som ved utstedelse av hovedkrav.

Partiet har i perioden hatt vervekampanjer både i 1996 og 1997. Det har riktignok vært to ulike kampanjer med forskjellige opplegg. Til tross for disse kampanjene har ikke verveaktiviteten vært den helt store. I 1996 fikk partiet 2506 nye medlemmer - en halvering fra 1995, et år med stor verveaktivitet. Dette bedret seg litt i 1997 og partiet fikk da 3009 nye medlemmer.

1996 var siste året med kollektivt tilsluttede medlemmer, ordningen opphørte fra 1. januar 1997. Oversikten viser derfor utviklingen i individuelle medlemmer.

FYLKE	TOTALT 1996	KOL. 1996	IND. 1996	IND. 1997	DIF. IND. 96-97	%
Østfold	6 259	2 537	3 402	3 195	- 207	93,9
Akershus	6 305	416	5 148	4 848	- 300	94,1
Oslo	12 381	5 621	5 455	5 239	- 216	96,0
Hedmark	6 996	213	6 490	5 921	- 569	91,2
Oppland	6 843	884	5 678	5 217	- 461	91,8
Buskerud	5 406	1 851	3 193	3 012	- 181	94,3
Vestfold	3 089	431	2 473	2 369	- 104	95,7
Telemark	4 000	331	3 187	3 056	- 131	95,8
Aust-Agder	1 940	109	1 619	1 501	- 118	92,7
Vest-Agder	2 170	360	1 585	1 590	5	100,3
Rogaland	3 721	505	2 900	2 716	- 184	93,6
Hordaland	6 151	1 351	4 180	4 007	- 173	95,8
Sogn og Fjordane	4 579	968	3 456	3 192	- 264	89,2
Møre og Romsdal	3 942	764	3 005	2 767	- 238	91,3
Sør-Trøndelag	6 237	645	4 597	4 206	- 391	91,4
Nord-Trøndelag	3 305	0	2 980	2 738	- 242	91,8
Nordland	5 986	325	5 028	4 711	- 317	93,6
Troms	2 862	0	2 449	2 210	- 239	90,2
Finnmark	2 283	0	1 970	1 883	- 87	95,5
Svalbard	38	0	38	37	- 1	97,3
SUM	94 493	17 329	68 833	64 415	- 4 418	93,5

PROGRAMARBEIDET

I løpet av sommeren 1996 oppsummerte programkomiteen svarene på det omfattende programrådslaget. Det var meldt om 900 studieringer - vel 500 av dem sendte inn skriftlige besvarelser. På en del punkter ga svarene et klart bilde av hva som var de rådende oppfatninger blant medlemmene. Dette førte til at en del spørsmål fra rådslaget ble lagt vekk, mens andre ble fulgt opp videre i selve programforslaget.

Blant spørsmål fra rådslaget som ikke ble fulgt opp videre var innføring av felles kommune-, fylkes- og stortingsvalg hvert tredje år og behovsprøving av barnetrygden.

Blant saker det var bredt flertall for å følge opp, var etter- og videreutdanningsreformen, gradvis økning av foreldrepermisjonen, grønn skattereform og utbygging av eldreomsorgen og helsevesenet.

Ut ifra oppsummeringen av rådslaget utarbeidet programkomiteen sitt forslag til prinsipp- og arbeidsprogram for Det norske Arbeiderparti. Dette ble sendt ut til partiorganisasjonen i begynnelsen av september 1996, og vi fikk dermed en ny runde med omfattende aktivitet rundt programarbeidet. Fram mot landsmøtet i november 1996 kom det inn ca 1500 endrings- og tilleggsforslag til programmet. Mange av disse ble innarbeidet av redaksjonskomiteen, slik at det vedtatte prinsipp- og arbeidsprogrammet "Samråderett" fikk bred oppslutning på landsmøtet.

I månedene som fulgte etter landsmøtet ble det nye partiprogrammet lagt til grunn i regjeringen Jaglands arbeid med Langtidsprogrammet. Her ble en rekke av Arbeiderpartiets sentrale programsaker ivaretatt og konkretisert. Senere ble innsatsen ytterligere forsterket - blant annet ved handlingsplanen for eldreomsorgen til 30 milliarder, som ble lagt fram i mai 1997.

Partikontoret gjennomførte også møter med alle statsråder i daværende regjering for å drøfte hva den nye partiprogrammet burde bety på deres område.

Deretter ble hovedsakene i partiprogrammet lagt til grunn for skolering og profilering i den lange stortingsvalgkampen. Blant annet var det nær sammenheng mellom eldre og helse førsttemaet i valgkampen og prioriteringene i programmet.

Etter valgkampen startet arbeidet med programprosessen for neste periode. Sentralstyret besluttet i januar 1998 at første del av arbeidet skulle pågå fram til landsmøtet om høsten, samme år. Rettferdig fordeling skule være hovedtema, og Sentralstyret godkjente i slutten av januar et debattopplegg om dette. For første gang ble et debattopplegg sendt direkte ut til alle medlemmene som ekstranummer av Aktuelt Perspektiv. Fristen for å sende inn svar ble satt til 15. juni 1998. På bakgrunn av en oppsummering av svarene kunne Sentralstyret deretter starte diskusjonen om forslaget til program for rettferdig fordeling til landsmøtet.

På sitt møte i slutten av august behandlet Sentralstyret forslaget til program for rettferdig fordeling for siste gang, slik at det kunne forelegges Landsstyret 24.-25. september 1998. Deretter ble programmet sendt ut til en bred behandling i partiorganisasjonen fram mot landsmøtet.

Målet for debatten er å forsterke fordelingspolitikken vår på en del punkter, som har vist seg særlig viktige. I neste omgang vil standpunktene i programmet for rettferdig fordeling inngå som en del av grunnlaget for 2000-programmet til neste landsmøte.

INFORMASJONSARBEIDET

Informasjonsarbeidet på partikontoret har i perioden blitt styrket gjennom bl.a. satsing på elektronisk informasjon med fast forbindelse til fylkespartiene og økt satsing på bruk av internett. Som følge av denne satsingen har vi økt bemanningen på informasjonsområdet. Informasjonssjefen har hatt det daglige ansvaret for partiets informasjonsvirksomhet, og har sammen med tre politiske rådgivere og en web-master drevet virksomheten. Som følge av at informasjonssjefen ble utnevnt til statssekretær ved Statsministerens Kontor oktober 1996 ble det konstituert ny informasjonssjef. Vedkommende tiltrådte 1. januar 1997 og bekledde også redaktørstillingen i *Aktuelt Perspektiv*. Før 1.1.97 var det konstituert redaktør i ukeavisa. Fra 1. januar 1998 ble det igjen skifte da informasjonssjefen kom tilbake etter regjeringsskifte, og konstituert informasjonssjef sluttet og jobbet da frem til 30.06.98 som redaktør i *Aktuelt Perspektiv*. Informasjonssjefen sluttet i stillingen i april 1998 og partikontoret har siden da vært uten informasjonssjef.

Partikontoret har i løpet av 1998 utvidet åpningstiden slik at vi er å treffe frem til kl. 20.00 på hverdager. På den måten gis tillitsvalgte, medlemmer og velgere et bedre mulighet til å komme i kontakt med oss som jobber på partikontoret, og vi gis en bedre mulighet til å yte god service til uteapparatet. Som et ledd i å gjøre partikontoret mer åpent har vi bygd om sentralbordet til en informasjonsskranke som er bemannet med to medarbeidere som inngår i partikontorets informasjonsteam. Partikontoret har i perioden drevet aktiv informasjonsvirksomhet, med stor vekt på intern informasjon. Arbeidet med "Faktafaks", "A-info" er ført videre, mens "Ukefaks" som vi tidligere ga ut hver mandag har gått inn. Isteden har vi etablert en nyvinning i form av Kommentarfaks som ble etablert etter regjeringsskiftet i 1997 og er en fakssending som fanger opp utspill og kommentarer fra bl.a. våre stortingsrepresentanter. I perioden har partikontoret sendt ut 124 "Faktafaks", 40 "A-infoer" og 22 "Kommentarfaks".

I tillegg er mye av informasjonen som tidligere ble sendt ut i form av brev og faks blitt erstattet med informasjon i elektronisk form. På den måten har fylkespartiene tilgang til informasjonen til enhver tid og kan bearbeide den og ta den i bruk på en enkel og grei måte. Partikontoret har også gitt ut egne "Kommunal info" som er en informasjon (telefaks) som går til våre ordførere og gruppeledere. Denne gruppen tillitsvalgte mottar også "Faktafaks" og "Kommentarfaks". Kvinnebevegelsens "Kvinne-info" er blitt utarbeidet i nært samarbeid med kvinnesekretæren og er blitt sendt 4 ganger årlig.

For å styrke dialogen mellom partiet sentralt og medlemmene har partikontoret i samarbeid med *Aktuelt Perspektiv* sendt ukeavisa til alle medlemmene som en egen medlemsinfo 4 ganger årlig.

De numrene som er utgitt som medlemsinfo er ordinære utgaver av Aktuelt Perspektiv, og disse utgavene har hatt særlig fokus på de organisatoriske og politiske utfordringene vi står overfor, og utgavene i 1996 var i all hovedsak viet arbeidet med det nye partiprogrammet - Samråderett. Partikontoret har også lagt ned mye arbeid i å revitalisere vårt arbeidsplasskontaktnett. Dette nettverket består nå av i alt om lag 1700 registrerte arbeidsplasskontakter som vil motta informasjon fra partiet med jevne mellomrom.

Mye av informasjonsarbeidet har vært innrettet mot Stortingsvalget 1997. Her ble det bl.a. laget egne informasjonsopplegg i form av "landbruksfakta" som ble sendt til landbrukskontakter som fylkespartiene hjalp oss med å opprette. I tillegg ble det laget "Temafaks" som fokuserte på ulike tema som sysselsetting, utdanning, helse og eldre. Det meste av informasjonen som ble gitt ut fra partikontoret ble laget som "Faktafaks" og elektronisk informasjon som ble publisert via vår internettavis, ut over dette ble det laget egen valginformasjon som ble sendt organisasjonen og listekandidatene. Dette er ytterligere omtalt under Stortingsvalget 1997.

INTERNETT

Internett er i løpet av perioden utviklet til å bli et daglig verktøy for både ekstern og intern informasjon i Arbeiderpartiet. Ny teknologi og spesielt internett anses som en informasjonskanal som det er viktig å satse på. Blant annet ble det ansatt en egen webmaster og siden juni 1997 har det vært daglige nyhetsoppdateringer på våre hjemmesider. Denne satsningen har gjort at Arbeiderpartiet befinner seg i fremste rekke når det gjelder internett som informasjonskanal. Trafikken på våre sider har hatt en formidabel økning - fra mindre enn 1000 besøk pr. uke i juni 1997 til stabilt mellom 11.000-15.000 pr. uke i 1998. Toppnoteringen når det gjelder besøkstall hadde Arbeiderpartiet den siste uken før valget høsten 1997 med 43.141 besøk.

Gjennom internett får partiet mulighet til å gi uavkortet informasjon både til medlemmer, tillitsvalgte, velgere, skoleungdom og pressen. Det er dessuten lagt vekt på tosidig kontakt (interaktivitet) slik at besøkene kan gi tilbakemeldinger via "Gjesteboken", delta i ulike tema-debatter på debattsiden, forslag i forbindelse med rådslaget "Rettferdig fordeling" ble lagt ut på hjemmesiden vår i sin helhet med mulighet til å komme med innspill for medlemmer og delta i debatten for alle besøkende. Nyttårshilsen, oppropet mot kontantstøtte, Norges første elektroniske 1. maitog der man kunne sende inn egne paroler, Nettcafeer der man møter partiledelsen for å stille spørsmål er noen av de andre aktivitetene på våre hjemmesider. Det historiske 1.mai-opplegget innebar også historisk stoff både i forhold til 1. mai og paroler, men også et historisk tilbakeblikk på utviklingen av vårt velferdssamfunn. Dessuten var det konkurranser og spill, og mange av våre tillitsvalgte benyttet anledningen til å legge ut sin 1. maitale på nettet.

Det er også etablert et eget @-brev som hver uke går fra en i partiledelsen til medlemmer med e-post-adresser. Arbeiderbevegelsens Utredningssekretariat har fått sin egen plass på vår hjemmeside.

I forbindelse med byråmøtet i SIW og rådsmøtet i SI i Oslo i mai 1998 ble det laget egne opplegg med informasjon, taler og videoklipp fra taler. Noen av talerne ble lagt ut i hel versjon som video. Det samme opplegget hadde vi fra den nordiske arbeiderkongressen i Haugesund i juni 1998.

Den nye teknologien har også gitt oss mulighet til å bygge opp et intranett, som er en intern database som ansatte på partikontoret og fylkespartikontorene har tilgang til. Denne benyttes aktivt som informasjonskanal og til å legge ut intern informasjon som vi benytter regelmessig og som vi lett kan finne frem i.

VALGKAMPEN 1997

Valgkampen foran Stortingsvalget var preget av at partiet hadde en felles strategi som ble fulgt opp i alle ledd i organisasjonen. Hovedmålene for valgkampen var nedfeldt i valgkamplan 1 som ble sendt organisasjonen i januar 1997, og fulgt opp i valgkamplan 2 som ble sendt ut i midten av april. Det ble lagt opp til en offensiv valgkamp for å synliggjøre partiets politikk med utgangspunkt i vårt nye prinsipp- og arbeidsprogram "Samråderett" og "fanesaken" var: Eldre og helse først

VALGKAMPSENTRALEN

I valgkampen ble partikontoret organisert som en valgkampsentral. Hovedoppgaven var å gjennomføre de planer som ble vedtatt av partiledelsen og sentralstyret. Samordne arbeidet mellom partikontoret, regjeringen og stortingsgruppa. Være bindeleddet til, og serviceorgan for fylkespartiene, slik at valgkampen ble helhetlig over hele landet. Sentralen overvåket også media for å følge opp eventuelle utspill.

Valgkampsentralen var i drift fra 22.08. - 15.09. fra kl. 08.00 - 22.00 (mandag - fredag) og fra kl. 12.00 - 15.00 (lørdag - søndag). I denne perioden ble det sendt ut daglig informasjon til valgkampmedarbeiderne. I tillegg besvarte sentralen en rekke henvendelser fra enkeltpersoner, kommune- og fylkespartiene og fra velgerne som ønsket opplysninger.

Også ved dette valget fikk valgkampsentralen svært mange henvendelser fra skoleklasser og enkelt elever. Mange ringte, men flere enn tidligere besøkte partikontoret.

MATERIELL

Partikontoret utarbeidet valgkamplan 1 og 2 om arbeidet i valgkampen, med bl.a. opplysninger om målgruppe, hovedsaker, språkbruk i valgkampen, positiv valgkamp og innspurten. I tillegg ble materiell, valgkampåpning, talerformidling, gimmicks o.l. omtalt i valgkamplanene.

Det ble utarbeidet mye materiell til valgkampen, og de første trykksakene ble sendt ut i organisasjonen i februar 1997 og de siste kom på plass i starten av august 1997.

Vi utarbeidet en valghåndbok for valgmedarbeidere "Du spør - vi svarer", 19 ulike fakta-/argumentflak som ble utgitt i egen perm, tipshefte i møte og arrangementsplanlegging, løpesedler på tema "Eldre og helse" og "Omsorg", lettlestbrosjyre, kortversjon av partiprogrammet i brosjyrereform, fagligpolitisk manifest, samepolitisk manifest og løpeseddel, brev fra Thorbjørn Jagland i anledning starten på poststemming (juni -97), logomappe, konvolutter, plakater "Eldre og helse først" og "Thorbjørn" samt postkort. I tillegg ble det utarbeidet egen førstegangsselgertrykksak i samarbeid med AUF.

Det ble også utarbeidet tradisjonelle gimmicks til valgkampen. Disse var til salg gjennom Organisasjons Profil, og det var effekter som; pins, klistremerker, penner, nøkkelringer, sukkertøy, ballonger, parasoller, talerstolmerker og t-skjorter.

SKOLERING

Det ble utviklet et eget opplegg "Skoleringshefte for valgkampmedarbeidere" som i størst mulig grad skulle være et verktøy for å ivareta den praktiske tilretteleggingen av valgkampen. I dette heftet ble det særlig fokus på utforming av valgkampstrategi, organisering av valgkampen, bruk av samråd, mediene i valgkampen og praktisk planlegging.

Skoleringen av valgkampmedarbeidere ble gjennomført på ulike måter i fylkes- og kommunepartiene. Partikontoret kanaliserte gjennom AOF i alt 1 million til fylkespartiene for bruk til skoleringsopplegg i forbindelse med valgkampen.

I perioden 14. - 18. april gjennomførte vi skolering for listekandidatene på Stortinget. De som deltok var de antatt sikre kandidatene, 1. vararepresentant, ungdomskandidaten og valgkamplederen i fylkespartiet. I alt deltok 98 kandidater på skoleringen hvor vi la vekt på den politiske situasjon, strategi og kommunikasjon og forholdet til media.

I perioden 4. - 7. august ble det gjennomført medieskolering for listekandidater på Sørmarka. Her deltok de antatt sikre listekandidaten og 1. vararepresentant, samt vår kandidat til presidentvervet i Sametinget. Skoleringen ble gjennomført regionvis og i alt 52 kandidater deltok på medieskoleringen.

I skoleringsopplegget som inneholdt en teoretisk del og en praktisk del ble det fokus på "situasjonene i dag med vekt på bakgrunnstall i meningsmålinger, tilnærming og argumentasjon" og en grundig del med medietrening foran kamera med felles evaluering i etterkant. Skoleringsopplegget ble meget godt mottatt og de aller fleste ytret ønske om at det burde vært lengre siden det var så givende og lærerikt.

For partiledelsen ble det gjennomført medietrening på Sørmarka 8. august. Siden vi hadde begrenset tid til medietreningen gjennomførte vi et grundig opplegg i TV-studio med påfølgende gjennomsyn av opptak og evaluering. I lys av dette opplegget ble vi enige om å tilrettelegge medietrening for våre debattanter i de store fjernsynsdebattene. Dette ble i all hovedsak gjennomført på partikontoret.

SENTRALE VALGKAMPARRANGEMENTER

VALGKAMPÅPNINGEN

Landspartiet var ved dette valget langt mer aktiv enn vanlig i planlegging og gjennomføring av valgkamparrangementer. Valgkampåpningen gikk av stabelen på Hamar lørdag 23. august i samarbeid med Hedmark Arbeiderparti, AUF i Hedmark og Framfylkingen i Hedmark.

Valgkampåpningen var satt sammen av en rekke ulike arrangementer fra tidlig om morgenen med "Veteranfrokokst" i Folkets Hus med Thorbjørn Jagland, Gro H. Brundtland og Odvar Nordli. Kulturinnslaget ble besørget av Nora Brockstedt som framførte et Prøysenprogram, samt Fagforeningens Mandskor som sang arbeidersanger.

"Valgtreff" i Kulturhuset med tale av Solveig Torsvik, Sigbjørn Johnsen samtalte med Thorbjørn Jagland, Gro H. Brundtland og Odvar Nordli om valg før og nå, kulturinnslagene ble - i tillegg til allsangen - besørget av Hamar Brassjazz og Lynni Treekrem.

Etter arrangementet i Kulturhuset gikk deltakerne i tog ned til Østre Torg der hovedarrangementet ble holdt med tale av Thorbjørn Jagland, underholdning for barna bl.a. ved Kykeli Kokos. Lynni Treekrem og D.D.E. underholdt ved hovedarrangementet på torget.

I tillegg hadde vi også tre store stands i gågata mellom Folkets Hus og Østre Torg der velgerne fikk anledning til å møte Arbeiderpartiets ledelse og Hedmark Arbeiderpartis fremste stortingskandidater. Det var også servering av kaffe og vafler, samt underholdning av visegruppa Vandrerne, barbershopkoret Canzona Nova og Odd R. Antonsens Storband.

Dagen ble avsluttet med en rockekonsert i regi av AUF i Hedmark i Folkets Hus der Arbeiderboys, Negativ Creep og Madder Mortem sørget for at stemningen var på topp.

Valgkampåpningen ble en stor suksess og i følge politiet var det nærmere 5000 mennesker til stede på Østre Torg.

VALGDUELLMØTER

Vinteren/våren 1997 ble det inngått avtaler med Kristelig Folkeparti, Høyre, Framskrittpartiet og Senterpartiet om å arrangere valgduellmøter i løpet av valgkampen og møtene ble gjennomført som følger:

23.04.1997 HÅNDVERKEREN, OSLO

Tema: A-styre eller H-styre, hva er forskjellen?

Høyre: Jan Petersen
Arbeiderpartiet: Thorbjørn Jagland.
Møteleder: Stein Gauslaa.

23.05.1997 MEYERGÅRDEN HOTELL, MO I RANA

Tema: Distriktpolitikk med vekt på jobbskaping.

Senterpartiet: Anne Enger Lahnstein og Odd Roger Enoksen.
Arbeiderpartiet: Hill-Marta Solberg og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen.
Møteleder: Ivan Kristoffersen.

13.08.1997 TEATERSALEN, FOLKETS HUS, SARPSBORG

Tema: Økonomi, næring- liberalisering, internasjonal handel.

Senterpartiet: Per Olaf Lundteigen
Arbeiderpartiet: Jens Stoltenberg.
Møteleder: Jon Ånerud.

15.08.1997 LILLETORGETS HOTELL- OG MØTESENTER, TRONDHEIM

Tema: Velferdsstaten eller Framskrittssamfunnet

Framskrittpartiet: Carl Ivar Hagen.
Arbeiderpartiet: Thorbjørn Jagland.
Møteleder: Gunnar Flikke.

25.08.1997 PEER GYNTSALEN, GRIEGHALLEN, BERGEN

Tema: Velferd, utdanning og verdiskaping.

Høyre: Jan Petersen
Arbeiderpartiet: Thorbjørn Jagland.
Møteleder: Per Jon Odeen.

28.08.1997 DOVREGUBBENS HALL, IBSENHuset, SKIEN

Tema: Åpent tema.

Kristelig Folkeparti: Kjell Magne Bondevik.
Arbeiderpartiet: Thorbjørn Jagland.
Møteleder: Vivi Sævik.

De fleste av møtene ble gjennomført for fullsatt sal og både presse og fjernsyn ga en bred dekning bl.a. med direkte overføringer fra noen av møtene.

FAGLIG/POLITISK ARBEID

OPPHØR AV DET KOLLEKTIVE MEDLEMSKAP

Også denne perioden har konsekvensene i forbindelse med at ordningen med det kollektive medlemsskapet opphørte fra den 01.01.97 blitt prioritert. Samtlige fylker har blitt oppfordret til å verve medlemmer i de faglige miljøene. Et av satsningsområdene er å opprette flere faglag. Pr. 31.12. 1997 hadde partiet 76 faglag. De fylkene som ble prioritert (Oslo, Østfold, Hedmark, Buskerud og Hordaland) har gjennomført forskjellige tiltak som har blitt støttet økonomisk fra partikontoret.

SAMARBEIDSKOMITEER

Tilbakemeldinger fra de som har etablert samarbeidskomiteer på fylkes- og kommune nivå er positiv.

I alle fylkespartier foregår det et fortløpende arbeid i samarbeid med LO. Målet er at alle kommuner (eventuelt regioner) skal etablere samarbeidskomiteer. I tillegg til samarbeidskomiteene på fylkesnivå er det nå etablert ca. 90 samarbeidskomiteer i kommunene.

ARBEIDSPlassKONTAKTER

I forbindelse med valgkampen i 1997 etablerte vi et arbeidsplasskontaktnett på 200 arbeidsplasskontakter over hele landet på forskjellige bedrifter. Dette arbeidet har fortsatt slik at det nå er registrert ca. 1.700 navn. I forbindelse med dette arbeidet er det produsert en egen vervebrosjyre.

FAGLIG/POLITISKE KONFERANSER

Den 26. - 27.05.1997 ble det arrangert en faglig/politisk konferanse på Olavsgaard Hotell. Hovedtema var politiske utfordringer ved valget v/Thorbjørn Jagland og faglig/politiske utfordringer inn i et nytt århundre v/Yngve Hågensen. I tillegg ble det orientert om samarbeidsprosjektet "Det 21. århundres velferdssamfunn" v/Dag Odnes, prosjektleder Tone Flåtten, forsker Kåre Hagen og Reiulf Steen fra FAFO.

Tidligere har det vært tradisjon å avholde felles sekretærkonferanser mellom sekretærene i DNA, LO og AOF. Imidlertid har det ikke blitt arrangert slike konferanser på de siste 10 år. Etter initiativ fra sekretærene i DNA og LO ble det i tiden 21.-22.8.1996 arrangert en faglig/politisk sekretærkonferanse på Sundvolden hotell. Konferansen la grunnlaget for den faglig/politiske valgkampen i 1997.

I tillegg drøftet konferansen:

Det faglig/politiske aktivitets nivået.

Utvikling av arbeidet med samarbeidskomiteer lokalt og sentralt.

Ressursutnyttelsen i bevegelsen.

Opphør av det kollektive medlemsskapet

Konferansen hadde innledninger av Thorbjørn Jagland og Yngve Hågensen som snakket om den faglige og politiske situasjonen. Dag Terje Andersen snakket om de organisatoriske utfordringene bevegelsen har. Børre Pettersen orienterte om AOFs planer for framtiden.

VALGET 1997

Den faglig/politisk valgkampen ble gjennomført i godt samarbeid med LO og forbundene. Grunnlaget for den faglig/politiske valgkampen ble lagt på en felles sekretærkonferanse mellom sekretærene i DNA, LO og AOF. Det ble lagt stor vekt på oppsøkende virksomhet. Flere fylker hadde egne valgkampbusser hvor folk fra partiet og fagbevegelsen deltok.

Enkelte forbund produserte eget materiell. I tillegg ble det produsert en landsomfattende faglig/politisk valgbrochure.

1. MAI 1997 OG 1998

1997

Hovedparole: Utdanning og arbeid - Alles rett.

1998

Hovedparole: Kjennskap gir vennskap

Hensikten med parolen var å sette antirasisme og toleranse på dagsorden.

I den forbindelse ble det gjennomført en annonse kampanje som ble trykket i alle A-avisene og Dagbladet, dagen før 1. mai.

AOF produserte også et eget tipshefte for de som skal planlegge og gjennomføre 1. mai arrangement.

KOMMUNALPOLITISK UTVALG

Kommunalpolitisk utvalg oppnevnes av Sentralstyret og har slik sammensetning:

Oppnevnt 20.01.97:

Rolf Erling Andersen - leder, Hans Marius Johnsen - sekretær, Eva Jørstad, Odd Andreassen, Brit Egaas Røen, Evy-Ann Midttun, Alf Daniel Moen, Torbjørge Mydland, Anne-Lise Hilmen, Jan Fridthjof Bernt, Anne Strifeldt Ballo, Grethe Bjørlo, Per Ulriksen, Kari Brekken, Rune Gerhardsen, Trond Jensrud, Halvdan Skard, Jan Davidsen.

Til møtene i utvalget innkalles også lederen av kommunalfraksjonen, politisk rådgiver for kommunalfraksjonen, og når vi har regjering innkalles politisk ledelse i Kommunal- og arbeidsdepartementet.

På Sentralstyremøtet 17. november 1997 ble Roger Gudmundseth erstattet av Sylvia Brustad som medlem av utvalget. Roger Gudmundseth forlot Stortinget og dermed utvalget.

Kommunalpolitisk utvalg har i perioden hatt 6 møter og behandlet 13 saker. Hovedsaker i beretningsperioden:

- Mandatet
- Prioriterte arbeidsoppgaver
- Veileder for den lokale programprosess
- Ordførerkonferanse 1998
- Samarbeidsavtalen DnA, NKF og NEKF
- Rattsø II
- Full barnehagedekning
- Orientering om regjeringens eldresatsing
- Det nedsatte adhocutvalgets forslag til full barnehagedekning
- Temamøte om konkurranseutsetting/privatisering

KOMMUNENES SENTRALFORBUND (KS)

Arbeiderpartiet har etter Landstinget i Bergen, 17. - 20. mars 1996, 6 av 15 representanter i styret i Kommunenes Sentralforbund. Etter et valgteknisk samarbeid mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble vår kandidat, Halvdan Skard, gjenvalgt som leder for KS.

For valgperioden 1996 - 1999 er partiet representert i KS-styret med: Halvdan Skard, Akershus, Anne Strifeldt Ballo, Finnmark, Grethe W. Bjørlo, Møre og Romsdal, Per Ulriksen, Buskerud, Rune Gerhardsen, Oslo og Kari Brekken, Sogn og Fjordane.

Vararepresentanter er: Finn Repstad, Vest-Agder, Gunnel Edfelt, Østfold, Arne Bergland, Troms, Astrid Kvarme, Oppland, Brigt Olav Gåsdal, Hordaland, May Britt Lunde, Aust-Agder og Arne Haugen, Sør-Trøndelag.

Arbeiderpartiet har også representanter i Lønns- og personalutvalget og en rekke ad hocutvalg.

LANDSRÅDET

Landsrådet består av lederne i fylkeskretsene i KS og ett medlem valgt fra hver enkelt fylkeskrets. Arbeiderpartiet har 21 av 57 medlemmer i Landsrådet. Leder i Landsrådet er Grethe W. Bjørlo.

Landsrådet er et rådgivende organ for KS. KS-styret møter sammen med Landsrådet.

FYLKESKRETSENE

Arbeiderpartiet har for valgperioden 1996 - 1999 lederne i 6 fylkeskretser og nestlederne i 8 fylkeskretser.

LANDSTINGET 1998

Landstinget i Kommunenes Sentralforbund (KS) ble avholdt i Bodø i tiden 8. - 10. juni 1998. Arbeiderpartiet var representert med 97 av i alt 261 representanter.

Partikontoret hadde ansvaret for at Arbeiderpartiets gruppe innkalles til gruppemøter og bidro til avholdelse av disse.

Sylvia Brustad representerte partiledelsen på Landstinget. Fra Stortingsgruppa deltok Aud Gaundal, Signe Øye, Dag Terje Andersen, Leif Lund og Odd Eriksen.

Fra kommunalpolitisk utvalg møtte Rolf Erling Andersen og Hans Marius Johnsen.

Fra Norsk Kommuneforbund møtte Jan Davidsen, Margot Kvalvik Fon og Finn Bærland på gruppemøtene og Landstinget. Fra Norsk Elektriker- og kraftstasjonsforbund møtte Erik Quist og Anders Hansen.

Hovedsakene på landstinget var:

- Rydd opp! Sundsbøutvalget
- Beretningssaker
- KS' strategi for kompetanseutvikling i kommunesektoren
- KS som organisasjon og endringer i lover og vedtekter
- Innledninger til politiske sesjoner:
- Arbeidsgiverrollen i endring - en utfordring for det lokale folkestyret og for KS?
- Kommunesektorens internasjonale engasjement
- Kommuneøkonomi
- Forny lokaldemokratiet

Den 4. mai 1998 ble det avholdt forberedende møte for landstingsgruppa i Oslo, hvor partileder Thorbjørn Jagland innledet.

Det ble foretatt valg av fylkenes medlemmer i nytt landsstyre (i tillegg til fylkesstyrelederne). For Arbeiderpartiet gjelder det:

<u>Fylke:</u>	<u>Medlem:</u>	<u>Varamedlem:</u>
Buskerud	Lise Christoffersen	Kolbjørn Kværum
Vestfold	Turid Evensen	Ragnar Johannesen
Telemark	Kari Elise Kile	Rolf E. Andersen
Vest-Agder	Finn Repstad	Jon Kittelsen
Sogn og Fjordane	Vigdis Midtbø	Knut Aarethun
Sør-Trøndelag	Gunn Inger Løvseth	Asbjørn Nøstmo
Nord-Trøndelag	Elin Aune	Snorre Ness
Nordland	Ronald Steen	Elly Wolden

I de andre fylkene har de andre partiene medlemmene og varamedlemmene i det nye landsstyre.

ORDFØRERKONFERANSER

I regi av partikontoret ble det arrangert frem regionale ordførerkonferanser i Tromsø, Trondheim, Bergen, Kristiansand og på Rasta i Akershus. I region nord ble konferansen avholdt lørdag 5. og søndag 6. april, mens de andre konferansene gikk av stabelen fredag 4. og lørdag 5. april 1997. I alt var det god deltakelse på konferansene.

Første del av programmet på konferansene besto av innledninger og andre delen av "samråd med Regjeringen".

Region Sør: Sentral innledning: Sylvia Brustad, regional innledning Per Svenningsen, ordfører i Grimstad. Samråd med Regjeringen: Statsrådene Sylvia Brustad, Gudmund Hernes og Kari Nordheim-Larsen.

Region Øst: Sentral innledning: Solveig Torsvik, regional innledning Lise Christoffersen, ordfører i Drammen. Samråd med Regjeringen: Statsrådene Thorbjørn Berntsen, Gerd-Liv Valla og Grete Knudsen.

Region Vest: Sentral innledning: Jens Stoltenberg, regional innledning: Kari Manger, gruppeleder i Askøy og leder av KVPS i Hordaland. Samråd med Regjeringen: Statsrådene Jens Stoltenberg, Ranveig Frøiland og Kjell Opseth.

Region Midt: Sentral innledning: Dag Terje Andersen, regional innledning Bjarne Håkon Hansen, fylkesordfører i Nord-Trøndelag. Samråd: Torstein Rudihagen, Dag Terje Andersen og Håkon Blankenborg, og seminar om Rovdyrforvaltningen: Dag Terje Andersen og Bernt Bull.

Region Nord: Sentral innledning: Hill-Marta Solberg, regional innledning Arne Bergland, gruppeleder i Lenvik. Samråd med Regjeringen: Statsrådene Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Hill-Marta Solberg og Bendik Rugaas.

SAMARBEIDET MED NORSK KOMMUNEFORBUND (NKF) OG NORSK ELEKTRIKER OG KRAFTSTASJONSFORBUND (NEKF)

Det har i perioden vært holdt kontakt med NKF og NEKF, partiets gruppe i Kommunenes Sentralforbund, kommunalpolitisk utvalg og partikontoret. Samarbeidet er til nytte for alle parter.

SAMEPOLITISK ARBEID

SAMEPOLITISK RÅD

Sentralstyret oppnevnte 24. april 1995 følgende samepolitisk utvalg:

Åse Niemi, leder, Buskerud, Harald Norvang, Vestfold, Reidar Hirsti, Oslo, Elly Solberg, Troms, Leif Elsvatn, Nordland, Barbro Lill Hætta, Finnmark, Mathis Aslaksen Sara, Finnmark og gruppeleder i Sametingsgruppa, Steinar Pedersen, Finnmark. Fra 1. januar og ut året hadde Steinar Pedersen permisjon for å fullføre sitt forskningsprosjekt og Magnhild Mathisen er valgt til gruppeleder for denne perioden.

Svein Bjørn Aasnes, DnA - sekretær.

Sentralstyret oppnevnte 20. januar 1997 følgende samepolitiske råd:

Åse Niemi, Buskerud, leder, Harald Norvang, Vestfold, Inga Hermansen Hætta, Finnmark, Elly Solberg, Troms, Leif Elsvatn, Nordland, Sverre O. Johansen, Østfold, Mathis Aslaksen Sara, Finnmark og gruppeleder i sametingsgruppa, Magnhild Mathisen, Finnmark.

Svein Bjørn Aasnes, DnA - sekretær

I tillegg blir samepolitisk rådgiver i Kommunal- og Arbeidsdepartementet, Barbro Lill Hætta, og stortingsrepresentant Rune E. Kristiansen innkalt til møtene i rådet.

Fredag 31 januar deltok Åse Niemi, Harald Norvang og Svein Bjørn Aasnes på møtet Sametingsgruppa hadde med partisekretær Solveig Torsvik, og på resten av gruppemøtet fredag 31. januar og lørdag 1. februar.

Møter i Samepolitisk Råd i 1997:

14. - 16. mars, Rica Ishavshotell, Tromsø

8. - 10. mai, deltok Åse Niemi, Harald Norvang og Svein Bjørn Aasnes på sametingsgruppas møte i Kautokeino, hvor en også hadde møte med Kautokeino Arbeiderparti.

Torsdag 26. juni hadde Åse Niemi og Svein Bjørn Aasnes møte med Magnhild Mathisen og Steinar Pedersen på Partikontoret.

3. - 5. oktober var det fellesmøte på Karasjok Rica hotell, Karasjok, mellom Samepolitisk Råd og Sametingsgruppa for å konstituere den nye Sametingsgruppa.

14. - 15. november var det fellesmøte i på Alta Rica hotell, Alta, mellom Samepolitisk Råd og Sametingsgruppa.

18. - 19. april 1998 var det møte i Samepolitisk råd på Rica Oslo Hotel, Oslo.

For å lette arbeidet og forberede sakene til Samepolitisk Råd har man et arbeidsutvalg. Dette utvalget har bestått av Åse Niemi, Harld Norvang, Sverre O. Johansen og politisk rådgiver Svein Bjørn Aasnes, DnA.

Møter i Arbeidsutvalget i 1997:

Tirsdag 14. januar , tirsdag 22. april, tirsdag 27. mai, onsdag 13. august, tirsdag 28. oktober, onsdag 12. november og tirsdag 16. desember.

SAMEPOLITISK KONFERANSE 1997, HARSTAD

Møtet ble avholdt på Grand Nordic Hotel, Harstad, fra lørdag 7. til søndag 8. juni 1997.

Til denne konferansen var innkalt de to første kandidatene i hver valgkrets sammen med Samepolitisk Råd og de nord-norske fylkessekretærene, totalt var det 33 frammøtte.

Leder i Samepolitisk Råd, Åse Niemi innledet om bakgrunnen for denne konferansen, den nye organiseringa og det arbeidet som skulle gjøres.

Sentralstyremedlem Martin Kolberg innledet om "Foran valgkampen - hvor står vi?".

12 personer hadde ordet i debatten etter innledningene.

Fungerende gruppeleder i Sametingsgruppa, Magnhild Mathisen, redegjorde for det politiske regnskapet fra gruppa.

DEN 1. ORDINÆRE SAMEPOLITISK KONFERANSE 1998

På den første samepolitiske konferansen etter den nye organisasjonsmodellen for det samepolitiske arbeidet i partiet deltok 38 deltakere. I tillegg møtte fylkessekretærene i de nord-norske fylkespartiene, Martin Kolberg fra Sentralstyret, Leif Lund fra kommunalkomiteen på Stortinget, Tone Hemli fra Partikontoret og tidligere politisk rådgiver i KAD, Barbro Lill Hætta.

Konferansen ble avholdt lørdag 28. februar og søndag 1. mars i Storsalen på Folkets Hus i Tromsø.

Det var sendt invitasjon til lederne i fylkespartiene og nestleder i Troms Ap, Ellen Bergli deltok.

Møtet ble ledet av Steinulf Isaksen og Ellen Myrmel.

Leder i Samepolitisk Råd gikk i sin hilsningstale igjennom det arbeidet som er nedlagt etter landsmøtets vedtak om hvordan organiseringen av det samepolitiske arbeidet skulle være. Alle valgkretsene har oppnevnt styrer i sine forumer. Vi gjorde et godt sametingsvalg, selv om det mange steder bare var få stemmer før vi kunne ha nådd målet om 15 representanter i det nye sametinget.

Martin Kolberg fra Sentralstyret innledet om den politiske situasjonen.

Gruppelederen i Sametingsgruppen, Egil Olli, innledet om hvilke saker partiet skulle prioritere de neste to årene, ut fra programpostene i det samepolitiske manifestet.

Det var innen fristen kommet inn 6 forslag.

Det ble vedtatt uttalelser om følgende saker:

- * Vedrørende Nordisk samepolitisk sosialdemokratisk konferanse
- * Videre arbeid med organiseringen av det samepolitiske arbeidet
- * Legemangel i samiske områder
- * Generasjonsskifte i jordbruket
- * Ekspertgruppe i Tromsø
- * Store utfordringer for reindriftsnæringa i fremtida
- * Samisk selvbestemmelse og selvråderett

Søndag morgen innledet Steinar Pedersen, Sametingsgruppa, og som også er medlem i sametrettsutvalget - sammen med den nye lederen i Samepolitisk råd, Bård A. Berg - om Samerettsutvalgets innstilling.

NY LEDER I SAMEPOLITISK RÅD

Bård A. Berg fra Dønna i Nordland ble søndag valgt som ny leder i Arbeiderpartiets samepolitiske råd. Han etterfølger Åse Niemi fra Drammen som har vært leder siden 1995.

På Arbeiderpartiets landsmøte i november 1996 ble den nye organiseringen for det samepolitiske arbeidet i partiet vedtatt. Det er nå etablert samiske sosialdemokratiske forumer i alle 13 valgkretsene, - og to representanter for hver av disse forumene, DnAs samepolitiske råd, Sametingsgruppen, og partiledelsen utgjør den samepolitiske konferansen. Konferansen vil bli avholdt hvert annet år.

Arbeiderpartiets samepolitiske råd består av 7 representanter. Sentralstyret nedsetter Samepolitisk råd etter innstilling fra den samepolitiske konferansen.

Samepolitisk råd skal bistå Sentralstyret med utredningsarbeid og råd i samepolitiske spørsmål. Rådet har rett til å fremme saker for Sentralstyret og få dem behandlet. Så fremt leder for rådet ikke er medlem i Sentralstyret gis vedkommende møterett i slike saker.

Rådet skal gi råd til partiets aktuelle fraksjoner på Stortinget. Samepolitisk råd skal også ha kontakt med og gi råd til Arbeiderpartiets gruppe i Sametinget.

Det nye rådet består av følgende personer:

Bård A. Berg, Dønna, Nordland, valgkrets 12 - leder, Harald Norvang, Vestfold, valgkrets 13 , Gunn Tove Ramberg, Fauske, Nordland, valgkrets 11, Kjell Kemi, Finnmark, valgkrets 4, Eilif O. Larsen, Troms, valgkrets 7, Synnøve Olsen, Troms, valgkrets 9, Helga Pedersen, Finnmark, valgkrets 2.

ARBEIDERPARTIETS REPRESENTANTER I SAMETINGET.

Sametinget har i alt 39 representanter valgt fra 13 valgkretser i hele landet. Arbeiderpartiet hadde i alt 9 representanter i Sametinget. Tabellen nedenfor viser hvor Arbeiderpartiets representanter kom fra:

Valgkrets nr	Valgkrets	Representant (er)	Hjemkommune
1	Varanger	Magnhild Mathisen	Nesseby
2	Tana	Steinar Pedersen	Tana
3	Karasjok	Egil Olli	Karasjok
4	Kautokeino	Ingen representant	
5	Porsanger	Jens Petter Olsen	Måsøy
6	Alta/Kvalsund	Terje K. Haugen	Loppa
7	Nord-Troms	Eilif O. Larsen	Kåfjord
8	Midt-Troms	Margreta Påve Kristiansen	Tromsø
9	Sør-Troms	Ingen representant	
10	Nordre Nordland	Per Solli	Narvik
11	Midtre Nordland	Ingen representant	
12	Sørsameområdet	Ingen representant	
13	Sør-Norge	Johan Mikkel Sara	Oslo

Av disse representantene var det tre som ikke ønsket gjenvalg ved valget i 1997. De øvrige var villige til å stå på i minst en periode til.

REPRESENTASJON

Arbeiderpartiet har i 1996 være representert i følgende råd og utvalg i regi av Sametinget:

Samisk utdanningsråd: Kjell Ballari, Tana og Åge B. Pedersen, Kåfjord.

Samisk næringsråd: Mary Helender, Bøstad og John Einar Johansen, Balsfjord.

Samisk språkråd: Magnhild Mathisen, Nesseby.

Programråd/NRK Sami Radio: Inger Anne Johansen, Vestvågøy.

Komitè for styringsmodell for Sametinget: Per Edvin Varsi med Magnhild Mathisen som vara.

DnAs Landsstyre: Magnhild Mathisen

DnAs Samepolitiske utvalg: 1.representant fra gruppa

DnAs 56. ordinære landsmøte, 7. - 10. november 1996: Terje K. Haugen og Magnhild Mathisen.

Arbeiderpartiet har i 1997 være representert i følgende råd og utvalg i regi av Sametinget:

Samisk språkråd: Magnhild Mathisen, Nesseby, nestleder.

Samisk næringsråd: Mary Helander, Vestvågøy/Oslo.

Samisk kulturminneråd: Kirsti Biti Johansen, Tana, leder.

Samisk utdanningsråd: Kjell Ballari, Tana, nestleder.

Programråd/NRK Sami Radio: Inger Johanne Johansen, Vestvågøy, nestleder.

GRUPPEMØTER

Gruppa har avholdt følgende gruppemøter i 1997:

- Oslo 1. - 2. februar, Sentralstyrerommet, DnA.
- Kautokeino 10. - 11. mai.
- Alta 15. - 16. november.

På gruppemøtet i Oslo deltok i tillegg til gruppas medlemmer også Mimmi Bæivi, Tore Gundersen, Åse Niemi og Harald Norvang.

På gruppemøtet i Alta deltok Åse Niemo, Harald Norvang og Svein Bjørn Aasnes i tillegg til gruppa.

Gruppa har også hatt et fellesmøte med Samenes Valgforbund og Senterpartiet den 26. november.

Etter valget ble det nedsatt et forhandlingsutvalg som forhandlet med de ulike grupperinger (unntatt NSR) som er representert i Sametinget, for om mulig å skape en flertallskoalisjon utenom NSR. Dette lyktes ikke.

I forbindelse med gruppemøtene ble det også avholdt kontaktmøter med velgerne i de ulike kretser. I Oslo møtte det opp 9 personer på kontaktmøtet.

Det ble også avholdt møte med DnAs sekretær Solveig Torsvik, den politiske ledelse i Justis-, Landbruks- og Kommunaldepartementet i forbindelse med gruppemøtet i Oslo den 1. - 2. februar.

SAMETINGSSAMLINGER

Sametinget hadde 4 samlinger i 1996. Tre av disse ble holdt i Karasjok. Mai-samlinga ble avholdt i Tana.

Det ble avholdt sametingssamlinger på følgende steder før valget 1997:

- Trondheim 3. - 7. februar og Karasjok 26. - 30. mai.

Etter valget var det samlinger i Karasjok den 7. - 8. oktober og den 24. - 28. november.

VIKTIGE SAKER

De viktigste sametingssakene i 1996 var som følger:

- Sametingets forretningsorden.
- Sametingets årsmelding.
- NOU 1995:6 Plan for helse- og sosialtjenesten til den samiske befolkning i Norge.
- Samisk jordbruksplan.
- Budsjett 1996.
- Retningslinjer for støtte til samiske kulturorganisasjoner.
- Regler for protokollering og ekspedisjon av saker som behandles i Sametingets plenum.
- Samiske læreplaner.
- Handlingsplan for samiske kyst- og fjordområder 1997 - 2001.
- Samlet plan for samiske kulturhus.
- Reindrifftsavtalen 1996 - 1997.
- Sametingets fremtidige organisering. Drøfting.
- Sametingsvalget 1997. Informasjonskampanje.
- Retningslinjer for næringskombinasjoner.
- Rovdyrforvaltning og erstatningsspørsmål.
- Sametingets problem og stillingsnotat for 1998.
- Regluleringsrådet - ny instruks.
- Næringsstrategier for Nord-Norge.
- Samisk læreplanverk, L -97 samisk.
- NOU 1996:7 Museum - mangfald, minne, møtestad.
- Konfliktråd i reindriftsområde.

Forsknings- og utredningsprosjekt vedrørende samisk.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe fremmet følgende nye saker i meldingsåret 1996:

Opprettelse av samisk filmfond for finansiering av samiske film- og videoproduksjoner.
De tradisjonelle fiskemåtene må beholdes i Deatnu-/Tanavassdraget.
Samisk mediaplan.
Faste årlige bevilgninger til samiske festivaler.

De viktigste sametingssakene i 1997 var som følger:

Utvidelse av Samisk utviklingsfonds virkeområde
Ektefellers rett til å stå i samemanntallet
Reduksjon av rovdyrbestanden
Samisk forlagsvirksomhet - støtte og rammebetingelser
Om pressestøtte både til samiskspråklige og norsk språklige samiske aviser
Forslag til ny minerallov
Samisk forskning - utredning
Sametingsplan 1998 - 2001
FNs tiår for urfolk - Sametingets felles mål og tiltak
Sametingets fremtidige organisering

SAMETINGSVALGET 1997

Sametingsvalget 1997 ga Arbeiderpartiet i alt 12 av Sametingets 39 representanter.
Den nye sametingsgruppa består av følgende personer:

Magnhild Mathisen, Nesseby, Steinar Pedersen, Tana, Marie Therese Nordsletta Aslaksen, Tana, Egil Olli, Karasjokk, Josef Vedhuges, Porsanger, Willy Olsen, Hammerfest, Inge Arne Eriksen, Alta, Willy Ørnebakk, Storfjord, Margreta Påve Kristiansen, Tromsø, Per Solli, Narvik, Leif Elsvatn, Hattfjeldal og Johan Mikkell Sara, Oslo.

SAMETINGSGRUPPAS STYRE

Den nye sametingsgruppa har valgt nytt gruppestyre. Styret består av følgende personer:

Egil Olli, Karasjokk, leder, Marie Therese Nordsletta Aslaksen, Tana, nestleder, Per Solli, Narvik, sekretær, Margreta Påve Kristiansen, Tromsø, styremedlem og Steinar Pedersen, Tana, styremedlem.

VIKTIGE SAKER BEHANDLET I DET NYE SAMETINGET

Viktige saker for gruppa, høsten 1997:

Handlingsplan for samiske kyst- og fjordstrøk - 2 millioner kroner bevilget til Sametinget av Stortinget.

Sametingsrådserklæringen kan ikke være unntatt offentlighet - hemmeligholdelse av Sametingets politiske grunnlag.

Torskekvoter for 1998 - fjordfiskerne må slippe begrensninger med reduserte kvoter.

Fritt fiske for båter under 10,66 meter.

Samisk læreplan - om retten til å velge nasjonal eller samisk læreplan for grunnskolen i det samiske forvaltningsområdet.

Fredning av loddebestanden i Barentshavet fram til år 2000.

Beskatning av kysttorsken skal forbeholdes kystflåten.

Ansettelse av fiskerirådgiver ved Sametinget.

ARBEIDET PÅ SAMETINGSSAMLINGENE

Gruppa har jobba meget bra i 1997, sett ut fra de ressurser vi har til rådighet. Det er et gammelt krav fra gruppa om å få tilsatt en gruppesekretær. Behovet er meget stort, spesielt i forkant, under og i etterkant av gruppemøter og å plenumssamlinger. I mellomperiodene vil en tilsatt sekretær kunne styrke hele organisasjonen ved bevisst bruk av media som informasjonskanal utad.

Det ble vedtatt en ny organisasjonsmodell på DnAs landsmøte i november 1996. Bevisstheten om den nye organisasjonsmodellen har ikke gått helt inn, verken i fylkes- eller kommunepartier. Hva fylkene angår er Nordland et hederlig unntak.

KONTAKT MED LOKALLAGENE

Det er svært stor variasjon i hvor god kontakt det er med de lokale (kommunale) partilagene. Noen må sies å være svært gode. Det gjelder spesielt lokallag i Indre-Finnmark og i Nord-Troms. I andre områder er det svært personavhengig, men det er også valgkretser hvor det er umulig å rekke ut til alle lokallag rett og slett fordi avstandene er så store.

KONTAKT MED FYLKESLAGENE

I Finnmark Arbeiderparti tiltrer Magnhild Mathisen fylkespartiets styre. I Troms Arbeiderparti tiltrer Margreta Påve Kristiansen og Eilif O. Larsen fylkespartiets styre. I Nordland tiltrer Per Solli fylkespartiets styre.

KONTAKT MED DNA SENTRALT

Sametingsgruppa har god kontakt og støtte fra DnA sentralt. Dette har gitt gruppa anledning til å utøve påvirkning også gjennom sentrale organer i partiet. DnAs samepolitiske råd har i denne forbindelse vært en god støttespiller for gruppa. Det er likevel flere felter hvor det stadig er rom for å forbedre samarbeidsrutinene mot sentralt hold.

INTERNASJONALT ARBEID

NORDISK SAMARBEID

Det Norske Arbeiderparti har i perioden hatt et nært samarbeid med de nordiske sosialdemokratiske partiene og de faglige landsorganisasjonene gjennom Arbeiderbevegelsens nordiske samarbeidskomite (SAMAK).

SAMAK hadde årsmøte på Sørmarka, Norge 16. - 17.01.1997. Hovedsaker var rapport fra likestillingsgruppen i SAMAK og debatt om en sosial klausul i avtaler som regulerer verdenshandelen. SAMAK hadde også årsmøte i Helsingfors, Finland 14. - 15.01.1998 med hovedtema globalisering og informasjonssamfunnet og Østersjøsamarbeidet. Nordisk Arbeiderkongress ble avholdt i Haugesund 02. - 04.06.1998 med tema globalisering, demokrati og velferd.

Det er holdt jevnlig partisekretærmøter. Det har også vært flere møter mellom partilederne samt parti- og LO-lederne. Partiene i SAMAK har en fast utenriks- og sikkerhetspolitisk arbeidsgruppe. I tillegg har SAMAK i denne perioden hatt arbeidsgrupper om EU, Østersjøsamarbeidet, sysselsetting og velferdspolitik.

Siden 1. januar 1996 har SAMAK-sekretariatet vært plassert i Helsingfors.

EUROPEISK SAMARBEID

Arbeiderpartiet er medlem av De europeiske sosialdemokraters parti (PES). Dette er i utgangspunktet et samarbeid mellom de sosialdemokratiske partiene i EU. DnA ble fullt medlem i 1993 da Norge var kandidat til medlemsskap i EU. Etter folkeavstemningen fikk DnA likevel beholde sitt fulle medlemsskap i PES.

PES har utviklet seg til å bli det mest sentrale forumet for samarbeid mellom de sosialdemokratiske partiene i Vest-Europa. Flere partier fra Øst- og Sentral europa har nå observatørstatus i PES og vil etterhvert bli fulle medlemmer i forbindelse med utvidelsen av EU.

Det ble holdt ordinær kongress i PES 5. - 7. juni 1997 i Malmø, Sverige. DnA var tilstede med ni delegater. PES har hatt 6 partiledermøter i perioden. Siri Bjerke og Tonje Westby har vært faste representanter fra DnA i byrået som møtes 4-5 ganger i året. PES har også en rekke arbeidsgrupper på ulike temaer hvor DnA er representert. Hovedtemaer for samarbeidet i perioden har vært EUs regjeringsskonferanse, utvidelsen av EU, Den Økonomiske og Monetære Union og sysselsettingspolitikk.

DEN SOSIALISTISKE INTERNASJONALE

Arbeiderpartiet deltar aktivt i Sosialistinternasjonalen (SI). Gro Harlem Brundtland har vervet som første visepresident. Det avholdes rådsmøte, med representanter fra alle medlemspartier, to ganger i året. I perioden har rådsmøtene funnet sted i Roma 21. - 22. januar 1997, New Delhi 10. - 11. november 1997. Kongressen fant sted i New York 9. - 11. september 1996. DnA var vertskap for rådsmøtet som fant sted 18. - 19. mai 1998 i Oslo. Temaet for møtet var: Global solidaritet. SI har også en rekke komiteer, både regionale og tematiske. Bjørn Tore Godal er for tiden leder av SI's Midtøstenkomite.

Antallet medlemspartier i SI har økt betraktelig de seneste årene og har satt igang en debatt om SIs organisasjonsstruktur og formål.

KVINNEBEVEGELSEN

INNLEDNING

Denne beretningen gjelder fra og med juli 1996 til og med juni 1998 og dekker samme periode som partiets beretning for øvrig.

Landskvinnekonferansen vedtok i september 1996 forslag til permanent organisering av Kvinnebevegelsen. Forslaget anbefalte Landsmøtet å gjøre permanent, med en del endringer og presiseringer, den organisering av Kvinnebevegelsen som hadde vært en prøveordning fra Landskvinnekonferansen 1992. Landsmøtet i november 1996 vedtok Landskvinnekonferansens forslag med små endringer. Kvinnebevegelsens forhold til partiorganisasjonen er nå beskrevet i partiets lover og retningslinjer under avsnittet "Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti" og i et vedlegg til lovene "Anbefalt praksis i fylkespartiene og kommunepartiene".

Landskvinnekonferansen 1996 drøftet også programmet og den politiske situasjon, og målsettingen med programarbeidet var å påvirke Landsmøtet senere på høsten til å ta så mye som mulig av Kvinnebevegelsens politikk fra vårt program "Kjerringråd for kvinneliv" og fra vedtakene på Landskvinnekonferansen inn i programmet "Samråderett". Kvinnebevegelsen er tilfreds med det vi oppnådde. Landsmøtet 1996 valgte for første gang "Kvinnepolitisk styre", en navneendring fra Kvinnepolitisk utvalg.

Perioden for øvrig har vært preget av regjeringsskiftet i oktober 1996, da Thorbjørn Jagland avløste Gro Harlem Brundtland som statsminister. Kvinnebevegelsens leder Sylvia Brustad ble utnevnt til Barne- og familieminister i Jaglands regjering, og hun ble også gjenvalgt som leder av Kvinnebevegelsen på Landsmøtet samme høst. Sissel Rønbeck, tidligere leder av Kvinnebevegelsen, ble utnevnt til Samferdselsminister i samme regjering.

Stortingsvalgkampen i 1997 ble gjennomført med deltakelse fra Kvinnebevegelsen i ulike tiltak og arrangementer. Kvinneandelen i Stortinget gikk noe ned, særlig på grunn av at Fremskrittspartiet gjorde et godt valg, fra 39,4 prosent til 36,4 prosent for perioden 1997 - 2002. Arbeiderpartigruppas kvinneandel ble ikke endret, og er 47,7 prosent. Som et resultat av at valget ikke ga Arbeiderpartiet tilstrekkelig støtte, gikk Jaglandregjeringen av etter framleggelsen av statsbudsjettet for 1998. Den ble avløst av Bondevikregjeringen, en trepartiregjering av Krf, Sp og Venstre.

Arbeidet i perioden har også vært preget av programarbeid. I januar 1998 presenterte Kvinnebevegelsen et utkast til handlingsprogram "Et arbeid å leve med".

Etter at organisasjonen hadde kommet med innspill, ble programforslaget med samme tittel presentert på Ledermøtet i slutten av april. Programmet, som setter kvinner og arbeidsliv på dagsorden, skal vedtas på Landskvinnekonferansen i september 1998.

Arbeidet i organisasjonen preges for øvrig av at det i 1999 er kommune- og fylkestingsvalg, og en utfordring i den forbindelse er å få nok kvinner til å stille på valglistene.

LANDSKVINNEKONFERANSEN 1996

Den 33. Landskvinnekonferansen ble arrangert i Folkets Hus, Oslo 27.-29. september 1996. Konferansen ble åpnet med et kulturprogram der skuespilleren Juni Dahr og den afrikanske dansegruppa Super Djembe Khan deltok. Turid Birkeland ledet kulturprogrammet, som ble avsluttet med allsang.

Kvinnebevegelsens leder Sylvia Brustad åpnet konferansen og minnet de partifeller som var gått bort.

Følgende hilste konferansen: Statsminister Gro Harlem Brundtland, Helle Degn, Danmark og LO's nestleder Esther Kostøl på vegne av de norske gjestene.

Sakslista for konferansen var følgende:

1. Åpning av Landskvinnekonferansen
2. Konstituering
 - a) Fullmakter
 - b) Saksliste
 - c) Arbeidsordning
 - d) Valg av møteledere, sekretærer og komiteer
3. Rachel Greppeheimen, vedtektsendring
4. Innkomne forslag
5. Organisering av Kvinnebevegelsen
6. Programmet og den politiske situasjon
7. Tre parallelle tema: "Flyktning- og asylpolitikken i et kvinneperspektiv", "Full barnehagedekning i år 2000" og "Trygd og sosiale ordninger i et kvinneperspektiv"
8. Tema: "Kvinnens situasjon i verden - etter Kairo, København og Beijing"
9. Innstilling fra redaksjonskomiteene
10. Avslutning

Det var innbudt flere gjester fra internasjonale søsterorganisasjoner og andre samarbeidspartnere og følgende var tilstede:

<u>Navn</u>	<u>Organisasjon</u>
Dr. Frene Gimwala	President i Sør-Afrikas parlament
Helle Degn	Socialdemokratiet, Danmark
Birte Sörestedt	S-kvinnor, Sverige
Virpi Aho	Sosialdemokratene, Finland

I tillegg møtte innbudte fra innenlandske organisasjoner tilknyttet arbeiderbevegelsen, samt en del personlig innbudte gjester.

Det ble oppnevnt to redaksjonskomitéer som behandlet politiske saker og organisering av Kvinnebevegelsen.

Landskvinnekonferansen behandlet de lovmessige sakene, innsendte forslag og Kvinnepolitisk utvalgs innstilling til saken om organisering av Kvinnebevegelsen.

De tre parallelle temaene "Flyktning- og asylpolitikken i et kvinneperspektiv", "Full barnehagedekning i år 2000" og "Trygd og sosiale ordninger i et kvinneperspektiv" ble behandlet i tre grupper etter innledninger av henholdsvis Grete Faremo, Grete Berget og Hill-Marta Solberg. Temaet "Kvinnens situasjon i verden - etter Kairo, København og Beijing" ble behandlet i plenum etter innledning av Mona Sahlin.

Landskvinnekonferansen vedtok følgende åtte uttalelser:

- Helse, trygd og sosiale forhold i et kvinneperspektiv
- Oppvekst
- Solidaritet på tvers av landegrenser og folkeslag
- Arbeid og arbeidstid
- Vold og overgrep
- Et bærekraftig energisystem
- Likestillingsloven må gjelde også for kirken
- Appell fra Landskvinnekonferansen til vår søsterorganisasjon i Israel og til PLO's kvinnekomité.

Landskvinnekonferansen vedtok også "Forslag til retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i det norske Arbeiderparti" og "Forslag til anbefalt praksis i fylkespartiene og kommunepartiene".

Konferansen ble avsluttet med sangen "Ta hverandre i handa og hold".

KVINNEPOLITISK STYRE

Kvinnepolitisk utvalg besto i perioden 1995 - 1996 av: Sylvia Brustad, leder, Lene Løken, nestleder, Rigmor Aasrud Jahren, sekretær fram til desember 1995, Siri Ulvin, sekretær fra 8. mars 1996, Liv Undheim, Grete Berget, Rikke Lind, Astrid Marie Nistad, Laila Roel, Walborg Fossan, Inger-Grethe Solstad og Inger-Anne Ravlum.

Landsmøtet i november 1996 valgte et Kvinnepolitisk styre som har bestått av:

Sylvia Brustad, leder
 Lene Løken, nestleder
 Rigmor Aasrud Jahren, nestleder
 Siri Ulvin, sekretær
 Liv Undheim
 Astrid M. Nistad
 Inger-Grethe Solstad
 Inger-Anne Ravlum
 Kari Manger
 Britt Hjelseth
 Grethe Brønnes

Fra Landsmøtet i 1996 til Landsmøtet i 1998 er Sylvia Brustad Kvinnebevegelsens representant i partiets sentralstyre, Lene Løken er hennes vararepresentant. Rigmor Aasrud Jahren og Siri Ulvin er Kvinnebevegelsen representanter i partiets landsstyre, med Lene Løken og Inger-Grethe Solstad som vararepresentanter.

SEKRETARIAT

Siri Ulvin ble valgt som sekretær på Landsmøtet i november 1996. Hun hadde vært konstituert som sekretær siden Landsstyremøtet i februar 1996.

Anita Midtskogen har vært engasjert 30 prosent som prosjektsekretær for Kvinnebevegelsens solidaritetsarbeid, fram til høsten 1996 i vikariat for Tonje Westby. Anita Midtskogen sa opp sin stilling med virkning fra 15.mai 1998. Kvinnepolitisk styre vil i løpet av sommeren/høsten 1998 vurdere hvordan dette arbeidet skal videreføres. I mellomtiden håndterer kvinnepolitisk sekretær de oppgaver prosjektsekretæren tidligere tok seg av.

Anita Midtskogen var fra august 1996 til regjeringsskiftet i oktober samme år ansatt som politisk rådgiver for Kvinnebevegelsens leder Sylvia Brustad.

Anita Midtskogen var ansatt i engasjement som politisk rådgiver ved partikontoret fra og med 22. september 1997 til og med 26. april 1998. Fram til nyttår håndterte hun kvinnepolitisk sekretærs oppgaver i forbindelse med hennes foreldrepermisjon. Kvinnepolitisk sekretær beholdt selv fullmaktene i denne perioden. Våren 1998 besto oppgavene i utredningsarbeid og annet for Kvinnebevegelsen.

Ragnhild Aasen har vært engasjert som politisk rådgiver ved partikontoret fra mai 1997. Engasjementet varer fram til og med partiets Landsmøte i november 1998. "For å styrke partiets generelle utredningskapasitet samt ivareta Kvinnebevegelsens behov for bistand i forbindelse med programarbeidet fram mot Landskvinnekonferansen høsten 1998." Fra mars 1998 har hun i deler av uka tilhold på Stortinget for å bistå Kvinnebevegelsens leder.

Sekretær-, regnskaps-, post- og resepsjonstjenester o.l. dekkes av den administrative staben på partikontoret. Sekretærfunksjonen var fram til mai 1997 dekket av Camilla Synnevåg, og fra da av har Tone Hemli hatt dette som sitt ansvarsområde.

KVINNEPOLITISK STYRES MØTER OG ARBEID

Kvinnepolitisk styre har i perioden hatt 23 møter. En rekke saker er behandlet, blant annet:

- Barnefamilieutvalgets (Longvautvalgets) innstilling
- Omorganisering av Likestillingsrådet
- SAMAKs program for likestilling i Europa
- Barneloven - bidragsordningen
- Dagpengeordningen
- Bostøtteordningen
- Situasjonen for innvandrere- og flyktningekvinner i Norge
- SND-meldingen
- Seksuallovbruddutvalgets innstilling
- Kvinnehelseutvalget
- Kvinneres soningsforhold
- Lov og forskrifter om skolsfritidsordningen
- Prostitusjon
- Barnehager og kontantstøtteordningen
- Stortingsvalgkampen 1997
- Kampanjen for flere kvinner inn i kommunestyrene 1999
- Kvinnebevegelsens internasjonale solidaritetsarbeid
- Programarbeid (Samråderett og Et arbeid å leve med)
- Organiseringen av Kvinnebevegelsen
- Rachel Greppheimen
- Nordisk partisamarbeid

Kvinnepolitisk styre har vedtatt følgende uttalelser: "Seksuallovbruddutvalgets innstilling", "Fremskrittspartiet vil rasere velferds-Norge", "Yrkesaktive kvinner i utdanningspermisjon og graviditet", "Skolefritidsordningen", "Utredningen om kvinners helse" og "Forskjeller i behandlingstilbud til kvinner med brystkreft".

Kvinnepolitisk styre har gjennomført to kombinerte møter/studieturer. I november 1996 var styremøtet lagt til Brussel der styret også hadde møter med EU-kommisjonær Anita Gradin, svenske EU-parlamentarikere, Europeisk Forum, LO-kontoret i Brussel, FFI og Nordic Women's Network. I februar 1998 ble styremøtet holdt i London, der styret hadde møter med SIW's generalsekretær, Labour's kvinnekoordinator og andre rådgivere i partiet, samt et møte i parlamentet med Labours gruppe av kvinnelige parlamentarikere.

For å bedre samarbeidet med AUF vedtok Kvinnepolitisk styre i april 1997 at AUF fra da av skulle inviteres til å delta med to jenter som observatører på Kvinnebevegelsens ledermøter.

Samarbeidet med Stortingsgruppa foregår for det meste uformelt fra sak til sak. Av arrangementer kan nevnes: Stortingsgruppas kvinner ble invitert til mottakelse på partikontoret som avslutning på forrige stortingsperiode, de samme ble invitert til å delta på Ledermøtet i september 1997, Kvinnebevegelsen inviterte i februar 1998 til møte med de kontaktpersoner som fraksjonene hadde oppnevnt, og Kvinnebevegelsen og Stortingsgruppas kvinner arrangerte i april 1998 en felles samling i Stortinget.

Kvinnebevegelsen / kvinnepolitisk styre har deltatt med en eller flere representanter på flere ulike innenlandske konferanser, seminarer og markeringer.

ANDRE ARRANGEMENTER

Kvinnebevegelsen deltok på kvinnemessen Kvinner Viser Vei i Trondheim i april 1997. Kvinnebevegelsen hadde en egen stand, der flere av våre statsråder og stortingspolitikere deltok og svarte på spørsmål og hørte på synspunkter fra publikum. Det ble også delt ut roser, løpesedler og annen informasjon.

Kvinnebevegelsen arrangerte i juni 1997 en mottakelse for kvinnene i Stortingsgruppa, Regjeringen og på partikontoret i anledning stortingsperiodens avslutning. Gro Harlem Brundtland var spesielt invitert og ble takket for mange års innsats med gave og blomster.

I februar 1998 var Kvinnebevegelsen sammen med partiet og LO arrangør av konferansen "Fra 50-årenes husmorsamfunn til 90-årenes tidsklemme".

Kvinnebevegelsen var i mars 1998 medarrangør av to tverrpolitiske seminarer på Stortinget, ett om kvinner og menneskerettigheter, det andre med tema kvinner og makt.

Kvinnebevegelsen var også medarrangør av den tverrpolitiske markeringen av abortlovens 20-årsjubileum i juni 1998.

LEDERMØTER

I henhold til partiets lover og retningslinjer, "Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti" skal Kvinnepolitisk styre minst to ganger i året sammenkalle lederne av de kvinnepolitiske styrene på fylkesnivå til Ledermøter. Nestleder i kvinnepolitisk styre på fylkesnivå er vararepresentant, og hun innkalles som fast representant dersom leder sitter i det sentrale kvinnepolitiske styret. Ledermøtene skal brukes til informasjonsutveksling og skal også drøfte og uttale seg om viktige og aktuelle politiske saker.

Det har i perioden vært holdt 5 slike ledermøter. Frammøtet har vært godt. Alle møtene har vært holdt i Oslo, bortsett fra møtet i april 1997 som var lagt til Trondheim i forbindelse med messen Kvinner Viser Veit.

Ledermøtet i september 1996 behandlet følgende saker:

- Stortings- og sametingsvalgkampen 1997
- Forberedelser til Landskvinnekonferansen

Det ble ikke avgitt uttalelser.

Ledermøtet i februar 1997 behandlet følgende saker:

- Valgkampen
- Kvinnebevegelsens internasjonale solidaritetsarbeid
- Programarbeidet

Det ble avgitt følgende uttalelser: "En sterk velferdsstat" og "Kvinner og næringsutvikling".

Ledermøtet i april 1997 behandlet følgende saker:

- Kvinner i distriktene
- Matkvalitet
- Helse

Det ble avgitt følgende uttalelser: "Sunn mat og trygghet for forbrukerne", "Et løft for kvinner i distriktene", "Trygg hverdag for barna våre", "Nei til kontantstøtte på bekostning av barnehager", "Trygg alderdom" og "Et godt helsetilbud - også for kvinner".

Ledermøtet i oktober 1997 behandlet følgende saker:

- Den politiske situasjon og samarbeid med kvinnene i Stortingsgruppa i perioden
- Samarbeid med AUF
- Programprosessen
- Det internasjonale solidaritetsarbeidet

Det ble avgitt følgende uttalelse: "Stortingsvalget 1997 - et tilbakeslag for likestillingen". Ledermøtet vedtok også "Strategi og retningslinjer for Det norske Arbeiderparti's kvinnebevegelses internasjonale solidaritetsarbeid for perioden 1998 - 2001".

Ledermøtet i april 1998 behandlet følgende saker:

- Presentasjon av programforslaget "Et arbeid å leve med"
- Organisasjonsarbeidet etter omorganiseringen av Kvinnebevegelsen
- Seksuallovbruddutvalgets innstilling
- Utredningssekretariatet

Det ble avgitt følgende uttalelser: "Et arbeid å leve med", "Toleranse og solidaritet på arbeiderbevegelsens internasjonale kampdag" og "Seksuallovbruddutvalget".

ARBEIDSGRUPPER

Følgende arbeidsgrupper har vært i arbeid i perioden:

1996: "Idégruppe for valgkampen 1997"

Siri Ulvin, leder, Inger-Grethe Solstad og Rikke Lind. Grappa utarbeidet et notat som grunnlag for kvinnepolitisk utvalgs drøfting av saken.

1996-97: "Kokebok i kvinnepolitisk arbeid".

Gina Lund, leder, Kari Manger, Tone Bratteli og Anne Marit Bjørnflaten. Grappa arbeidet med utkast til manus for "Kokeboka" og avsluttet sitt arbeid våren 1997.

1997-98: "Seksuallovbruddutvalgets innstilling".

Anne Rygh Pedersen, leder, Hanne Harlem, Astrid M. Nistad, Ane Tømmerås, Astri Aas-Hansen og Ingunn Yssen. Grappa utarbeidet en uttalelse om Seksuallovbruddutvalgets innstilling som ble lagt fram for Kvinnepolitisk styre og Ledermøtet.

ORGANISASJONS- OG STUDIEARBEIDET

TIPSHEFTE FOR KVINNELIGE JURYMEDLEMMER I VOLDTEKTSSAKER

En arbeidsgruppe nedsatt av Kvinnepolitisk utvalg utarbeidet i forrige periode manuskript for et tipshefte beregnet på kvinnelige jurymedlemmer i voldtektssaker. Hefte ble trykket og lagt fram på Landskvinnekonferansen i 1996.

ORGANISASJONEN - OMORGANISERINGEN AV KVINNEBEVEGELSEN

Landskvinnekonferansen vedtok i september 1996 forslag til permanent organisering av Kvinnebevegelsen. Forslaget anbefalte Landsmøtet å gjøre permanent, med en del endringer og presiseringer, den organisering av Kvinnebevegelsen som hadde vært en prøveordning fra Landskvinnekonferansen 1992. Landsmøtet i november 1996 vedtok Landskvinnekonferansens forslag med små endringer. Kvinnebevegelsens forhold til partiorganisasjonen er nå beskrevet i partiets lover og retningslinjer under avsnittet "Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti" og i et vedlegg til lovene "Anbefalt praksis i fylkespartiene og kommunepartiene".

Våren 1998 sendte Kvinnebevegelsen ut et evalueringsskjema med spørsmål som fylkespartiene og Kvinnebevegelsen i fylkene ble bedt om å svare på. Spørsmålene dreide seg om organisasjonsarbeidet etter omorganiseringen. Det kom svar fra alle fylker, og det ble laget et notat med sammendrag av svarene som grunnlag for debatt på Leder møtet i april med temaet "Organisasjonsarbeidet etter omorganiseringen av Kvinnebevegelsen". Leder møtet arbeidet med temaet i plenum og grupper og svarene fra gruppearbeidet ble sammen med sammendraget av svarene fra fylkene sendt som et notat til Kvinnebevegelsen i fylkene og fylkespartiene som grunnlag for det videre organisasjonsarbeidet.

Hovedkonklusjonene fra arbeidet var at de tre viktigste utfordringene for det kvinnepolitiske arbeidet framover er rekruttering, skoling og kommunikasjon.

KOKEBOK I KVINNEPOLITISK ARBEID

Landskvinnekonferansen 1996 ba om at det som et hjelpemiddel for kvinnes arbeid i partiorganisasjonen ble utarbeidet en "Kokebok i kvinnepolitisk arbeid" med en utdyping av de nye retningslinjene og gode eksempler ("oppskrifter") på hvordan ting kan gjøres. I oktober 1996 nedsatte kvinnepolitisk styre en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utarbeide manuskript. Av ulike årsaker var det ikke mulig for denne arbeidsgruppa å gjøre arbeidet ferdig, og i mai 1997 ble arbeidet videreført på partikontoret etter innspill og synspunkter fra kvinnepolitisk styre. "Kokebok i kvinnepolitisk arbeid" vil bli trykket og lagt fram på Landskvinnekonferansen i september 1998.

STRATEGISK PLAN

Partiets Landsstyre vedtok tidligere Strategisk plan for to år av gangen. Kvinnebevegelsen har deltatt i dette arbeidet i de ulike organisasjonsleddene, og har gjennom dette arbeidet hatt mulighet til å sette de saker vi er spesielt opptatt av høyere opp på dagsorden. Landsstyremøtet i februar 1998 vedtok å be sekretærkonferansen utarbeide retningslinjer for det videre arbeidet med årlige handlingsplaner/aktivitetsplaner. Kvinnebevegelsen vil avvente sekretærkonferansens anbefalinger.

STUDIEVIRKSOMHET / KVINNER KAN

Kvinnepolitisk utvalg satte høsten 1995 i gang et arbeid for fornyelse og integrering av Kvinner Kan-kurset fra 1986 og kurset Politikk og forandring på kvinners vis fra 1992. Det nye kursheftet "KK - Kvinner Kan", samt en studieveiledning til dette, forelå til Landskvinnekonferansen i 1996. Dette kurset er en integrert del av den nye Partiskolen som var ferdig til Landsmøtet 1996. Det nye Kvinner-kan-kurset er mye brukt både til korte kurs og studieringer.

I tilknytning til Ledermøtet i Trondheim i april 1997 ble det som en forberedelse til stortingsvalgkampinnspurten arrangert et valgkampkurs for Ledermøtets deltakere. Kurset tok opp aktuelle politiske tema før valget.

THINA THORLEIFSENS STUDIEFOND

Thina Thorleifsens Studiefond gir tilskudd til kursvirksomhet i Kvinnebevegelsen. Kontingenten baserer seg på frivillig tilskudd. Tilgangen på midler er svært begrenset. Egenkapitalen pr. 31.12.1997 var kr 78319,-. Kontingentinntektene er svært begrensede, kr 300,- i 1996 og kr 100,- i 1997.

Det er i perioden gitt tilskudd til et helgeseminar om kvinner, bistand og utvikling.

Beretning for Thina-fondet inngår som en del av partiets ordinære beretning, fondets kapital skal fremgå av beretningen, og regnskapet skal godkjennes av de samme organer som behandler partiets øvrige regnskaper.

INFORMASJONS- OG KOMMUNIKASJONSARBEID

Kvinnebevegelsens informasjonsarbeid er samordnet med partiets øvrige informasjonsvirksomhet, og det meste av informasjonen kanaliseres til organisasjonen gjennom fylkespartiene og kvinnepolitisk styre i fylkene. Partiet har fra juni 1997 hatt egen daglig oppdatert hjemmeside med nyheter på Internett. Informasjon om og fra Kvinnebevegelsen er en naturlig del av dette, og når ut til stadig flere. Partiets interne nettverk Intranett er også en nyttig kanal for fylkespartiene og partiet sentralt, og bidrar til raskere spredning av dokumenter og annen informasjon. Kvinnebevegelsen bruker også elektronisk post i arbeidet, også som kommunikasjonsmiddel til en del av Kvinnebevegelsens tillitsvalgte.

Det har fra august 1996 blitt sendt ut en egen Kvinneinfo ca. 4 ganger i året om et supplement til den øvrige informasjonen.

Utfordringen har hele perioden vært, og vil fortsatt være, å bidra til at alle som ønsker og har nytte av informasjonen faktisk får tilgang til den. Det krever oppmerksomhet og stadig oppdatering av navne- og adresselister fra de som sitter i nøkkelposisjonene i dette informasjonsnettverket.

Like viktig er det å sørge for gode og åpne kanaler fra grunnorganisasjonen til de kvinnepolitiske styrene på fylkesplan og sentralt.

Kvinnebevegelsen var representert med en stand på messen "Kvinner viser vei" i Nidarøhallen, Trondheim, i april 1997. Flere av våre statsråder deltok. Erfaringene fra messen viser at dette er en god måte å komme i kontakt med interesserte kvinner.

POLITISK ARBEID

KJERRINGRÅD FOR KVINNELIV OG SAMRÅDERETT

Etter at "Kjerringråd for kvinneliv" var vedtatt på Landskvinnekonferansen i 1995 arbeidet Kvinnebevegelsen på ulike måter for å få gjennomslag for de vedtak som da ble gjort. En viktig del av dette arbeidet var deltakelse i partiets programprosess fram mot Landsmøtet i 1996 for å bidra til at programmet tok opp i seg de områder og saker Kvinnebevegelsen prioriterte. Landskvinnekonferansen 1996 vedtok også flere uttalelser som var Landskvinnekonferansens forslag til programmet Samråderett. I debatten på Landsmøtet fremmet Kvinnepolitisk utvalg et konkret redigeringsforslag til hvordan de ulike delene av uttalelsene kunne innpasses i forhold til programmets ulike kapitler og avsnitt. Kvinnebevegelsen er tilfreds med det gjennomslag vi oppnådde for våre synspunkter både i programarbeidet før og på Landsmøtet.

ET ARBEID Å LEVE MED

Kvinnepolitisk styre drøftet i mai 1997 en skisse til rådslag/forslag og et notat om programprosessen framover. Det ble besluttet å legge opp til å behandle hovedtemaet kvinner og arbeid med flere undertemaer. I juni ble det arrangert et seminar med tema kvinner og arbeid, der stortingsgruppas og regjeringens kvinner var invitert til å delta sammen med Kvinnepolitisk styre. Seminaret hadde flere eksterne innledere. Kvinnepolitisk styre oppnevnte følgende programkomité: Lene Løken, leder, Inger-Anne Ravlum, Kari Manger, Siri Ulvin, Signe Øye, Anne Ragnhild Kjær Sti og Liv Undheim. Ragnhild Aasen fungerte som sekretær for programkomiteen, og Hilde Singsaas supplerte henne i en periode. Programkomiteen hadde i alt 8 møter i løpet av høsten. Kvinnepolitisk styre behandlet utkast til program i 6 møter, ett av disse var et fellesmøte med programkomiteen. I januar 1998 presenterte kvinnepolitisk styre programutkastet "Et arbeid å leve med". Dette ble også presentert og senere behandlet i partiorganisasjonen med forslagsfrist for innspill satt til 15.mars. Kvinnepolitisk styre presenterte så på Ledermøtet i slutten av april forslaget til handlingsprogram "Et arbeid å leve med". Programforslaget ble sendt alle avdelinger. Frist for å få endringsforslag med i trykket hefte til Landskvinnekonferansen var 15.juni. Landskvinnekonferansen i september 1998 sluttbehandler og vedtar handlingsprogrammet.

8. MARS - DEN INTERNASJONALE KVINNEDAGEN

Kvinnebevegelsen deltar på ulike måter i lokale arrangementer - tverrpolitiske eller rene partiarrangementer - i forbindelse med markering av Kvinnedagen 8.mars. I 1997 laget Kvinnebevegelsen en løpeseddel med tema barnehager og kontantstøtte. Denne ble tilbudt til organisasjonen til bruk i forbindelse med stands eller andre markeringer.

VALGKAMPEN 1997

Kvinnebevegelsens valgkamp ble gjennomført som en integrert del av partiets valgkamp, og de kvinnepolitiske styrene ble oppfordret til å arbeide i valgkamputvalgene i fylkes- og kommunepartiene. Kvinnebevegelsen deltok i planlegging og gjennomføring av valgkampen på de ulike nivåene i organisasjonen, og arbeidet for å integrere kvinneperspektivet i alle deler av prosessen. Kvinnebevegelsen utarbeidet også fem løpesedler som var spesielt rettet mot kvinner, fire av disse ble laget til Kvinnebevegelsens stand på messen Kvinner Viser Vei i slutten av april. Disse hadde tema barnehager og kontantstøtte, eldre og helse/psykiatri, skole - og utdanningspolitikk og trygg mat/næringsutvikling for kvinner. Det ble også laget en løpeseddel i valgkampinnspurten med tittelen "Det e' itjå som kjæm tå sæ sjøl". Denne fokuserte på hva vi har oppnådd siden midten av 80-tallet på tema som kvinner er spesielt interessert i.

Kvinneandelen i Stortinget gikk noe ned, fra 39,4 prosent til 36,4 prosent for perioden 1997 - 2002, særlig på grunn av at Fremskrittspartiet gjorde et godt valg. Arbeiderpartigruppas kvinneandel ble ikke endret, og er 47,7 prosent. Som et resultat av at valget ikke ga Arbeiderpartiet tilstrekkelig støtte, besluttet Jaglandregjeringen å gå av etter framleggelsen av statsbudsjettet for 1998. Den ble avløst av Bondevikregjeringen, en trepartiregjering av Krf, Sp og Venstre.

KOMMUNE- OG FYLKESTINGSVALGKAMPEN 1999

Kvinnebevegelsen deltar aktivt i Kompetansesenter for likestillings kampanje for flere kvinner i kommunestyrer og fylkesting. Arbeidet startet i juni 1998 og vil ha to hovedfaser: For det første å bidra til at partienes nominasjonsprosesser resulterer i mange kvinner på listene og for det andre i å bidra til at flest mulig velgere stemmer aktivt på kvinner. Det vil også bli satt fokus på hva som skjer etter valget.

INTERNASJONALT ARBEID

NORDISK SAMARBEID

Kvinnene i de nordiske sosialdemokratiske partiene samarbeider tett i organisasjonen Sosialdemokratiske Kvinner i Norden (SKN). De kvinnepolitiske sekretærene møtes 2 - 4 ganger i året, og lederskapet går på omgang mellom de 4 største landene. Norge hadde lederskapet fra 1996 - 1997. I perioden har samarbeidet omfattet blant andre følgende saker:

- SAMAK's likestillingskomité og utarbeidelsen av et nordisk likestillingsrapport "Det finns ingen återvändo" som ble vedtatt på SAMAKs årsmøte i Oslo i januar 1997
- Arbeidet i Sosialistinternasjonalens kvinneorganisasjon (SIW)
- Arbeidet i det europeiske sosialdemokratiske partis kvinnekomité (PES Women's Standing Committee)
- Andre nasjonale, nordiske og internasjonale spørsmål av felles interesse.

Årsmøtet i april 1997 var i København. Sylvia Brustad, Rigmor Aasrud Jahren, Britt Hjelseth, Siri Ulvin og Hilde Singsaas representerte Norge.

Tema for årsmøtet var

- Handel med kvinner
- EU og kvinner

Det ble vedtatt uttalelser om kjøp og salg av kvinner og likestilling som tema i EU-traktaten.

Årsmøtet i mars 1998 var i Stockholm. Siri Ulvin, Inger-Anne Ravlum, Karin Enodd, Eva Kristin Hansen og Marit Hoel representerte Norge.

Tema for årsmøtet var

- Kvinners framtidige arbeidsmarked

Det ble vedtatt en uttalelse om det videre arbeidet med SAMAK's likestillingsrapport.

Sylvia Brustad representerte Kvinnebevegelsen og Siri Ulvin representerte SKN på Nordisk Arbeiderkongress (SAMAK's store møte som avholdes hvert 4.år) i Haugesund i juni 1998.

Det er de fire største landene som er kjernen i SKN-samarbeidet, de andre landene deltar sporadisk. Det er gjort flere forsøk på å trekke også de grønlandske kvinnene med i samarbeidet, uten at dette har lyktes.

Grethe Brønnes og Karin Yrvin har representert Kvinnebevegelsen på S-kvinnors årsmøter i henholdsvis 1997 og 1998.

Danske kvinners nasjonalråd (DKN) inviterte høsten 1997 til nordisk samarbeid om det EU-støttede prosjektet "Parity Democracy", der målsettingen var å stimulere rekrutteringen av kvinner til kommunestyrene. Prosjektet hadde deltakere fra flere partier og organisasjoner i Danmark, Sverige og Norge.

Det ble avholdt to seminarer, ett i september 1997 der Rigmor Aasrud Jahren, Eva Kristin Hansen, Kari Manger og Anita Midtskogen deltok, og ett i juni 1998 der Kari Manger, Anita Midtskogen, Britt Hjelseth og Siri Ulvin deltok.

EUROPEISK SAMARBEID

De sosialdemokratiske partiene i EU-landene har dannet en egen sammenslutning, Party of European Socialists, PES. Norge har vært medlem siden 17. mai 1993. PES har en egen kvinnekomité som koordinerer felles aktiviteter og arbeider med kvinnespørsmål i forhold til ulike EU-organer, "PES Women's Standing Committee". Siri Ulvin, Inger-Grethe Solstad, Inger-Anne Ravlum, Kari Manger, Liv Undheim, Astrid Nistad og Rikke Lind har deltatt på møter i denne kvinnekomitéen og / eller andre PES-møter.

SOSIALISTINTERNASJONALEN

Sosialistinternasjonalen har en egen kvinneorganisasjon (SIW) som arbeider med kvinnespørsmål. Helle Degn fra Danmark er nordisk visepresident. Sylvia Brustad, Lene Løken, Rigmor Aasrud Jahren, Siri Ulvin, Kari Manger og Grethe Brønnes har representert Kvinnebevegelsen på møter i SIW.

I mai 1998 var Det norske Arbeiderparti og Kvinnebevegelsen vertskap for SIW's byråmøte og SI's rådsmøte som ble arrangert i Oslo. Tema for SIW's møte av "Women and powersharing - leadership and strategies". Kvinnebevegelsens leder Sylvia Brustad og Stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl var blant innlederne på SIW's møte. Det var to vellykkede arrangementer som også ga de internasjonale gjestene anledning til å oppleve norsk 17.mai-feiring i strålende sommervær.

EUROPEISK FORUM

"Europeisk Forum for demokrati og solidaritet" er en vest-Europeisk stiftelse under Sosialistinternasjonalen som har som oppgave å bidra med hjelp til de øst-Europeiske landene i omstillingsprosessen etter jernteppets fall. Europeisk Forum driver dette arbeidet i form av ulike prosjekter som mottar støtte fra ulike instanser. Kvinnebevegelsen har deltatt i ett av disse prosjektene, "The Status of Women in Central and Eastern Europe". Inger-Anne Ravlum deltok for Kvinnebevegelsen på en konferanse Praha i april 1997. Kvinnebevegelsen har i 1997 mottatt såkalte Øst-Europamidler fra Utenriksdepartementet til oversettelse og gjennomføring av Kvinner Kan-kurs som en del av dette prosjektet. (Mer om dette under neste punkt.)

KVINNER KAN OVERSATT TIL ANDRE SPRÅK

Kurset "Kvinner Kan" som ble utarbeidet av Kvinnebevegelsen i 1986 har i årene siden da blitt svært mye brukt. Det ble i 1996 utarbeidet en revidert norsk utgave til bruk i organisasjonen. Kurset ble før denne perioden oversatt til flere andre språk: Engelsk, tsjekkisk, polsk og latvisk. I 1996 ble kurset oversatt til russisk i LO's regi, og i 1997 ble kurset oversatt til spansk i regi av Utenriksdepartementet og den Inter-Amerikanske Utviklingsbanken. I regi av Europeisk Forums prosjekt "The Status of Women in Central and Eastern Europe" blir Kvinner-Kan-kurset i 1998 oversatt til ytterligere 12 øst-Europeiske språk: Makedonsk, slovensk, ungarsk, slovakisk, serbisk (på latinsk alfabet, tenkt brukt også i andre tidligere jugoslaviske republikker fordi språkene er nesten identiske), albansk, rumensk, litauisk, estisk, bulgarsk, ukrainsk og hviterussisk. Oversettelsene blir delvis finansiert gjennom Kvinnebevegelsen med Øst-Europamidler fra Utenriksdepartementet. Utenriksdepartementet har også stilt midler til rådighet for å gjennomføre opplæring av kursledere fra disse landene høsten 1998. Kvinnebevegelsen har også et samarbeid med LO om Kvinner-Kan -kurs i Øst-Europa.

FN

Rigmor Aasrud Jahren representerte partiet og Kvinnebevegelsen i den offisielle norske delegasjonen til FN's kvinnekommisjon ("Commission on the Status of Women") i New York i mars 1998.

ANNET SOLIDARITETSARBEID

BAKGRUNN, STRATEGI - OG RETNINGSLINJER

Utgangspunktet for at Kvinnebevegelsen har vært og er engasjert i internasjonalt solidaritetsarbeid var at vi deltok i TV-aksjonen 1989. De siste av TV-aksjonsprosjektene ble avsluttet ved årsskiftet 1994/95. Kvinnebevegelsens engasjement i TV-aksjonen '89 har gitt organisasjonen kunnskap og erfaringer som er nyttig i det videre arbeidet. Gjennom deltakelse i de ulike TV-aksjonsprosjektene ble engasjementet ute i fylkene etter hvert ganske stort når det gjaldt denne måten å arbeide på. Det er derfor både i forrige periode og i denne perioden lagt ned en mye arbeid for å videreføre det internasjonale solidaritetsarbeidet.

I perioden 1995 - 1996 hadde daværende kvinnepolitisk utvalg nedsatt et internasjonalt utvalg med mandat å ha et spesielt ansvar for oppfølgingen av de internasjonale solidaritetsprosjektene som Kvinnebevegelsen til enhver tid var engasjert i. Utvalget skulle også være et bindeledd mellom Kvinnepolitisk utvalg og fylkene når det gjaldt det internasjonale solidaritetsarbeidet. Det nye kvinnepolitiske styret som ble valgt av Landsmøtet 1996 besluttet å ikke oppnevne noe nytt internasjonalt utvalg. Begrunnelsen var primært at Kvinnepolitisk styre ønsket å ha bedre oversikt over dette arbeidet.

Premissene for det internasjonale solidaritetsarbeidet ble fastlagt i "Retningslinjer for det internasjonale solidaritetsarbeidet" vedtatt av Kvinnepolitisk utvalg i april 1994 og "Strategidokument for Kvinnebevegelsen i Det norske Arbeiderparti for 4-års perioden 1994-1997" vedtatt av Kvinnepolitisk utvalg i september 1994. Kvinnepolitisk styre drøftet dette arbeidet i to møter rundt årsskiftet 1996-97, og arbeidet ble også drøftet i Ledermøtet i februar 1997. Ledermøtet besluttet å sette saken opp også på sitt møte i oktober.

Kvinnepolitisk styre utarbeidet et forslag til nye "Strategi- og retningslinjer for Det norske Arbeiderpartis Kvinnebevegelses internasjonale solidaritetsarbeid for perioden 1998 - 2001". Dette forslaget ble behandlet og vedtatt av Ledermøtet i oktober 1997.

Hovedpunkter i disse strategi- og retningslinjene er

- Hovedmål: Kvinnebevegelsen i Det norske Arbeiderparti vil på kvinners egne premisser bidra til å sikre kvinner adgang til samfunns- og arbeidslivet for dermed å skape økt rettferdighet og bedre levekår.
- Arbeidet skal primært foregå innefor sektorene politisk skolering og demokratiseringsarbeid og ledelse og organisasjonsbygging.
- Det sentrale kvinnepolitisk styret står ansvarlig for arbeidet overfor samarbeidspartnerne.
- Det sentrale kvinnepolitisk styret og de kvinnepolitiske styrene i fylkene skal være aktivt engasjert i det arbeidet som gjøres.
- Den ansvarlige i fylket skal være medlem av kvinnepolitisk styre i fylket.
- Engasjementet skal samordnes rundt 2-3 prosjekter av gangen, disse skal ha en varighet på maksimalt tre år, og prosjektene må ha en viss minstestørrelse.

Kvinnebevegelsen har i hele perioden hatt en prosjektsekretær i 30 prosent stilling med hovedoppgave å administrere dette arbeidet og sørge for at de fylkene som var engasjert i prosjekter fikk den informasjon som var tilgjengelig om prosjektet og hvordan det utviklet seg. Anita Midtskogen ble ansatt som prosjektsekretær høsten 1995, og arbeidet fram til 15.mai 1998 da hun sluttet for å bruke tid på studier. Kvinnebevegelsen har pr.juni 1998 ennå ikke engasjert noen ny prosjektsekretær, og hennes oppgaver blir midlertidig ivaretatt av kvinnepolitisk sekretær.

Kvinnebevegelsen inngikk i forrige periode en avtale med Norsk Folkehjelp om operatørrollen på våre solidaritetsprosjekter. I tillegg er LO operatør på ett prosjekt.

Pr. juni 1998 er i alt 7 fylker engasjert i til sammen 4 ulike prosjekter innenfor den samarbeidsavtalen vi har inngått med Norsk Folkehjelp og LO. Prosjektene vi er engasjert i fordeler seg på følgende land/områder: Vestbredden, Nicaragua, El Salvador og Sør-Afrika. Representanter for Kvinnebevegelsen i Rogaland var på prosjektbesøk på Vestbredden i desember 1996. Leder for KVPS i Rogaland, som deltok på turen, fortalte fra besøket og viste lysbilder på Ledermøtet i februar 1997.

Arbeidet ute i fylkene har fungert stort sett bra i hele perioden. Flere av de fylkene som hittil ikke har hatt prosjektarbeid avventer nå forslag til nye prosjekter for kunne vurdere om de ønsker å engasjere seg i nye solidaritetsprosjekter fra og med 1999.

INTERNASJONALT SEMINAR

Kvinnebevegelsen har de senere årene arrangert et årlig internasjonalt seminar ("fadderseminar") for fylkene. I løpet av denne perioden er det avholdt to slike seminarer.

I oktober 1996 ble det arrangert seminar på Skipphelle i Drøbak med 23 deltakere fra fylkene. I tillegg deltok kvinnepolitisk sekretær og representanter for daværende internasjonalt utvalg. Temaene som ble tatt opp på seminaret var "LO og barnearbeid", "Barentsregionen, miljø og utvikling", "Kvinnebevegelsen internasjonale arbeid" og "FN-systemet med vekt på flyktninger og menneskerettigheter".

I november 1997 ble det arrangert seminar på Triaden i Lørenskog med 20 deltakere. Temaer som ble tatt opp var "AUF's internasjonale engasjement", "Barnearbeid. Hvor står vi nå og hvor går veien videre", "Oppfølging av Rioprosessene", "Kvinnebevegelsens internasjonale engasjement og nye strategidokument" og "Det videre arbeidet i fylkene".

De årlige internasjonale seminarene er viktige i forhold til skoleringen av våre kvinner ute i fylkene om internasjonale spørsmål og norsk bistandsarbeid, samtidig som deltakerne får muligheten til å utveksle erfaringer de har gjort gjennom det daglige arbeidet ute i fylkene.

FEBE-FONDET

Retningslinjene for Febefondet ble revidert i mai 1995, og internasjonalt utvalg utgjorde fram til Landsmøtet 1996 styret sammen med en representant for LO, som også i denne perioden har vært Leonard Larsen. Etter Landsmøtet ønsket det nye kvinnepolitiske styret å ha bedre oversikt over det internasjonale solidaritetsarbeidet, og internasjonalt utvalg ble ikke reoppnevnt.

Kvinnepolitisk styre har derfor fra da av håndtert denne saken, og sammen med en representant for LO utgjort styret i fondet. Kvinnepolitisk styre drøftet Febe-fondet i flere møter i 1996 og 1997, og besluttet i februar 1997 at målsettingen skal være å avvikle støtten til Febes søster, men at situasjonen for Febes barn fortsatt skal følges. Målsettingen må være å bringe bruken av midlene mer i tråd med retningslinjenes punkt 1 der det står at fondet har til formål å yte tilskudd til kvinner og barn i El Salvador.

RACHEL GREPP-HEIMEN

Rachel Greppheimen er et mødre hjem som ble etablert av Arbeiderpartiets kvinnebevegelse i 1967. Rachel Greppheimen er organisert som en stiftelse. Arbeiderpartiets kvinnepolitiske styre oppnevner 4 styrerepresentanter med vararepresentanter og de ansatte oppnevner en representant. Oslo kommune og beboerne har ifølge vedtektene også plass i styret. Oslo kommune ønsker ikke å benytte sin plass, og beboerne møter sjelden.

Kvinnepolitisk utvalg oppnevnte i mars 1995 Rigmor Aasrud Jahren som leder, Britt Schultz som nestleder og Mette Jacobsen og Ingunn Yssen som medlemmer av styret. Inger-Grethe Solstad, Ninna Garm, Inger-Anne Ravlum og Astri Aas-Hansen ble oppnevnt som varamedlemmer. De ansattes representant har vært Astrid Aardal / Lise Bruun Trulsen.

Landskvinnekonferansen 1996 gjorde to vedtektsendringer, den ene var at Kvinnepolitisk styre fra da av godkjenner vedtektene og endringer i disse, den andre var at vedtektenes henvisning til en avtale med Oslo kommune ble strøket, da denne avtalen aldri ble undertegnet av Oslo kommune, og dermed heller aldri har vært gyldig.

Kvinnepolitisk styre oppnevnte i april 1997 nytt styre: Inger-Grethe Solstad, leder, Ninna Garm, nestleder, Britt Schultz og Siri Ulvin. Som varamedlemmer ble oppnevnt Elin Kristiansen, Ingunn Yssen, Inger-Anne Ravlum og Astri Aas-Hansen. Styret ved heimen, Ingrid Kviberg, er styrets sekretær. De ansattes representant har vært Lise Bruun Trulsen / Berit Steinseth Flåten.

Da Rachel Greppheimen ble åpnet i 1967 ga den tilbud til kvinner fra hele landet som fødte barn utenfor ekteskap. Tilbudet har gradvis endret seg til å bli en institusjon for vanskeligstilte kvinner, de fleste fra Oslo, som trenger hjelp i forbindelse med graviditet og fødsel. Institusjonen har etterhvert fått beboere som krever mye oppfølging og hvor barnevernet svært ofte er koblet inn. Det er plass til 18 mødre og 20 barn og det er knyttet 11,1 stillingshjemler til heimen. En husmorstilling er i perioden omgjort til miljøarbeiderstilling, og det arbeides også med å opprette en ettervernsstilling.

Rachel Greppheimen er en del av Oslo kommunes institusjonsplan, og Oslo kommune er faglig ansvarlig for driften. Styret har arbeidsgiveransvaret og er økonomisk ansvarlig for driften. I forhold til de faglige arbeidsoppgavene synes det som om heimen har lav bemanning, noe som også er påpekt i Fylkesmannens tilsynsrapporter. Styret har tatt opp forholdet med Oslo kommune. Utfra behovet om økt bemanning og behovet for oppussing/vedlikehold er budsjettsituasjonen anstrengt. I tillegg til leieinntekter på ca kr 150 000 fra en leilighet og for deler av de tidligere barnehagelokalene, tilføres driften av mødreheimet i tillegg til tilskudd fra Oslo kommune.

Derfor har også spørsmål om å overføre driften eller hele eiendommen til andre vært aktuelt i denne beretningsperioden. Oslo kommune er tilbudt både å leie og å kjøpe bygget, og også andre interessenter har vært inne i bildet, uten at det er kommet til noen avklaring. Stiftelsens styre mener at inntekter fra leie/salg skal settes inn i et fond og avkastningen brukes til å hjelpe vanskeligstilte kvinner fra hele landet.

Styret i stiftelsen har arbeidet kontinuerlig med dette spørsmålet og Kvinnepolitisk styre er holdt løpende orientert.

DNAS STORTINGSGRUPPE

STORTINGSGRUPPAS STYRE

Styret hadde pr. 01.07 1996 følgende sammensetning:

Thorbjørn Jagland, leder, Tom Thoresen, nestleder, Berit Brørby Larsen, sekretær, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Haakon Blankenborg, Hallvard Bakke, Sylvia Brustad, Brit Hoel og Oddbjørg A. Starrfelt.

President Kirsti Kolle Grøndahl og innpisker Marie Brenden tiltrer styret.

28. oktober 1996 ble det valgt nytt styre i Stortingsgruppen i forbindelse med regjeringsskiftet Harlem Brundtland / Jagland.

Tom Thoresen, leder, Berit Brørby Larsen, nestleder, Sigbjørn Johnsen, sekretær, Bjørnar Olsen, Haakon Blankenborg, Hallvard Bakke, Gro Harlem Brundtland, Oddbjørg A. Starrfelt, Gunhild Øyangen.

Stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl og innpisker Marie Brenden tiltrer styret.

Etter stortingsvalget ble det 17. oktober 1997 valgt følgende styre:

Thorbjørn Jagland, leder, Tom Thoresen, nestleder, Berit Brørby Larsen, sekretær, Jens Stoltenberg, Grethe Fossum, Hill-Marta Solberg, Bjørn Tore Godal, Vidar Bjørnstad, Grete Knudsen, Sylvia Brustad, Jørgen Kosmo, Kjell Opseth, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Gunhild Øyangen, Haakon Blankenborg.

Stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl og innpisker Oddbjørg A. Starrfelt tiltrer styret.

TILLITSVALGTE I STORTINGET OG AVDELINGENE

Ved konstitueringen høsten 1997 hadde Arbeiderpartiet følgende tillitsvalgte i Stortinget og avdelingene:

Stortinget:

President: Kirsti Kolle Grøndahl,

1. varapresident: Gunnar Breimo

Sekretær: Signe Øye

Lagtinget:

Visesekretær: Anne Helene Rui

Varasekretær: Einar Olav Skogholt

Odelstinget

President: Gunnar Skaug

1. varapresident: Eirin Faldet

Varasekretær: Sigvald Oppebøen Hansen

SEKRETARIATET

Pr. 30.06.1998 hadde Sekretariatet følgende sammensetning:
Martin Kolberg, sekretariatsleder, Anne Haldorsen, kontorleder, Svein Dybing, informasjonsleder.

Politiske rådgivere: Marianne Andreassen (finans), Erik Orskaug, (finans), Kai Aspheim (samferdsel), Astri Aas- Hansen (justis), Anne Cathrine Hjertaas (sosial), Eli Anne Hole (familie og kultur), Jardar Flaa (kommunal), Tor Ottar Karlsen, (kirke, utdanning og forskning), Anita Midtskogen (kvinnebevegelsen), Hilde Singsaas (energi og miljø), Marianne Rieber-Mohn (næring), Trond Thorvaldsen (kontroll og konstitusjon), Håvard Aagesen (utenriks og forsvar), Eva Amble Larsen (pressesekretær).

Rådgivere for Thorbjørn Jagland: Britt Schultz og Jo Stein Moen

Kontormedarbeidere: Kirstin Bjørsvik, Ingjerd Eng, Line Engebretsen, Vera Eriksen, Bente Kristoffersen, Kari Vørner Hagen, Tone M. Hansen, Turid Hellgren, Birgitte Jacobsen, Turi Monrad, Marina Rove Nilsen, Emsy Saoudi, Reidun L. Steimler, Tove Thorstensen, Kari Vikersveen, Gunvor Sell, Anne Weimoth, Torill Wivegh og Gro Aakervik

STORTINGSGRUPPAS VIRKSOMHET

Valget høsten 1997 ga Stortingsgruppa 65 representanter. Et borgerlig flertall på Stortinget ga ikke lenger Arbeiderpartiet støtte til å drive en ansvarlig økonomisk politikk, noe som førte til at regjeringen Jagland gikk av og det ble dannet en sentrumsregjering.

Økonomi og finanspolitikken

Behandlingen av statsbudsjettet for 1998 ble ekstra uoversiktlig på grunn av regjeringsskiftet. Bondevikregjeringens budsjettforslag økte skattene for vanlig lønnstakere og ga skattelette til aksjeeiere og de med store formuer og inntekter. Utgiftsveksten ble mer enn fordoblet og budsjettet svekket. Økt skatt på arbeid, avgiftsøkninger og økt prisstigning truet Solidaritetsalternativet og fortsatt moderat lønnsvekst.

Arbeiderpartiet la Jaglandregjeringens forslag til stats- og nasjonalbudsjett til grunn for sin behandling av budsjettene i Stortinget.

Gjennom Bondevikregjeringens budsjettforslag vant Arbeiderpartiet, helt eller delvis, enkelte viktige omkamper der sentrumspartiene tidligere har stått sammen med Høyre og FrP.

- Sentrumsregjeringen sa ja til å fjerne lønnstilskuddet til rederiene,
- Sentrumsregjeringen sa delvis ja til utvidelse av arbeidsgiverperioden i sjukelønna, de gikk inn for at arbeidsgiverperioden utvides med 3 dager,
- Sentrumsregjeringen fulgte oss et godt stykke på vei i å redusere aksjerabattene. Forskjellen var at mens Arbeiderpartiregjeringen forslø å fjerne rabatten på ikke børsnoterte selskaper, foreslo Sentrumsregjeringen å redusere rabatten fra 70 til 30 prosent.

Ved behandlingen av budsjettet fikk Bondevikregjeringen støtte av Høyre og FrP. Samlet innebar forliket et enda mer ekspansivt statsbudsjett enn det Bondevikregjeringen la fram.

Budsjettkompromisset innebar også en ytterligere høyredreining i fordelingspolitikken. Det ble gitt en kraftig skattelette til aksjeeiere og næringsdrivende med omlag 1 milliard kroner i forhold til Jaglandregjeringens opplegg. Dette gjaldt både aksjerabattene, lettelsene i delingsmodellen, den nye 80-prosentregelen og de såkalte sparestimulerende ordningene. Bondevikregjeringen sa nei til Jaglandregjeringens innstramninger i delingsmodellen. I tillegg gikk de sammen med Høyre og Fremskrittspartiet og økte det såkalte kapitalavkastningskravet i delingsmodellen. Dette innebar en ytterligere skattelette til næringsdrivende. Mens både Jaglandregjeringen og Bondevikregjeringen foreslo å fjerne 65-prosentregelen som innebar betydelige skatteletter til de som hadde store formuer og "små inntekter", ville sentrumspartiene i samarbeid med Høyre og FrP nå beholde en slik regel, men med 80 prosent som grense. Samlet innebar dette en betydelig skattelette til de med høye formuer. Videre ble Sentrumspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet enige om å gi lettelser i formuesskatten til eiere av ikke-børsnoterte aksjer ved å øke aksjerabatten for denne type aksjer.

Da Bondevikregjeringen la fram sitt reviderte nasjonalbudsjett var det første gang en regjering la fram et budsjett uten at nye tiltak på utgiftssiden dekkes inn. Det ble klart at det nå styres etter det som i Jaglandregjeringens langtidsprogram ble kalt "sprekkalternativet". Arbeiderpartiet har advart sterkt mot dette fordi regjeringens manglende styring vil skape store problemer for velferd og sysselsetting i framtida. Budsjettopplegget må bidra til å styrke tilliten til norsk økonomi og sikre konkurranseevnen for norske bedrifter. Det må forhindre økt prisstigning og økte boliglånsrenter.

Når Arbeiderpartiet går i mot innføringen av kontantstøtte skyldes dette bl.a. de budsjettmessige virkningene på lang sikt. For 1999 vil kontantstøtten ytterligere øke utgiftene over statsbudsjettet med 2,1 milliarder kroner. I tillegg skyver regjeringen andre store utgifter foran seg. Summen av dette blir en uansvarlig finanspolitikk som Arbeiderpartiet ikke kan stille seg bak.

Arbeiderpartiet utarbeidet et eget alternativ til revidert nasjonalbudsjett. Her foreslo Arbeiderpartiet et strammere budsjettopplegg og en bedre fordelingsprofil. Følgende 6 punkter var avgjørende for et samarbeid med andre partier om revideringen av statsbudsjettet:

1. Budsjettopplegget må bidra til å sikre arbeid til alle og velferd på kort og lang sikt, derfor kreves det et strammere budsjettopplegg enn regjeringens forslag. Arbeiderpartiets forslag innebar netto utgiftsreduksjoner på 1,6 milliarder kroner i forhold til regjeringens opplegg, og en innstramning som var 2,4 milliarder kroner større.
2. Fordelingsprofilen i budsjettopplegget for 1998 må bedres. Økte avgifter øker prisveksten og vanskeliggjør lønnsoppgjørene. Arbeiderpartiet foreslo skatteforslag som bedrer fordelingsprofilen betydelig. Dette innebærer bl.a. fjerning av alle aksjerabatter, fjerning av alle tak i delingsmodellen og avskaffelse av den særskilte rederibeskatningen. Samlet utgjør dette økte skatter på over 3 milliarder kroner på årsbasis på de høyeste næringsinntektene, de største formuene og rederiene.

3. Kommuneopplegget må gi en bedre fordeling mellom skattesvake og skattesterke kommuner.
 4. Tiltaksgarantien for langtidsledig ungdom i aldersgruppen 20-24 år må opprettholdes.
 5. Eldre og helse må prioriteres, eldrereformen må følges opp.
 6. Arbeiderpartiet går imot innføringen av kontantstøtte.
- I de budsjettforhandlinger Arbeiderpartiet førte med regjeringspartiene stilte vi på denne bakgrunn krav om stramhet i budsjettet og bedre fordelingsprofil.
 - Dette var det ikke mulig å få støtte for, til tross for at Arbeiderpartiet strakk seg meget langt i forhandlinger med sentrumspartiene for å få et forsvarlig opplegg. Regjeringspartiene brøt forhandlingene. Avtaler med Høyre og Fremskrittspartiet om å skjerme de rikeste fra skatteøkninger, blokkerte for en løsning med Arbeiderpartiet.

GRØNNE SKATTER

Våren 1998 la Bondevikregjeringen fram en stortingsproposisjon om grønne skatter og en melding om oppfølging av Kyotoavtalen. Hovedinntrykket av Regjeringens forslag var at det var langt unna de ambisjonene de hadde gitt uttrykk for på forhånd. Dette gjaldt både hvor mye en bør øke de grønne skattene med og størrelsen på utslippsreduksjonene. Etter at Arbeiderpartiet ble blitt kritisert for ikke å ville gjøre nok innenlands, var regjeringen nå kommet helt på linje med vår politikk for virkemiddelbruk. I behandlingen av proposisjonen om grønne skatter og Kyoto-meldingen foreslo Arbeiderpartiet større utslippsreduksjoner for industrien enn regjeringen.

Arbeiderpartiet var enig med Regjeringen i at de eksisterende CO₂-avgiftene bør opprettholdes på et høyt nivå. Vi var imidlertid uenig om virkemiddelbruken videre, særlig for konkurranseutsatt virksomhet som prosessindustrien. For denne typen virksomhet, som i dag har fritak for CO₂-avgift, foreslo Regjeringen innført en avgift som var dobbelt så høy som Grønn skattekommisjon foreslo. Arbeiderpartiet foreslo isteden innført kvoter for metallindustrien, produksjon av sement og leca, samt gass til industriell virksomhet og energiproduksjon. Arbeiderpartiet mener kvoter er bedre enn avgifter, først og fremst fordi kvoter vil gi langt bedre kontroll med utslippsnivået enn avgifter. Med regjeringens forslag til CO₂-avgift vil de forventede CO₂-utslippene bli redusert med bare 0,5 millioner tonn CO₂. Dette er 1/24 av det Norge har forpliktet seg til i Kyoto-avtalen. Med et kvotesystem, som Arbeiderpartiet går inn for, vil vi kunne få til større reduksjoner i utslippene fra industrien enn det Regjeringen foreslår.

Arbeiderpartiet hadde ønsket at en grønn skatteomlegging hadde blitt sett i sammenheng med spørsmålet om speilvending av merverdiavgiften. Dette kunne gitt grunnlag for større omleggingen i beskatningen - fra forbruk og forurensing til arbeid. Vi aksepterte imidlertid at det ikke har vært mulig å gjøre dette, og behandlet de foreliggende forslag uten å trekke inn merverdiavgiften.

En reduksjon i arbeidsgiveravgiften på 0,1 pst., slik Regjeringen foreslo, har neppe store sysselsettingsvirkninger. Arbeiderpartiet stilte seg positiv til en rekke av enkeltforslagene i proposisjon.

Dette gjaldt bl.a. innføring av en sluttbehandlingsavgift på avfall og fritak for investeringsavgift for vindmøller, bioenergianlegg og varmepumper samt tilskudd til vindkraftanlegg.

Arbeiderpartiet er for grønne skatter. Det er grunnlag for å si at det hittil på 90-tallet langt på vei er gjennomført en grønn skatteomlegging. For eksempel har CO₂-avgiftene økt med om lag 40 pst. siden de ble innført i 1991. Siden 1989 er det samtidig gjennomført lettelser i arbeidsgiveravgiften på 3,1 pst. enhet.

JUSTISPOLITIKKEN

Arbeiderpartiets kriminalpolitiske målsetting er å ivareta folks trygghet for frihet fra overgrep, så vel som frihet fra frykt. Grunnlaget for å få til dette ligger i å skape et samfunn med små forskjeller, hvor alle må yte etter evne og få etter behov. En rettferdig fordeling av godene bygger opp under folks rettsfølelse. Kriminalitet kan i noen grad forklares ut fra samfunnsmessige forhold, men ikke forsvares med dette. Den enkeltes behov for trygghet, lov og orden må imøtekommes.

Forebyggende arbeid er det aller viktigste for å redusere kriminaliteten og skape et tryggere samfunn. For Arbeiderpartiet har det vært viktig å understreket at politi- og lensmannsetaten må sikres ressurser til å forebygge og etterforske kriminelle handlinger, og etaten er blitt betydelig styrket de senere årene. Arbeidet med å gjøre politiet mer synlig og tilgjengelig er intensivert. Økt innsats i kriminalomsorgen er prioritert, først og fremst for å gjøre innholdet i soningen bedre med sikte på tilbakeføring av innsatte til samfunnet og på den måten hindre at de begår nye kriminelle handlinger. For å få en hurtigere saksavvikling uten kø, herunder domsavsigelse og iverksetting av straff, er domstolene styrket.

Barns rettsvern i sedlighetssaker er styrket. Stortinget har, etter forslag fra Arbeiderpartiet, vedtatt at foreldelsesfristen i overgrepssaker mot barn under 14 år skal begynne å løpe først fra fylte 18 år. Dommeravhør og observasjon av barn skal foretas innen 2 uker etter at anmeldelse av den straffbare handling er inngitt til politiet, og ved vurdering av om det er utøvet vold skal det legges vekt på om fornærmede var under 14 år.

Stortinget har vedtatt endringer i våpenloven. Lovforslaget ble fremmet av regjeringen Jagland, og opprettholdt av regjeringen Bondevik. Formålet med lovendringene er å forebygge ulovlige handlinger og ulykker ved bruk av skytevåpen, ved å forhindre ulovlig våpenbruk og medvirke til en bedre kontroll med oppbevaringen av sivile våpen. Strafferammene for brudd på disse bestemmelsene er betydelig skjerpet.

For å beskytte lokalbefolkningen i de områder hvor kriminelt belastede motorsykelklubber holder til, har Stortinget enstemmig vedtatt en lovhjemmel foreslått av regjeringen Jagland der påtalemyndighetene gis adgang til å illegge oppholdsforbud for MC-medlemmer. Stortinget vil senere få seg forelagt forslag om ulike tiltak for å bekjempe denne type kriminalitet.

For å øke sikkerheten og trygge ferdselen til sjøs, har Stortinget vedtatt å innføre promillegrense på 0,8 samt et generelt krav til båtførers skikkethet. Bestemmelsene om straffefritak ved nødrett vil fortsatt gjelde. I dagens lovgivning finnes det et totalforbud mot alkohol- og tobakksreklame, inkludert varemerker og logoer som hovedsakelig er kjent som tobakksmerker.

Stortinget har sluttet seg til et forslag fra Arbeiderpartiet om å be Regjeringen vurdere om et tilsvarende forbud også bør gjelde i forhold til narkotiske stoffer.

Justiskomiteen har hatt oppe til diskusjon spørsmålet om kriminalisering av doping. Et enstemmig Storting støttet Arbeiderpartiets forslag om å be Regjeringen foreta en utredning, og eventuelt fremme forslag om å utvide straffelovens § 162 b til også å omfatte erverv, besittelse og bruk av dopingmidler.

For å styrke forsikringskunders rettssikkerhet er det etter initiativ fra Arbeiderpartiet foretatt endringer av foreldelsesfristen i forsikringsavtaleloven, yrkesskadeforsikringsloven og bilansvarsloven. Erstatningskrav kan etter dette ikke foreldes så lenge det pågår forhandlinger mellom skadelidte og det respektive forsikringsselskap.

Stortinget har videre bedt Regjeringen fremme forslag om å etablere et fond for søk etter omkomne på havet. I tillegg har man reist problemstillingen omkring våt grav, samt behovet for en formell, kirkelig seremoni og muligheten for gravsten eller minnesmerke når omkomne på land og sjø ikke blir funnet.

I Norge er det straffbart å medvirke til at noen tar sitt liv, men straffeloven åpner for nedsettelse av straff der drapet er skjedd med avdødes samtykke eller av medlidenhet, såkalt aktiv dødshjelp. Justiskomiteen har hatt til behandling et forslag fra FrP om å be Regjeringen utrede spørsmålet om straffelovens bestemmelser om aktiv dødshjelp bør endres. Stortingets flertall, alle unntatt FrP, mente det ville gi svært uheldige signaler til samfunnet dersom det skal vurderes å gi lovhjemmel til å ta liv.

Regjeringen har nedsatt et utvalg som skal utarbeide en helhetlig plan for pleie og omsorgstilbud for å gi den beste livshjelp til uhelbredelig syke og døende mennesker.

ENERGI OG MILJØPOLITIKKEN

Miljøpolitikken er etter regjeringsskiftet høsten 1997 preget av langt større enighet enn tidligere. I vårsesjonen 1998 ble stortingsmeldingen om Bærekraftig utvikling (St meld nr 58 1996-97) og stortingsmeldingen om Norges oppfølging av Kyotoprotokollen (St meld nr 29 1997-98) behandlet.

Mens Arbeiderpartiregjeringene ofte ble møtt av en såkalt miljøopposisjon på Stortinget, viser behandlingen av disse meldingene at sentrumpartiene i all hovedsak viderefører vår politikk. Bondevikregjeringen stilte seg bak Bærekraftmeldingen som opprinnelig ble lagt fram av regjeringen Jagland, og Arbeiderpartiet, sentrumpartiene og Høyre var i det store og hele enige om hovedlinjene i miljøpolitikken.

Under arbeidet med Kyotoprotokollen ble enigheten enda klarere. Sentrumsregjeringen videreførte Jaglandregjeringens forhandlingsstrategi under Kyotoforhandlingene, en strategi de tidligere hadde kritisert, og Norge fikk gjennomslag for prinsippene om felles gjennomføring og internasjonal handel med utslippskvoter. Under behandlingen av Kyotomeldingen fikk Arbeiderpartiet også gjennomslag for forslaget om å innføre et nasjonalt system med utslippskvoter, i stedet for Regjeringens forslag om CO₂-avgift med kompensasjon. Alle partiene, med unntak av Frp, ba Regjeringen nedsette et offentlig utvalg som skal utrede et slikt kvotesystem.

I petroleumpolitikken fikk Regjeringen Bondevik sterk kritikk i Stortinget for at den høsten 1997 valgte å nedjustere anslagene for investeringer i petroleumssektoren med 3 milliarder for å få plass til sine utgiftsøkninger i budsjettet. I Regjeringens redegjørelse for forskyvning av investeringer i petroleumsvirksomheten (St-prp. nr. 52 (1997-98)) viste det seg at investeringene for 1998 ser ut til å bli om lag 13 milliarder høyere enn Regjeringen anslo. Allerede da Regjeringen la fram sitt forslag til budsjett høsten 1997, forelå det informasjon i Olje- og energidepartementet om at investeringene ville gå opp, og ikke ned slik Regjeringen sa. Stortinget burde fått informasjon om dette, og Regjeringen fikk derfor sterk kritikk, særlig fra Arbeiderpartiet og Høyre for at Stortinget vedtok budsjettet på sviktende grunnlag.

Stortinget stemte ned et forslag fra Høyre om å gi eierne av industrikraftverk som har inngått avtaler med staten om foregrepet hjemfall adgang til gjenkjøp og en ny konsesjonstid på 50 år. Dette gjelder først og fremst Elkem som ønsker å kjøpe tilbake Saudafallene før selskapets eksisterende leieavtale med Statkraft går ut i 2010.

Forslaget til Høyre innebærer i realiteten at konsesjonærene får en lovfestet rett til å kunne disponere kraftrettighetene for tre konsesjonsperioder uten at staten gis anledning til å vurdere alternativ anvendelse av kraften. Dette gir svakere offentlig styring med industrikraftpolitikken sammenliknet med om man tildeler kraftkontrakter. Problemet med salg er også at Elkem ville blitt tildelt kraft for langt mer enn sitt kraftbehov, mens andre bedrifter ville fått vesentlig mindre. Arbeiderpartiet mener at behovet for likebehandling gjør det nødvendig å se tildelingen av kraft til Elkem i sammenheng med et nytt kraftregime. Flertallet (alle unntatt H) vedtok derfor at forholdene knyttet til de aktuelle bedriftenes krafttilgang inklusive Elkem Sauda må avklares i sammenheng med den varslede stortingsproposisjonen om kraftkrevende industris framtidige kraftvilkår. Arbeiderpartiet har bedt om at denne proposisjonen legges fram for Stortinget senest høsten 1998.

UTDANNINGSPOLITIKKEN

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 1998 la Arbeiderpartiet særlig vekt på; etter- og videreutdanning, høyere utdanning og grunnforskning, elev- og studentvelferd og IT-strategi. Vårt forslag hadde i underkant av 140 millioner kroner mer enn den sittende regjering. Dessverre fikk ikke våre forslag andre enn egne stemmer.

Stortinget behandlet skolefritidsordningen våren 1998. Kommunene plikter etter denne å ha et tilbud om skolefritidsordning for barn fra 1. til. 4. klasse. Tilbudet skal være frivillig. Funksjonshemmede barn skal ha plass og 15% av statstilskuddet skal gå til barn med særskilte behov. Arbeiderpartiet ønsket å lovfeste elevenes rett til skolefritidsordningen og gi kommunene plikt til å gi barna et slikt tilbud. Dette fikk vi dessverre ikke tilslutning til.

Den nye opplæringsloven ble også vedtatt denne våren. I all hovedsak bygde sentrumsregjeringens forslag på det fremlegg som regjeringen Jagland hadde lagt frem. Loven inneholder endringer i skolelovgivningen slik at det nå er en felles lov for grunnskolen og videregående opplæring. Lov om privatskoler er ikke tatt inn i den nye loven slik Arbeiderpartiet foreslo.

Loven gir nå elever i grunnskolen fritt skolemateriell. For elever i videregående skole er det nå lagt til rette for tolketjeneste for hørselhemmede og døvblinde i den spesialpedagogiske tiltakskjeden.

Personer som tidligere er dømt for seksuelle overgrep mot barn kan ikke tilsettes i grunnskolen, og det skal stilles krav om politiattest for alle søkere. Loven åpner for øvrig for at det i kombinerte anlegg, som både inneholder grendehus og skolelokaler, skal kunne serveres alkohol utenom skoletida når lokalene benyttes i kulturell eller sosial sammenheng. Vi fikk også tilslutning til forslag om alternativ styringsformer i skolen.

Opplæring for barn, unge og voksne med særskilte behov ble også behandlet våren 1998. Utgangspunktet er at alle med særskilte behov skal få tilpasset opplæring og rett til spesialundervisning ut over de vanlige ressursrammene. Dessuten er det foretatt en omlegging slik at ressursene fra statlige kompetansesentere settes inn i den lokale PP-tjenesten. Regjeringen ble etter forslag fra Arbeiderpartiet, bedt om å opprettholde Programmet for Nord Norge. Arbeiderpartiet fremmet forslag og fikk flertall for at det skulle iverksettes et omstillingsprogram for de ansatte ved de statlige kompetansesenterne som omorganiseres.

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett fikk Arbeiderpartiet flertall for å styrke den høyere utdanningen med 90 millioner kr. Dette var nødvendig for å styrke særlig IT- og helsearbeidere utdanningen.

Arbeiderpartiet fikk enstemmig flertall for å etablere en desentralisert utdanning av sykepleiere i Orkdalsregionen knyttet til den statlige høyskolen. Det vil særlig være hjelpepleiere med arbeidserfaring som slik får anledning til videreutdanning. Dette forslaget vil dessuten kunne gi verdifull erfaring slik at det på sikt vil kunne danne mønster for resten av landet.

Arbeiderpartiet fremmet forslag om en handlingsplan for rekruttering av lærere. IT-Fornebu ble også behandlet. Her fikk vi gjennomslag for at de samfunnsmessige interessene må sette i fokus ved en eventuell etablering av IT-Fornebu.

LANDBRUKSPOLITIKKEN

Den omleggingen av landbrukspolitikken som skjedde på 90-tallet gjennom Gunhild Øyangen har vært vellykket. Korn- og kraftfôrpolitikken har medført at vi har nådd våre mål om lavere matvarepriser, reduserte overføringer til landbruket og opprettholdelse av et aktivt jordbruk i hele landet. Det er imidlertid tvil om det er mer å få ut av denne omleggingen. Vi må derfor være åpne for å se på virkemiddelbruken i landbruket.

Hovedpunktene i landbrukspolitikken som ble nedfelt i St.prp.nr.8. står fast: Arbeiderpartiet vil ha et aktivt, levedyktig og robust landbruk i hele landet.

- * Bøndene skal følge med i inntektsutviklingen.
- * Vi kan ikke love økte overføringer til landbruket.
- * Vi vil fortsatt ha lave matvarepriser.
- * Matvaresikkerhet, ren mat og god dyrehelse er viktig og et fortrinn for Norge.

I jordbruksoppgjøret for 1998 ble det inngått avtale mellom partene. Arbeiderpartiet stemte for den inngåtte avtalen, i motsetning til hva Senterpartiet gjorde med den fremforhandlede avtalen i 1997. Årets oppgjør ble godt for bonden, som for de andre gruppene i årets lønnsoppgjør. Heltidsbonden og småskala-jordbruk ble prioritert. Avtalen innebar en varig økning i avtalepriser og bevilgninger på 1 mrd. kr., med økning i statlige overføringer på 675 mill. kr. til 12.5 mrd. kr. og økte avtalepriser med 325 mill. kr. Videre ble det foreslått å fjerne investeringsavgiften i jord- og skogbruk på 400 mill. kr. Tidligpensjonsordning for bonden skal innføres. Men den framtidig inndekningen til ordningen skal tas fra jordbruksoppgjøret og gå på bekostning av økte overføringer til bonden. Ordningen med omsettelige melkekvoter skal justeres ved at kvotene først skal omsettes innen kommunen, så innen regionene.

Oppgjøret viderefører den politikk Ap har innført gjennom St.prp. 8 og korn- og kraftfôrpolitikken. Mellompartiene stod derfor sammen med Arbeiderpartiet under Stortingets behandling av oppgjøret. Det er nytt at avgifter trekkes inn i avtalen. Arbeiderpartiet og stortingsflertallet ville ikke ta stilling til dette nå, fordi avgifter er en del av høstens budsjettbehandling.

FISKERIPOLITIKKEN

Gjennomsnittsalderen på fiskeflåten er høy, samtidig er det overkapasitet i forhold til ressursgrunnlaget. Det er derfor fortsatt behov for fornying og oppgradering av flåten. Fornyelsen må skje uten at kapasiteten økes. Under budsjettbehandlingen for 1998 ble det bevilget 75 millioner kroner ekstra til fornying av fiskeflåten.

Arbeiderpartiet foreslo å øke bevilgningen med 50 millioner til kontrahering og 25 millioner til kondemnering ut over det som ligger inne i fiskeriavtalen. Kontraheringstilskuddet gir støtte til den enkelte fiskebåtreder ved nybygging eller ombygging. Kondemneringstilskuddet vil føre til at flere båter tas ut av produksjon, og er avgjørende for at fornyelsen av flåten ikke skal føre til økt kapasitet i forhold til ressursgrunnlaget. Fiskeflåten vil fortsatt ha tilgang til SNDs virkemiddelapparat og tilskudd fra kommunale næringsfond.

Oppdrettsnæringen representerer en av våre store eksportnæringer. Vår lange kyst, et godt miljø og rent, næringsrikt vann er gode naturgitte forhold for oppdrett. Næringen mottar ingen subsidier.

Når det gjelder aktørene i havbruksnæringa må vi tilstrebe en variert bedriftsstruktur, mangfold og integrasjon. Under rettleiding av oppdrettskonsesjoner i Troms og Finmark våren 1998 ble fiskeriminister Peter Angelsen instruert av Arbeiderpartiet og Stortinget om å videreføre den konsesjonspolitikken Arbeiderpartiet har lagt føringer for gjennom vår stortingsmelding om havbruk (fremmet av Brundtlandregjeringen 1995). Dette medfører at fiskeriministeren ikke kan holde tilbake oppdrettskonsesjoner, eller begrense hvem som har rett til å få slike konsesjoner.

Oppdrett av blåskjell kan bli en god og lønnsom distriktsnæring. Den begrensende faktor er giftalger. Skjell som produseres må være garantert rene og frie for gift. Arbeiderpartiet har derfor foreslått, og fått flertall på Stortinget, for å etablere et offentlig kontrollverk og på den måten få fortlgang i en framtidsrettet og god distriktsnæring.

NÆRINGSPOLITIKKEN

Den økonomiske politikk som Arbeiderpartiets regjering har ført har bidratt til lavt rentenivå, lav pris- og kostnadsvekst, redusert arbeidsledighet og økt lønnsomhet i næringslivet. Det har særlig vært vekst innen de små og mellomstore bedriftene. Disse utgjør den vesentligste økningen av verdiskapingen i Fastlands-Norge.

En sterkere globalisering av verdensøkonomien og en raskere teknologisk utvikling er utfordringer norsk næringspolitikk må forholde seg til. Virkemidler må innrettes slik at de gir verdiskaping gjennom økt kompetanse, omstilling og nyskaping i små og mellomstore bedrifter. Det er behov for etter- og videreutdanning av voksne.

Under budsjettbehandlingen for 1998 foreslo Regjeringen Jagland å opprette et teknologifond og et miljøfond. Teknologifondet skulle bidra til å utvikle ny kompetanse og ny teknologi i små og mellomstore bedrifter. Miljøfondet skal stimulere bedriftene til å investere i miljøteknologi. Norsk næringsliv har behov for tålmodige og langsiktige eiere. Derfor fremmet Regjeringen Jagland i sitt budsjett et forslag om å opprette et investeringsselskap, hvor staten går sammen med private interesser om offensive investeringer i næringslivet. Målet er å styrke nasjonalt eierskap ved å bygge opp et sterkt finansielt instrument.

Budsjettforliket mellom Sentrumspartiene, Høyre og FrP på Stortinget stemte ned teknologifondet, miljøfondet og investeringsselskapet.

SND skal ha en hovedrolle i utviklingen av næringslivet i distriktene. Spesielle målgrupper er små og mellomstore bedrifter. Under budsjettbehandlingen for 1998 foreslo Arbeiderpartiet å opprette en ny lavrisikoorordning i SND, og at egenkapitaldivisjonen blir skilt ut som egen juridisk enhet. Lavrisikoorordningen vil gi små og mellomstore bedrifter tilgang på mer risikovillig kapital enn i det ordinære kapitalmarkedet.

Reiselivsnæringen har en distriktsprofil som gir sysselsetting og grunnlag for bosetning i store deler av landet. Næringen består av mange og til dels små bedrifter som gir et servicetilbud til annen næringsvirksomhet og til befolkningen for øvrig. Reiselivsnæringen er en viktig distriktsarbeidsplass for kvinner. Arbeiderpartiet har derfor bedt om en gjennomgang av hele næringen i en egen Stortingsmelding. På denne måten kan vi få belyst næringens utfordringer og problemer, og derved legge forholdene bedre til rette for næringen i framtiden.

De maritime næringer utgjør en helhet preget av nært samspill og gjensidig avhengighet. Det er vårt mål å sikre at størst mulig del av verdiskapingen og sysselsettingen i norsk maritim virksomhet foregår i og fra Norge.

Næringen har gunstige rammebetingelser i form av tilnærmet skattefritak for rederiene, noe Ap går i mot. Under årets budsjettbehandling valgte derfor Ap å stemme mot videreføring av støtteordninger til sysselsetting av norske sjømenn, og heller prioritere å videreføre dagens støtte til skipsverftene. Samtidig foreslo vi en gjennomgang av næringen og åpnet for refusjonsordningen hvis rederienes skattevilkår endres.

Stortinget har behandlet Regjeringen Bondeviks lite forpliktende stortingsmelding om IT. Gjennom Arbeiderpartiets og Stortingets arbeid har politikken blitt konkretisert. Hovedfokus er IT-kompetanse som vekstfremmende faktor i regional næringsutvikling.

God IT-kompetanse i hele landet er helt nødvendig for å forhindre at distriktene taper i forhold til sentrale strøk, at småbedrifter taper i forhold til store, og at offentlige virksomheter taper i forhold til private. Vi trenger også god IT-kompetanse for å sikre bedriftenes konkurranseevne, og forhindre at Norge taper i den internasjonale konkurransen om bedriftsetableringer og kompetent arbeidskraft. Utdanningskapasiteten innen IT må styrkes på alle nivåer. Samspillet mellom utdanningsinstitusjonene og næringslivet må styrkes. Det skal etableres en kunnskapsintensiv næringsutvikling på Fornebu. Deler av framtidig vekst i utdanningskapasitet og forskning innen IT skal lokaliseres og integreres med denne næringsvirksomheten. Senteret skal samarbeide og vekselvirke med andre IT-sentre i landet.

Staten skal stille krav til de virksomheter som etableres slik at det blir et helhetlig miljø med stor grad av vekselvirkning med landets øvrige regioner.

HELSEPOLITIKKEN

Våren 1997 la Arbeiderpartiregjeringen fram tre omfattende Stortingsmeldinger innen helsepolitikken; Psykiatrimeldinga, innføring av fastlegeordning og finansiering, organisering og eierskap av sykehusene. Det ble også lagt fram en sak om endringer i refusjonsordningen for privatpraktiserende helsepersonell. Samtlige saker fikk tilslutning i Stortinget, med vekslende støtte fra de ulike partiene.

I regjeringen Jaglands "sykehusmelding", om finansiering, organisering og eierskap av sykehusene, ble pasientenes stilling ble styrket ved å sikres rett til fritt å velge sykehus innen egen helseregion eller nabofylke. De regionale helseutvalgene fikk en sterkere rolle og skal utarbeide helseplaner for sin region. Statens styring av sykehusene ble forsterket gjennom at departementet skal godkjenne planene for de 5 helseregionene. Saken innebar også at spesialistutdanningen for leger forbedres ved at det opprettes et nasjonalt råd for spesialistutdanning og sterkere statlig styring. Det ble besluttet å øke den innsatsstyrte finansieringen (ISF) fra 30% til 40%, slik at staten dekker 40% av kostnadene ved behandling av pasienter.

I Stortingsmeldingen om Trygghet og ansvarlighet foreslo Arbeiderpartiregjeringen, og fikk tilslutning til, innføring av en fastlegeordning. Dette innebærer at alle skal ha rett til å kunne velge en fast lege. Hensikten er å gi pasientene trygghet, sikkerhet og forutsigbarhet samt å forhindre "legeshopping". Er pasienten misfornøyd kan en skifte lege inntil to ganger pr. år. Pasienten skal også ha rett til annenhånds vurdering hos en annen lege. Den faste legen har ansvaret for å sikre sin "befolkning" alminnelige legetjenester, samt øyeblikkelig hjelp på dagtid hele året.

Alle autoriserte leger skal ha rett til å sykemelde pasienter, skrive ut trygdeerklæringer, henvise til spesialist og foreskrive blå resept.

Psykiatrimeldinga oppsummerte tilstanden i det psykiske helsevernet og konkluderte med mangel på tilbud og ressurser på alle nivåer. Arbeiderpartiregjeringen foreslo en rekke tiltak, blant annet at det må skje en oppbygging på kommunalt nivå og at barne- og ungdomspsykiatrien må styrkes. Det ble også lagt vekt på å skaffe og legge til rette egnede arbeidsplasser. Stortinget sluttet seg til vurderingene og vedtok at det skulle fremmes en økonomisk opptrappingsplan på bakgrunn av meldingen.

I forbindelse med budsjettet for 1997 fremmet Regjeringen forslag til endringer i retten til refusjon for privatpraktiserende helsepersonell. SP sluttet seg til behovet for endringer, men regjeringen måtte komme tilbake til innretningen på saken. I en egen sak fremmet Ap forslag om at privatpraktiserende legespesialister, kliniske psykologer og fysioterapeuter må ha avtale med fylkeskommunen/kommunen for å få rett til refusjon. Hensikten med forslaget var å gi en bedre styring med offentlige midler, og styre disse mot prioriterte pasienter.

Et annet mål var å sikre en bedre geografisk fordeling av spesiallister på sikt. I 1996 ble omlag 60% av refusjonsutgiftene utbetalt i Oslo og det sentrale østlandsområdet. Det var også et mål å sikre mer likebehandling av yrkesutøvere innad i yrkesgruppene. De midlene som tidligere gikk til helsepersonell med avtalepraksis, skal uavkortet blir brukt til å videreføre helsetilbudet gjennom opprettelse av nye driftsavtaler, refusjon til privatpraktiserende og økt behandlingskapasitet ved sykehusene.

Enkelte sykdommer kan i dag forebygges og behandles ved at en gjennom gentesting blir kjent med om en er disponert for en alvorlig sykdom. Regjeringen Jagland sendte et forslag til høring om å endre bioteknologiloven, slik at det skulle bli mulighet for oppsøkende genetisk veiledning under nærmere vilkår. Bondevikregjeringen ønsket ikke å følge opp saken. Gunhild Øyangen fremmet på vegne av Arbeiderpartiet et forslag for Stortinget som fulgt opp Arbeiderparti-regjeringens høringsutkast. Arbeiderpartiet fikk støtte for forslaget som innebærer at det skal åpnes for oppsøkende genetisk veiledning under strenge kriterier. Bl.a. at sykdommen kan forebygges eller behandles, og at det gjelder en alvorlig sykdom. Regjeringen ble pålagt å komme til Stortinget med en lovendring som vil innebære at mennesker i en risikosituasjon skal få tilbud om informasjon og testing. Dermed blir det mulig med behandling som kan forlenge livet vesentlig for disse gruppene pasienter.

Kreftplanen ble vedtatt av Stortinget våren 1998, og innebærer en styrking av kreftomsorgen og behandling. I perioden 1999-2003 skal det bevilges i overkant av 2 mrd. kroner. Arbeiderpartiet fikk tilslutning til å satse mer på forebyggende tiltak, bl.a. redusert bruk av tobakk og bedre kostvaner. Videre fikk vi tilslutning til et forslag om raskt å få om landsdekkende mammografiscreening.

Det er stor mangelen på utstyr ved sykehusene, og våren 1998 ble det fremmet en plan for utstyrsinvesteringer. I perioden 1999-2003 skal det bevilges et ekstra statlig tilskudd på 2,3 mrd. kroner. Staten bevilger 60% av kostnadene ved nytt utstyr, fylkeskommunene 40%.

Psykiatriplanen fra 1997 ble fulgt opp med en opptrappingsplan for psykisk helse i 1998. I løpet av perioden 1999-2006 skal midlene til psykisk helse økes med 24 mrd. kroner. Driftsutgiftene skal etter planperioden ligge 4,6 mrd. kroner over budsjett for 1998, og 6,3 mrd. skal benyttes til investeringer. Stortinget la i sin behandling av planen særlig vekt på at oppbygging i kommunene må skje tidlig i perioden, det er behov for flere og mer fleksible arbeidsplasser for gruppen samt at bevilgningene til informasjon og folkeopplysning på komme tidlig i planperioden.

I 1997 besluttet Stortinget at Oslo og Akershus skal tilhøre samme helseregion. På bakgrunn av dette ble det fremmet en sak om inndeling av helseregionene på Sør- og Østlandsområdet. Flertallet på Stortinget (Ap, KrF, SP, SV) stemte for en todeling av helseregionene. Helseregion I består nå av Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark og Oppland. Helseregion II er Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest-Agder.

SOSIALPOLITIKKEN

Handlingsplanen for eldre ble lagt fra av Arbeiderpartiregjeringen våren 1997. Den inneholdt en utbygging av eldreomsorgen fram til år 2002, og var kostnadsberegnet til omlag 30 mrd. kroner. Handlingsplanen innebærer :

- * 7200 nye omsorgsboliger
- * 6000 flere ensengsrom(omgjøring av flersengsrom)
- * 5000 flere plasser med heldøgns pleie og omsorg
- * 1400 flere plasser kommuner med det dårligste tilbudet
- * 4800 plasser for å skifte ut nedslitte alders og sykehjem
- * 6000 flere årsverk i hjemmetjenestene
- * 6000 flere årsverk i heldøgns pleie og omsorg

Stortinget besluttet å øke investeringstilskuddene til 375.000,- kroner for sykehjem og 175.000,- kroner for omsorgsboliger. Det var bred politisk enighet om hovedrekkene i Arbeiderparti-regjeringens opplegg.

Det ble gjennomført en rekke endringer i alkoholloven våren 1997, hvor SP og SV sikret Arbeiderpartiet støtte for de fleste forslagene. Det ble vedtatt at bevillingsperioden maksimum kan være 4 år for å sikre at kommunestyret har en aktiv holdning til alkoholpolitikken og antall skjenkesteder. Kommunestyrene kan stille vilkår til bevillingshaver og det kan stilles krav knyttet til skatte-, avgifts- og regnskapslovgivning. Det ble besluttet å øke antall polutsalg samt å utvide salgstidene. Skjenketidene ble fastsatt til normal skjenketid: kl. 08.00-01.00 og maksimal skjenketid: kl. 03.00. Det ble åpnet for skjenking av alkohol i leide lokaler uten bevilling, der det leide lokalet benyttes som alternativ til eget hjem, for en enkelt anledning og leietaker bringer med drikkevarer. Det ble også understreket at bryggerinavn skal kunne benyttes i reklamer for lettøl og bruk, men reklamen må utformes slik at det er klart hvilken drikk det reklameres for. Reklamen skal ikke kunne oppfattes som reklame for drikker med mer enn 2,5% alkohol.

Narkotikameldinga som ble behandlet våren 1997 ga bl.a. en gjennomgang av endringer i rusmisbruksmønsteret som viste nye grupper av misbrukere. Det ble understreket at etterspørslene må begrenses, blant annet gjennom forebyggende arbeid. Det er ønskelig med et mangfold av behandlingstilbud. Narkotikameldingen konkluderte med at ettervernet i dag er for dårlig og at kvaliteten ved behandlingsstedene skal sikres gjennom krav til driften. Det var bred politisk støtte til forslagene fra Ap. Stortinget presiserte at vilkårene for metadonbehandling måtte bli mindre strenge samt at de som oppfyller vilkårene må ha rett til behandling, uavhengig av bostedskommune samt at det ikke skal være et øvre tak på antall plasser i metadonbehandling.

Det har vært gjennomført to handlingsplansperioder for funksjonshemmede. Den første ble initiert av daværende sosialminister Tove Strand Gerhardsen. Jaglandregjeringen la fram en evaluering av de to handlingsplan periodene som en stortingsmelding. Denne ble behandlet våren 1998, og premisser for den tredje handlingsplan perioden ble trukket opp.

Evalueringen viste at funksjonshemmede kommer dårligere ut enn andre på en rekke sentrale levekårsvariable. Stortinget la særlig vekt på at arbeidsmarkedsetaten må ta et større ansvar for at funksjonshemmede får arbeid og at mennesker med skjulte funksjonshemminger, som psykiske lidelser, ikke har fått tilstrekkelig oppmerksomhet.

I juni 1996 la Arbeiderpartie regjeringen fram endringer til Sosialtjenesteloven hvor formålet var å styrke rettssikkerheten og unngå bruk av makt og tvang overfor mennesker med psykisk utviklingshemming. Stortinget sluttet seg til forslagene men ønsket en sak om retningslinjer for praktisering av loven og om hovedinnholdet i forskriftene. Dette ble behandlet våren 1998. Meldingen presiserte at alternative tiltak til bruk av tvang alltid skal være utprøvd, at videre- og etterutdanning av personell er viktig for å sikre at lov og forskrifter følges, samt at grensene for bruk av tvang og makt er klargjort ved konkretisering av hva som ikke er tillatt.

I forhandlingene mellom Bondevikregjeringen og organisasjonene (Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon og Landsorganisasjonen) om trygdeoppgjøret for 1998 ble det brudd. Årsaken var at organisasjonene mente at de hos tidligere regjeringer har hatt en forståelse og imøtekommenhet for kravet om kompensasjon for etterslep. Den manglende forståelsen hos Bondevikregjeringen var bakgrunnen for bruddet.

Ap foreslo og fikk støtte for at regjeringen sammen med organisasjonene skal drøfte prosedyrer for regulering av grunnbeløpet i folketrygden. Og at det er særlig viktig å få avklart hvilken rolle Det tekniske beregningsutvalget skal ha, samt hvordan avviket mellom forventet og faktisk inntektsutvikling for yrkesaktive skal forstås og brukes i arbeidet med å regulere G.

FAMILIE, KULTUR OG ADMINISTRASJONSPOLITIKKEN

Stortingsmeldingen om barnevernet fastslo at Stortinget, i all vesentlighet, står bak den barnevernspolitikken og den barnevernsloven vi har i dag. Men det finnes fortsatt både utfordringer og utviklingsmuligheter i barnevernet. Barn som får hjelp av barnevernet er de svakeste av de svake, noe som krever en oppfølging også budsjettmessig.

Det er blitt behandlet mange mediapolitiske saker i perioden, blant annet lov om erverv i dagspresse og kringkasting, og stortingsmeldingen om eierforhold i mediesektoren. Formålet er å fremme ytringsfriheten, de reelle ytringsmulighetene og et allsidig medietilbud gjennom en lovgivning som gir mulighet til å gripe inn mot eierkonsentrasjoner i massemedier. Dette for å sikre at ikke en avis f.eks. eier både avis, lokal-TV og nærradio, og gjennom dette får et monopol.

En av de vanskeligste sakene vi har behandlet er barneloven som ble fremmet av regjeringen Jagland. Diskusjonen om barneloven er vanskelig fordi hver eneste paragraf i loven prøver å løse en konflikt i menneskers dagligliv. Den er vanskelig også fordi tre parter - mors, fars og barns - framtidige liv skal vurderes i forhold til et lovverk. Barneloven handler ikke om mors og fars rettigheter til et barn, men tvert imot om et barns rettigheter til å ha kontakt med både mor og far. Det understrekes at dersom foreldrenes interesser er i strid med barnets, er det hensynet til barnet som alltid skal gå foran i barnefordelingssaker.

Arbeiderpartiet fikk flertall i Stortinget, som sluttet opp om alle punktene i loven, så nær som ett. Flertallet ønsker ikke at tredjepersons søksmål, retten for biologisk far til å reise farskapssak mot barn født i ekteskap, får tilbakevirkende kraft. Arbeiderpartiet er opptatt av at de biologiske fedrene som inntil i dag ikke har muligheten til å prøve sitt farskap fordi pater est-regelen gjelder i ekteskap, i en overgangsperiode skal få anledning til rettslig prøving av farskapet.

I Arbeiderpartiregjerings Kunstnermelding ble det slått fast at kunst og kultur er kilden til innsikt, utvikling og identitetskaping hos enkeltmennesket. I et slikt perspektiv vil de statlige rammevilkårene være et redskap som skal sikre enkeltindividet og samfunnet i sin helhet tilgang på kunst.

I Kunstnermeldingen ble det lovet 50 mill. til kunstnerne - noe som ble lagt inn i 1998 budsjettet, samt en omlegging av støtteordningene til fordel for de yngre kunstnerne. Alle forslagene ble enstemmig vedtatt våren 1997 bortsett fra at stortingsflertallet (minus AP) gikk for å videreføre stipend for fremtidige eldre fortjente kunstnere.

Fra Arbeiderpartiets side er vi opptatt av at vi har et familievern som gir det samme tilbudet uansett om det er et offentlig kontor eller et kontor som drives av kirken, og uansett hvor i landet en befinner seg. Det er bare i svært få kommuner det finnes kontorer fra både den offentlige og den kirkelig organisasjonen, og i noen fylker er det kun offentlige eller kun kirkelig kontorer. Virksomheten som drives på familievernkontorene, er en blanding av behandling og rådgivning. Tjenesten må sies å være beslektet både med helsetjenesten og med sosialtjenesten. Den personellmessige sammensetningen en blanding av helse- og sosialpersonell fordi SP, KrF og H hevder at "helsetjenesten assosieres med diagnostisering og sykdom". Det vitner om en noe gammeldags og konservativ måte å omtale helsevesenet på. Forebygging og helhetsperspektiv, å se på hele mennesket i sin samlede livssituasjon i det forebyggende helsearbeidet, blir stadig viktigere. Vi støttet departementet i at en definerer familievernet som en helsetjeneste med særlig vekt på forebyggende virksomhet. Dette er helt i tråd med den utvikling som har skjedd som følge av brukernes behov og etterspørsel. Departementet foreslo at forvaltningsnivået skal være fylkeskommune, noe som ble støttet av Arbeiderpartiet og SV. Arbeiderpartiet og SV var enige med departementet i at det bør være fylkeslegen som har tilsynsmyndigheten. Dette henger sammen med at vi definerer familievernet som en helsetjeneste. Etter behandlingen i Stortinget er nå ansvaret lagt til fylkeskommunen, og fylkesmannen skal ha tilsynsmyndighet.

Kulturbudsjettet for 1998 bar preg av liten satsing på distriktskultur, og hadde slagside mot institusjonene. Etter forhandlinger med Høyre fikk vi flertall for en omprioritering som sikret mer penger til kulturtilbud i distriktene.

Etter en grundig prosess valgte Storingsgruppa å gå inn for operahus lagt til Bjørvika. Storingsgruppa mente det var viktig at Norge får en moderne opera med gode arbeidsvilkår og rammebetingelser, men vi mente også at når en skal bruke 1,4 mrd. kr må det sees i sammenheng med en mulighet for byutvikling. Dette kunne man få til i Bjørvika.

Arbeiderpartiet la derfor inn to forslag i innstillingen fra komiteen, der vi sa følgende:

1. Stortinget ber Regjeringen bygge nasjonal opera i Oslo.
 2. Det videre arbeidet med planlegging, prosjektering og bygging av en nasjonal opera baseres på lokalisering av operaen i Bjørvika.
- Da saken kom til behandling i Stortinget mente Arbeiderpartiet at man først måtte ha et vedtak om at man skulle bygge opera, før man fattet vedtak om hvor operaen skulle ligge. Samtidig var det viktig for oss at alle representantene i salen fikk muligheten til å stemme for sitt alternativ. Det er trist at Regjeringen ikke hadde et sterkt nok ønske om et nytt operabygg, og at de ansatte i operaen må vente i et uvisst antall år på å få skikkelige arbeidsforhold og utviklingsmuligheter, og at Norge som nasjon fortsatt ikke har et skikkelig operabygg.

Det er ingen uenighet om at man skal feire tusenårsskiftet, men Arbeiderpartiet reagerte på at man ber om en tilsagnsfullmakt på 280 mill utenom budsjett eller revidert, og uten å si hva pengene konkret skal gå til. I følge statsbudsjettet for 1998 skulle den nedsatte arbeidsgruppens forslag gjennomgås med sikte på legge frem for Stortinget endelig forslag til program og budsjett. Vi kunne ikke se at forutsetningen var fulgt opp på tilfredsstillende måte. Vi foreslo at Regjeringen skulle komme tilbake i budsjettet for 1999 med bevilgningsforslag og program. Regjeringens forslag og tilsagnsfullmakt ble under behandlingen av saken avvist. Saken ble imidlertid tatt opp igjen under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. Etter lange forhandlinger med sentrumspartiene ble vi enige om at de kunne få en tilsagnsfullmakt på 100 mill kroner, slik at ikke arbeidet med tusenårsmarkeringen stanset opp, under den klare forutsetningen at Regjeringen skulle komme tilbake i budsjettet for 1999 med et program for feiringen og ny budsjettoversikt på hvordan pengene skal inndeckes og hvilke prosjekter det er tenkt satt igang.

Vår politikk overfor småbarnsfamiliene er at foreldre og barn skal ha mer tid sammen, samtidig som yrkestilknytning skal oppmuntres også gjennom småbarnsperioden. En kombinasjon av fødselspenger og en tidskontoordning vil gi familiene reelle valg, uten at foreldrene mister rettigheter i arbeidslivet.

Arbeiderpartiets svar på kontantstøtten er en mer fleksibel fødselspermisjon:

1. Alle småbarnsfamiliers valgfrihet skal sikres gjennom full barnehagedekning innen år 2000.
2. Muligheter for mer fleksibel bruk av barnehagen ved at betalingen gjenspeiler barnets faktiske oppholdstid i barnehagen.
3. Foreldrepermisjonen skal utvides gradvis med 52 uker til 2 år med 80% lønnskompensasjon. Foreldrene må gis stor grad av valgfrihet når det gjelder bruken av permisjonstiden. Den skal kunne tas ut i form av økt samværstid helt til barnet er fylt 10 år.

4. Fedrenes rett til permisjon må baseres på egen inntekt og egen stillingsbrøk. Fedrekvoten utvides fra 4 til 8 uker.
5. Engangsstønaden ved fødsel til dem som ikke har opptjent permisjonsrettigheter skal økes.

Vi trenger nå å tilpasse velferdsstaten til den moderne småbarnsfamilien der begge foreldrene er yrkesaktive, selv om de bruker store deler av tiden sin i en kortere periode på barneomsorg i hjemmet. Sentrumsregjeringen sier de vil satse på både barnehager og kontantstøtte, men i de kommuner hvor disse partiene sammen med andre partier har utgjort et flertall for kontantstøtte, har de bevist at de bortprioriterer barnehageplasser når de skal sette igang den kostnadskrevende ordningen med kontantstøtte.

Det er heller ikke stilt krav om at barna virkelig får mer tid sammen med sine foreldre med kontantstøtten. Det var vel det som var hensikten.

UTENRIKS- OG BISTANDSPOLITIKKEN

Arbeiderpartiet har i perioden etter regjeringsskiftet spilt en sentral og aktiv rolle i utviklingen av utenrikspolitikken. Arbeiderpartiet har tatt initiativ for å få vurdert en egen bistandsbevilgning til den ODA-godkjente delen av OSSE-området, samt Mongolia. De post-sovjetiske statene i Kaukasia og Sentral-Asia, har opplevd en dramatisk reduksjon i levestandard på 90-tallet, og det er etter Arbeiderpartiets oppfatning behov for bistandsinnsats i dette området.

Arbeiderpartiet har en positiv holdning til Regjeringen Bondeviks gjeldspakke overfor utviklingslandene, selv om denne må vurderes nærmere når den presenteres i konkretisert form.

Arbeiderpartiet tok i Stortinget initiativ for å be Regjeringen Bondevik komme tilbake til høsten 1998 med en egen redegjørelse om EU og Regjeringens europapolitikk. Hovedelementer i en slik redegjørelse må være EUs utvidelse mot øst, utviklingen på andre samarbeidsområder, som justissamarbeidet, og konsekvenser av disse endringene for Norge.

Arbeiderpartiet har også tatt til orde for en mulig videreføring av EØS-fondet utover 1998. Disse fondene bidrar til utvikling av grunnleggende tjenester og infrastruktur i de fattigste delene av EU. Ved en eventuell videreføring av Norges bidrag til disse fondene, mener Arbeiderpartiet at hovedvekten av midler må benyttes på støtte til søkerlandene i våre nærområder.

FORSVARS- OG SIKKERHETSPOLITIKKEN

Arbeiderpartiet hadde saksordføreren når Stortinget behandlet Stortingsmeldingen om Forsvarets utvikling og virksomhet i den kommende fireårsperioden.

En hovedinnvending mot meldingen var at den ved å utelate viktige investeringsutgifter fra den økonomiske rammen verken ga et realistisk bilde av de økonomiske konsekvensene, eller gjorde meldingen til et tilfredsstillende styrings- og plandokument.

Arbeiderpartiet fremmet derfor et mindretallsforslag der Regjeringen ble pålagt å fremme en revidert økonomisk ramme i forbindelse med nasjonalbudsjettet for 1999. Et flertall i komiteen fremmet forslag om at en slik revidert ramme skulle presenteres for Stortinget i løpet av 1998. Arbeiderpartiet stemte subsidiært for flertallets forslag. Arbeiderpartiet og Høyre sikret flertall for at man under forutsetning av et vellykket prøveprosjekt, gjennomfører anskaffelsen av nye missiltorpedobåter og at et prinsippvedtak om dette fattes så tidlig i planperioden som mulig.

Arbeiderpartiet skaffet gjennom sitt saksordførerskap flertall for formuleringer som sikrer at Evjemoen opprettholdes og videreutvikles som senter for Hærens tilknytning på Sør-Vestlandet, at investeringene i nye fregatter gjennomføres som planlagt, og for merknader som pålegger Regjeringen å fremme en egen sak om skyte- og øvingsfelt for Østlandet så tidlig som mulig i høstsesjonen. Arbeiderpartiet la også grunnlaget for forpliktende formuleringer om det videre samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene i Forsvaret og de ansattes rettigheter.

Stortinget vedtok den 16. juni -98 å ratifisere Ottawa-konvensjonen om forbud mot bruk, lagring, produksjon og overføring av antipersonellminer. Med dette vedtaket konkluderte man en lengre prosess hvor Arbeiderpartiet har vært en pådriver i arbeidet med å få etablert en slik internasjonal avtale.

Våren 1998 vedtok Stortinget nytt lovverk for Etterretningstjenesten og Sikkerhetstjenesten. Etter forslag fra Regjeringen Jagland er de dermed etablert et lovverk som med bred politisk enighet sikrer en demokratisk og åpen kontroll med disse tjenestene.

SAMFERDSELSPOLITIKKEN

Sentrumspartiernes løfter fra tiden før valget, om økt satsning på samferdsel er ikke fulgt opp av regjeringen Bondevik. Regjeringen har i stor grad ført videre Arbeiderpartiets forslag i samferdselsplanene. På Stortinget er det Arbeiderpartiet som tar initiativ til å drive fram viktige samferdselssaker.

Arbeiderpartiet ble utsatt for massiv kritikk i forbindelse med omstillingene i Posten. Omstillingene har selvfølgelig fortsatt på nøyaktig samme måte etter regjeringsskiftet, ganske enkelt fordi Posten må forholde seg til at folk bruker minibank, brevgiro, telegiro og betalingsterminaler i butikkene, istedenfor skranketjenestene. Det er imidlertid nødvendig at Stortinget vurderer om dagens tjenestetilbud tilfredsstiller Arbeiderpartiets krav om et likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Dette skal vurderes og behandles i forbindelse med eiermeldingen i høst.

Telesektoren er inne i store omstillinger. Den tekniske utviklingen gir mulighet for å sikre næringsliv, arbeidsplasser og bosetning i hele landet. Imidlertid er det nødvendig med politisk styring slik at utkantene sikres likeverdige økonomiske og tekniske betingelser med sentrale strøk. Telenor er statens viktigste instrument for å sikre telepolitiske mål og gjennom økt egenkapital har Stortinget styrket Telenor.

Den nye telepolitiske situasjonen, med fri konkurranse må stille krav til at alle aktører i telemarkedet er med og betaler for at hele landet skal ha et likeverdig tjenestetilbud. Det må forhindres at enkelte aktører kan skumme fløten i attraktive områder uten å ta ansvar for distriktene.

Dette ville best blitt ivaretatt ved at alle aktører i telesektoren skal ha konsesjon, og at det raskest mulig blir innført en ordning for finansiering av samfunnspålagte tjenester. Begge disse forslagene fra Arbeiderpartiet gikk sentrumspartiene i Stortinget mot, og fikk flertall sammen med Høyre og Frp.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi krever en infrastruktur som har tilstrekkelig kapasitet til at stadig nye teknologiske muligheter kan tas i bruk i hele landet. For å sikre dette fremmet Arbeiderpartiet et forslag om at det skal utvikles en elektronisk motorvei i Norge, slik at husstander og bedrifter i hele landet gis mulighet til å ta i bruk ny teknologi. Infrastruktur for informasjons- og kommunikasjonsteknologi vil være like viktig for næringsliv, arbeidsplasser og bosetning, som bruer og veier. Sentrumspartiene var i utgangspunktet i mot dette og måtte presses for til slutt å stemme for.

Når Stortinget behandlet samferdselsplanene våren 1997 lovet sentrumspartiene mer penger til både vei, jernbane, havn og flyplasser enn Arbeiderpartiet. Det vi nå derimot opplever er at Regjeringa i budsjettet for 98 og i forslaget til Revidert budsjett la seg omlag på de samme rammene som det opprinnelige forslaget til Arbeiderpartiet. Det tidligere løftene er forsvunnet som dugg for solen. I stedet er det Arbeiderpartiet som tar initiativ for å løse viktige samferdselsoppgaver. Ved behandlingen av budsjettet for 1998 ville Arbeiderpartiet øke bevilging til krengetogstilpasning og en plan for videre satsning, slik at transport vris fra vei til bane.

Sentrumspartiens løfte om 5,3 mrd kroner utover Arbeiderpartiregjeringens vegplan til en massiv satsning på veiutbygging, resulterte i en økning på 10 mill. kroner for 1998 i forhold til Arbeiderpartiregjeringens forslag.

Sentrumspartiene kom med løfter om økt satsning på luftfart og de kritiserte de høye flyprisene. Etter regjeringsskiftet er luftfartsinvesteringene redusert i forhold til Arbeiderpartiets budsjettforslag. Budsjett samarbeidet med Høyre og Frp resulterte i at det ble innført en seteavgift for alle flystrekninger i Norge. Dette har en uheldig virkning, spesielt for distrikts Norge. Arbeiderpartiet har gått mot en slik seteavgift.

Vi opplever at det har oppstått kapasitetsproblemer på deler av det regionale flyrutenettet, særlig på Vestlandet og på Helgelandskysten. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett fremmet Arbeiderpartiet forslag om at det snarest måtte finnes en løsning på dette problemet. Sentrumspartiene var imot, men forslaget fikk flertall ved hjelp av Høyre og Sosialistisk Venstreparti.

Stortingsåret med Regjeringen Bondevik har vist at sentrumsregjeringen i all hovedsak fører videre den samferdselspolitikken som Arbeiderpartiets regjeringer la til grunn både i transportpolitikken og i post og telepolitikken. Det er uenighet på enkelte viktige punkter, slik som konsesjoner i telesektoren og for eksempel flyseteavgiften.

Regjeringen har vist mangel på initiativ f. eks når det gjelder utbygging av infrastruktur for informasjons- og kommunikasjonsteknologi, krengetogssatsning, år - 2000 problematikken og havnesituasjonen i Indre-Oslofjord.

Det største problemet er imidlertid at regjeringen ikke holder ord, og ikke fører en samferdselspolitikk som de stilte velgerne i utsikt. Ikke på noen områder, verken for post, tele, vei, jernbane, luftfart eller havn. Arbeiderpartiet legger samferdselsplanene til grunn for prioriteringer i samferdselspolitikken i denne perioden fram til rullering i år 2000.

KOMMUNEPOLITIKKEN

For Arbeiderpartiet innebærer det kommunale selvstyret med lokale folkevalgte organer, nærhet mellom styrende organer og innbyggere. Videre gir det kommunale selvstyret grunnlaget for bred deltakelse om fellesoppgavene i lokalsamfunnet. For Arbeiderpartiet har det i perioden vært en hovedmålsetting at det kommunale selvstyret opprettholdes og videreutvikles og at den desentraliserte velferdsmodellen gir best mulig nærhet og innflytelse for brukerne. Det viktigste for Arbeiderpartiet er at man har et likeverdig velferdstilbud for landets innbyggere, uavhengig av hvilken kommune man bor i. Samtidig vil Arbeiderpartiet sikre at alle har et fullverdig offentlig tilbud bl.a. gjennom barnehage, skole, helsestell og eldreomsorg.

Et viktig virkemiddel har vært behandlingen av kommuneøkonomien, hvor målet for Arbeiderpartiet har vært å få til en bedre fordeling bl.a. gjennom bruk av skjønnsmidler og støtte fra regjeringspartiene om å vurdere en nedsettelse av de kommunale skatteøkene. Arbeiderpartiet har også fått flertall for at Regjeringen skal ta ansvaret for de kommuner og fylkeskommuner som får midlertidige likviditetsproblemer etter lønnsoppgjør, slik at man unngår at disse må bygge ned sitt velferdstilbud i påvente av en bedre utjevning. Arbeiderpartiet har også oppnådd flertall for å fremskynde reformen med løpende inntektsutjevning med ett år etter behandlingen av kommuneøkonomiproposisjonen for 1999, som ble behandlet i Stortinget 18. juni 1998.

Arbeiderpartiet har i perioden deltatt aktivt i debatten om lokaldemokratiet både gjennom egne forslag i Stortinget og gjennom å støtte forslag fra andre partier. Arbeiderpartiet fikk bl.a. flertall for forslag en ny gjennomgang av særlovgivningen med sikte på bedre samarbeid mellom ulike offentlige kontorer, slik at brukerne som hovedregel har ett sted å henvende seg. Videre har Arbeiderpartiet oppnådd flertall for at regjeringen tar initiativ til forsøk med parlamentarisme blant utvalgte kommuner og at regjeringen stimulerer til tiltak for å flere barn og unge engasjert i lokalpolitikken for eksempel gjennom barnas kommunestyre og fylkesting og barne og ungdomsråd.

Arbeiderpartiet har i lokaldemokratidebatten i Stortinget også støttet forslag fra Høyre om en gjennomgang av plan- og bygningsloven med vekt på å redusere og samordne ulike statlige etaters muligheter til å gripe inn i en planprosess.

Formålet med dette har vært å øke det lokale selvstyret gjennom en forenklet planprosess, redusert behandlingstid og en klargjøring av premissene for statlige myndigheters inngripen. Videre har Arbeiderpartiet støttet forslag om å be regjeringen utrede endringer i fylkeskommunenes arbeidsoppgaver slik at det klart etableres skiller som gjør at fylkesmennene ikke har saksforberedende eller utøvende ansvar på områder de har anke og kontrollansvar, og en klarere understrekning av at fylkesmannsembetene først og fremst skal drive legalitetskontroll og ikke skjønnsutøvelse.

Innvandring/asyll

Arbeiderpartiets politikk i forhold til innvandrere utformes som for andre innbyggere, med utgangspunkt i verdien likhet, frihet og solidaritet. Arbeiderpartiets overordnede mål om like muligheter til samfunnsdeltakelse, full sysselsetting og utjevning av levekår skal gjelde alle innbyggere. Innvandring har bidratt til et økt kulturelt mangfold som er positivt for samfunnet. For Arbeiderpartiet har de gjeldende hovedprinsipper og regelverk som bygger på et overordnet mål om begrenset og kontrollert innvandring ligget fast i perioden.

For innvandrere som for andre grupper, er deltakelse i arbeidslivet sentralt for å oppnå økonomisk uavhengighet og levekår. Derfor har satsingen på økte norskopplæring og økt kunnskap om norsk arbeidsliv vært viktige virkemidler for å bidra til økt kvalifisering for arbeidsmarkedet for innvandrere.

Arbeiderpartiet foreslo derfor bl.a våren 98, iverksetting av tiltak for å vri inntektene for nyankomne flyktninger og innvandrere fra passiv sosial støtte til aktive tiltak gjennom utarbeidelse av individuelle kvalifiseringsplaner og prøveprosjekt med arbeidssentre for flyktninger i utvalgte kommuner. Bakgrunnen for forslaget er at språkopplæring, arbeidstrening og formidling skal skje parallelt og ikke etter hverandre. Det er et klart mål at det skal bli lettere å få godkjent utenlandsk kompetanse, samt at samarbeid mellom arbeidskontor, sosialkontor og trygdekontor skal forsterkes. Igangsetting av prøveprosjekter med arbeidssenter som skal gi både språkopplæring og arbeidstrening er derfor viktig. Arbeiderpartiet fikk bredt flertall for dette forslaget i Stortinget 28.mai 1998.

Arbeidsmarked

Arbeiderpartiet gikk sammen med regjeringen våren 1998 (19.februar) om at spørsmålet om endringer i sysselsettingsloven når det gjelder utleie av arbeidskraft og tillatelse til privat arbeidsformidling blir utredet nærmere. Arbeiderpartiet og regjeringspartiene ser at det er klare problemer knyttet til dagens lover og forskrifter når det gjelder de eksisterende generelle forbud mot utleie og privat arbeidsformidling. Hoveddelen av arbeidsformidlingen går i dag utenfor den offentlige arbeidsmarkedsetaten, noe som gjør det vanskelig i praksis å vurdere hva som er lovlig og ikke lovlig arbeidsformidling.

Når det gjelder utleie av arbeidskraft er det i dag vanskelig å avgrense utleie mot entrepriser, konsulentvirksomhet og nye samarbeidsformer i arbeidslivet. Det er også vanskelig å tolke hva som kommer inn under dagen generelle unntak for kontorsektoren.

For å få til et lovverk som fungerer bedre i praksis og samtidig ivaretar arbeidstakers rettigheter på en bedre måte har Arbeiderpartiet sammen med regjeringspartiene bedt om en utredning. Partene i arbeidslivet vil delta i utredningen.

KONTROLL- OG KONSTITUSJONSKOMITEEN

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite ble opprettet i 1993, og har som hovedoppgaver å gjennomgå regjeringens protokoller, meldinger om embetsutnevnelser og utvalg styrer og råd. Kontroll- og konstitusjonskomiteen behandler Riksrevisjonens og Sivilombudsmannens dokumenter til Stortinget og klager til Stortinget fra privatpersoner. Komiteen behandler også bl.a. grunnlovssaker, valglovgivning, Stortingets forretningsorden og bevilgninger til Stortinget.

For Arbeiderpartiet har arbeidet med kontrollerende og konstitusjonelle spørsmål hatt høy prioritet i perioden. Kontrollarbeidet er nødvendig for at Stortinget skal kunne håndheve de konstitusjonelle og parlamentariske ansvaret for Regjeringens medlemmer og forvaltningen for øvrig. Komiteen har i perioden behandlet en rekke saker som viser nødvendigheten av dette arbeidet.

Av saker Arbeiderpartiet har deltatt aktivt i beretningsperioden kan nevnes rapporten til Stortinget fra kommisjonen som ble nedsatt av Stortinget for å granske påstander om ulovlig overvåking av norske borgere, den såkalte Lund-rapporten. Melding til Stortinget fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings- overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) om Overvåkingstjenestens innhenting av opplysninger fra tidligere DDR og statsministerens redegjørelse om klargjøring av myndighetenes håndtering av spørsmål som er omtalt i meldingen fra Stortingets kontrollutvalg. I begge disse sakene oppnådde Arbeiderpartiet bredt flertall for sine standpunkter i Stortinget.

Eksempler på andre saker som har vært behandlet i perioden er Riksrevisjonens antegnelser om Norhordalandsbroen (tidl. salhusbroen) og Riksrevisjonens undersøkelser vedrørende ØKOKRIM. Også i disse sakene har det vært bred politisk enighet mellom de politiske partiene på Stortinget om nødvendige tiltak og forbedringer for å oppnå en best mulig offentlig forvaltning.

REGJERINGENS VIRKSOMHET

REGJERINGENS SAMMENSETNING

Regjeringen Harlem Brundtland fram til 25.10.96, besto av:

Gro Harlem Brundtland	statsminister
Bjørn Tore Godal	utenriksminister
Gunhild Øyangen	landbruksminister
Gunnar Berge	kommunal- og arbeidsminister
Thorbjørn Berntsen	miljøvernminister
Kjell Opseth	samferdselsminister
Gudmund Hernes	helseminister
Åse Kleveland	kulturminister
Sigbjørn Johnsen	finansminister
Grete Faremo	justisminister
Grete Berget	barne- og familieminister
Grete Knudsen	handelsminister
Kari Nordheim-Larsen	bistandsminister
Jan Henry T. Olsen	fiskeriminister
Jørgen Kosmo	forsvarsminister
Nils Totland	arbeids- og administrasjonsminister
Jens Stoltenberg	næring- og energiminister
Hill-Marta Solberg	sosialminister
Reidar Sandal	kirke-, utdannings- og forskningsminister

Regjeringen Jagland fra 25.10.96 til 17.10.97, besto av:

Thorbjørn Jagland	statsminister
Bjørn Tore Godal	utenriksminister
Thorbjørn Berntsen	miljøvernminister
Kjell Opseth	kommunal- og arbeidsminister
Gudmund Hernes	helseminister
Sissel Rønbeck	samferdselsminister
Grete Knudsen	nærings- og handelsminister
Kari Nordheim Larsen	bistandsminister
Jørgen Kosmo	forsvarsminister
Jens Stoltenberg	finansminister
Hill-Marta Solberg	sosialminister
Reidar Sandal	kirke-, utdannings- og forskningsminister
Dag Terje Andersen	landbruksminister
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen	fiskeriminister
Turid Birkeland	kulturminister
Sylvia Brustad	barne- og familieminister
Bendik Rugaas	planleggings- og samordningsminister
Ranveig Frøiland	olje- og energiminister
Gerd Liv Valla	justisminister

Følgende gikk ut av regjeringen i perioden:

29. november 1996 - Terje Rød-Larsen (planleggings- og samordningsminister)

18. desember 1996 - Grete Faremo (olje- og energiminister)

4. februar 1997 - Anne Holt (justisminister)

7-PUNKTSPROGRAMMET FRA VALGET I 1993

I 1993 ba Arbeiderpartiet om støtte til følgende punkter. Det vi sa den gangen er fulgt opp - punkt for punkt. Det aller meste av planen er det blitt flertall for.

1. Solidaritetsalternativet, for å få flere i jobb ved å styrke næringslivet og offentlig sektor.

178.000 flere personer var i arbeid ved utgangen av 1997 i forhold til utgangen av 1993. Veksten fordeler seg på omlag 30% i offentlig sektor og 70% i privat sektor. Høsten 1997 hadde Norge den høyeste sysselsetting noensinne. Arbeidsledigheten målt i antall registrert helt ledige er redusert fra i underkant av 6% til omlag 3,5%. Det finnes få registrert ledige under 20 år, og ledigheten gikk særlig ned i aldersgruppa 20-24 år. Langtidsledigheten er gått ned med en fjerdedel i perioden 1995-97 og en større andel blant innvandrere kommer i jobb.

2. Ekstra innsats i eldreomsorgen, helsevesenet og barneomsorgen ved å omfordele penger fra passive overføringer til slike oppgaver.

En ordning med tilskudd til omsorgsboliger og sykehjem i tillegg til husbankfinansiering startet i 1994. I årene 1994-96 ble det gitt tilskudd til 2.500 enerom. Egne forskrifter om kvalitet i eldreomsorgen er innført. Til tross for denne satsingen har ikke tilbudet i eldreomsorgen klart å holde tritt med veksten i behovet. Derfor fremla regjeringen våren 1997 fram en helhetlig plan for ekstra satsing på pleie og omsorg for eldre. Satsingen er kostnadsberegnet til 30 mrd kr og skal skje over fire år. Planen ble vedtatt av Stortinget. Det ble i 1996 behandlet ved sykehusinnleggelser og polikliniske konsultasjoner nesten 600.000 flere pasienter enn i 1992. Det ble ansatt 28.000 flere i helse- og sosialsektoren i årene 1994-96. Antall barnehageplasser inkl. plasser for 6-åringer økte med til sammen 37.000 i årene 1994-96. Regjeringen var godt i rute mot målet om full barnehagedekning i år 2000.

3. Sikre en rettferdig fordeling og en ekstra "solidaritetsmilliard" gjennom økte skatteinntekter fra de med de høyeste inntektene og formuene.

Solidaritetsmilliarden er satt sammen av økt sats i formuesskatten, økt sats ved beregning av inntekt av egen bolig med likningsverdi over 440.000 kroner, økte avgifter på dyre biler, endringer i skatteberegningsregelen og ekstra arbeidsgiveravgift for særskilt høye inntekter. Solidariske lønnsoppgjør har gitt vekst i reallønna på omlag 6% - og en mer rettferdig fordeling lønnstakere imellom.

4. Gjennomføre Reform-94 som styrker fagopplæringen - og vil sikre all ungdom mellom 16 og 19 år rett til tre års videregående utdanning

Reformen er gjennomført fra høsten 1994, med svært gode resultater. Pr. juni 1997 viste foreløpige tall at 97% av ungdommene i alderen 16-18 år er i videregående opplæring eller i arbeid. Reform-94 har gitt økt søkning til yrkesfaglige studieretninger, og antallet lærlinger under 19 år er nær tidoblet, fra 700 i 1995 til 6.500 i 1996.

5. Gjennomføre ti års grunnskole, når det blir skolestart for 6-åringene

Fra og med høsten 1997 ble skolestart for 6-åringene innført med 20 timers skoleuke, 10-årig grunnskole, videre utbygging av skolefritidsordningen, nytt læreplanverk for grunnskolen og nye lærebøker i alle fag.

6. Slå ring om tryggheten i arbeidslivet, blant annet når det gjelder oppsigelsesvernet og minstelønnsordningen for ungdom.

Regjeringen har slått ring om oppsigelsesvernet og minstelønnsordningene for ungdom. Vi har løst ungdomsledigheten gjennom kvalifisering, ikke gjennom en svekkelse av unge arbeidstakerens rettigheter.

7. Fortsatt satse på miljø og redusere forurensningene, blant annet ved en ekstra utbygging av jernbanen

De norske utslippene av SO₂ er redusert, fram til 1995 er Nox-utslippene redusert, de samlede utslippene av klimagasser er stabilisert og det norske forbruket av ozonreduserende stoffer er kraftig redusert.

Utfordringen i årene som kommer er først og fremst knyttet til utslipp av klimagassen CO₂ og Nox-utslippene som vil øke kraftig dersom man ikke setter inn ytterligere tiltak. Bevilgningene til jernbanens kjøreveg var i perioden 1994-97 nesten 25% høyere enn i perioden 1990-93.

Eksklusive Gardemobanen er det i perioden investert omlag 4,5 mrd kr.

Også statlig kjøp av persontogtjenester har økt betraktelig, totalt omlag 3,6 mrd er bevilget i perioden.

REGJERINGENS ARBEIDSMÅTE

Da Jaglandregjeringen tiltrådte i oktober 1996 ble det lagt opp til en arbeidsordning for regjeringen med rådsmøter, samråd og søylemøter.

Dette var oppfølging av regjeringserklæringen der det het at *"regjeringen vil bygge sin politikk på befolkningens ansvar, engasjement og forpliktelse i forhold til fellesskapet"*.

Rådsmøter

Det ble gjennomført rådsmøter på de viktigste politikkområdene knyttet til prosjektet Det Norske Hus: Nærings- og arbeidslivspolitik, velferdspolitik, kultur-, forsknings-, og utdanningspolitikk, samt utenriks- og sikkerhetspolitikk.

Rådsmøtenes formål var å være supplement til de ordinære politiske beslutningsprosessene, å bidra til ideskaping og innspill til sentrale spørsmål i den politiske debatten. Det ble lagt opp til en møteserie på følgende steder i landet: Tromsø, Trondheim, Kristiansand og Bergen. Stedene ble valgt for å knytte samarbeid med universitets- og høyskolemiljøene. Rådsdeltakerne besto av 20-25 personer som avspeilet bred kompetanse og erfaringsbakgrunn. Det ble lagt vekt på personlige forutsetninger som kreativitet, formell og reell kompetanse. Statsministeren ledet møtene. Tilstede fra regjeringen var Planleggings- og samordningsministeren og de mest berørte statsrådene. Det er utarbeidet en egen rapport fra de avholdte rådsmøtene.

Samråd

Statsministeren og statsrådene gjennomførte mange samråd i alle deler av landet i regjeringsperioden. Formålet var å få folk fra ulike miljøer i tale for å hente inn forslag og ideer til regjeringens politikkutvikling. Flere innspill er tatt med i regjeringens arbeid. Statsministeren gjennomførte et samråd pr. måned.

Søylemøter

Søylemøtene var regjeringens interne møter og var inndelt i tilknytning til de politiske hovedområdene i Det Norske Hus. Møtene forberedte saker av mer politiskprinsipiell karakter.

DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

De økonomiske konjunkturerne har svingt sterkt på 90-tallet. Ved inngangen opplevde vi etterkrigstidens sterkeste nedgangskonjunktur. Det var nødvendig å bruke statsbudsjettet aktivt. Staten brukte langt mer enn den hadde i inntekter. Underskuddet var i 1993 på over 40 mrd kr. Da konjunkturerne slo om i 1993-94, ble budsjettpolitikken lagt om og underskudd på statsbudsjettet ble snudd til overskudd. Det oljekorrigerte underskuddet er redusert fra over 70 mrd i 1993 til ned mot 20 mrd kroner i 1997.

Den viktigste oppgaven i den økonomiske politikken på 90-tallet har vært å bekjempe arbeidsledigheten. Arbeidsledigheten har gått ned i alle landets fylker. Aldri før har en større andel av befolkningen vært yrkesaktiv. Den sterke fremgangen i norsk økonomi har ikke kommet av seg selv. Den er et resultat av en politikk som partene i arbeidslivet har stått sammen om.

Rentenivå

1. kvartal 1993 var gjennomsnittlig utlånsrente i forretnings- og sparebankene 12,7%. Høsten 1997 var den 5,9%, altså mer enn en halvering. Renta i Husbanken var i 1993 fra 7,5 - 9,5%, mens den i 1997 ble redusert til 3,8%. Renten er blitt brukt til å stabilisere kronekursen. Pengepolitikken har bidratt til å stabilisere norsk økonomi, fordi en stabil kronekurs støtter opp under finanspolitikken og gjennomføringen av inntektsoppgjørene. Dette har stilt klare krav til ansvarlighet i budsjettpolitikken.

Skattepolitikken

Skattesystemet er skritt for skritt reformert siden 1987. Reformene har først og fremst tatt sikte på å utvide skattegrunnlaget og redusere satsene. Dette har bidratt til et mer rettferdig system, særlig fordi fradragsordningene som høyinntektsgruppene hadde størst fordeler av er strammet til. Det samme gjelder økt beskatning av frynsegoder. Det er lagt økt vekt på bruttobeskatning av skatteyttere med høye arbeidsinntekter. Kraftverksbeskatningen er lagt om. Fortsatt er det imidlertid urettferdigheter og skjevheter i skattesystemet. Det gjelder særlig formues- og aksjebeskatningen der regjeringen foreslo endringer som ikke har fått tilslutning i stortinget. Det er behov for økt skatt på det vi ønsker mindre av - forurensning - og mindre skatt på det vi vil ha mer av - arbeid.

Avgifter

Det har skjedd en omlegging av bilavgiftene. I 1996 skjedde det en vesentlig omlegging av engangsavgiften på kjøretøy. Verdielementet ble fjernet for de aller fleste biler, og avgiften er nå i hovedsak basert på vekt, slagvolum og motoreffekt. Omleggingen er særlig miljøbegrunnet. For visse dyrere personbiler inngår også verdien som et element for å sikre en god fordelingsprofil. Avgiftene på alkohol er lagt om. I det nye systemet er det lagt vekt på alkoholinnhold og ikke verdi som tidligere. Også tobakksavgiften er lagt om, slik at den gir noe likere beskatning for produkter med om lag samme helserisiko.

Inntektspolitikken

Solidaritetsalternativet har ligget til grunn for regjeringens inntektspolitikk. Det innebærer et inntektspolitisk samarbeid hvor inntektstakerne viser moderasjon i sine lønnskrav mot at regjeringen brukte de økonomiske og politiske mulighetene dette skaper til å øke sysselsettingen og redusere ledigheten. Solidaritetsalternativet handler også om:

- * Statens budsjettpolitikk skal motvirke svingninger i økonomien.
- * Det inntektspolitiske samarbeidet skal bidra til lav pris- og kostnadsvekst.
- * Pengepolitikken skal rettes mot stabil kronekurs.
- * Økonomiens virkemåte skal bedres, slik at landets samlede ressurser.

Som andre punkter i dette regnskap viser er mye oppnådd gjennom denne strategien.

Pensjonsreform

Siden 1988 er det gjennomført en avtalefestet pensjonsreform. Mens det tidligere ikke var noen generell tidligpensjonsordning for eldre arbeidstakere, vil arbeidstakere fra fylte 62 år fra 1. mars 1998 kunne gå over på avtalefestet pensjon. Staten har bidratt til reformen gjennom offentlig medfinansiering for 64-66-åringer og ved at det gis pensjonsopptjening og særlige skattelettelser for 62-66-åringer.

Oljefond

Oljeinntektene er omplassering av formue fra olje i bakken til finansiell formue. Derfor er det ikke riktig at vår generasjon forbruker alle inntektene. Det er bakgrunnen for at regjeringen foreslo og fikk tilslutning i Stortinget til å opprette et petroleumsfond og å kunne plassere noe av formuen i aksjer for å sikre en mer stabil og langsiktig avkastning. Fondet har til formål: Det ene er å avlaste finansieringen av de store pensjonsutbetalingene vi vil få ut i det neste århundret. Det andre formålet er å virke som en økonomisk buffer - altså at staten kan tære på fondet når det igjen vil være behov for motkonjunkturpolitikk.

PLANLEGGING, SAMORDNING OG IT

Planleggings- og samordningsdepartementet

Regjeringen Jagland opprettet et eget Planleggings- og samordningsdepartement. I tillegg til de oppgaver som lå i det tidligere Administrasjonsdepartementet fikk dette departementet oppgaver i tilknytning til nasjonal planlegging og samordning, bla. ansvaret for regjeringens politikk på informasjonsteknologifeltet (IT). Planleggings- og samordningsministeren la fram regjeringens langtidsprogram for perioden 1998 - 2001.

Langtidsprogrammet

Regjeringen la 7. mars 1997 fram st.melding 4 (1996-97), "Langtidsprogrammet 1998-2001". Regjeringen staker i Langtidsprogrammet ut kursen for hvordan det norske samfunnet bør utvikle seg inn i neste århundre. "Det norske hus" har en grunnmur som består av den samlede verdiskapningen innenfor et økologisk bærekraftig samfunn. De fire veggene er:

- * Nærings- og arbeidslivspolitikken
- * Utdannings, forsknings- og kulturpolitikken
- * Velferdspolitikken
- * Utenriks- og sikkerhetspolitikken

I programmet fremhevet regjeringen at det store løftet i 4-årsperioden skal være å skape en god eldreomsorg med varierte botilbud og enerom for den som ønsker det når du kommer på sykehjem. En annen stor velferdsutfordring er å skape en primærhelsetjeneste og et sykehusvesen som fungerer godt, og som setter pasientens behov først.

Informasjonsteknologi (IT)

Med bakgrunn i statssekretærutvalgets rapport om IT, "Den norske IT-veien - bit for bit" ble det utformet en mer helhetlig og bedre koordinert IT-politikk. IT-opplæringen i skoleverket ble styrket.

Politiske partier

Det ble lagt fram et lovforslag om offentliggjøring av politiske partiers regnskaper.

Kompetansesenter for Likestilling

Likestillingsarbeidet ble omorganisert. Likestillingsrådet ble nedlagt, og erstattet med Kompetansesenter for likestilling.

Ny maktutredning

Regjeringen la fram forslag til mandat for en utredning om makt og demokrati.

ARBEIDSMARKEDET

Sysselsetting

I 1997 var yrkesfrekvensen (hvor stor del av befolkningen i yrkesaktiv alder, som regel mellom 16 og 67 år, som er i arbeid) på 73%. Det er den høyeste som noen gang er registrert. Særlig har kvinnenenes yrkesdeltakelse økt de senere årene.

Arbeidsmarkedspolitikken

Etter hvert som situasjonen på arbeidsmarkedet er bedret og tilgangen på nye jobber har økt kraftig er arbeidsmarkedsetatens innsats vridt i større grad mot formidling. Antall arbeidsmarkedstiltak er i perioden redusert fra i overkant av 60.000 til 30.000.

Fra og med andre halvår 1997 er det innført et nytt tiltakstilbud for ledige som går ut av sin andre 80-ukers dagpengeperiode uten å ha kommet i ordinært arbeid.

Formålet med tiltakstilbudet er å få de som står uten dagpenger så raskt som mulig over i ordinært arbeid og å gi en rimelig inntektssikring før de får arbeid.

Arbeidsmarkedsstaten har fått en personellmessig styrking av attføringsområdet på om lag 700 stillinger i perioden 1993-97.

Likelønn

Som et ledd i likelønnsarbeidet ble Arbeidsvurderingsutvalget opprettet. Utvalget avga sin innstilling i januar 1997 (NOU 10:1997), "Arbeidsvurdering som virkemiddel for likelønn". Utvalget har utviklet retningslinjer for kjønnsnøytral arbeidsvurdering og gir anbefalinger om hvordan dette kan tas i bruk som et virkemiddel for likelønn. Retningslinjene bygger på at kvinne- og mannsdominerte arbeidstakergrupper blir sammenliknet på tvers av faggrenser i samme virksomhet. Retningslinjene er utformet som tilbud til partene i arbeidslivet. Regelen om 40% av hvert kjønn i nemder, råd og utvalg gjelder nå alle kommunale råd og utvalg, også de som settes sammen ved forholdstallsvalg.

Svart arbeid

I statsbudsjettet for 1997 ble det opprettet nye stillinger ved fylkesskattekontorene og i politiet som er øremerket arbeid med økonomisk kriminalitet. Det er i kommunesektoren innført kvalitetssikringsrutiner som skal bidra til å forhindre formidling av arbeidssøkere til useriøse arbeidsgivere og svart arbeid.

Åpningstider

Regjeringen fremmet forslag om endringer i lovgivningen som regulerer åpningstider. Dette ut i fra en situasjon med gammel lovgivning som i praksis ikke ble fulgt. For å styrke vernet av ansatte i dagligvarehandelen vil de ikke lenger unntas fra arbeidsmiljølovens vern mot kvelds og helgearbeid. Det innebærer at åpningstider på ukedager strekker seg til kl. 21.00 og på lørdag til kl. 18.00. Det er ikke adgang til å holde åpent på søndager. For å ivareta forbrukernes interesser kan kiosker og butikker under 100 kvm samt bensinstasjoner under 150 kvm holde åpent ut over dette.

NÆRINGSPOLITIKK OG PRIMÆRNÆRINGENE

Statens nærings- og distriktsutbyggingsfond (SND)

Regjeringen la opp til å videreutvikle SND som et sentralt virkemiddel i nærings- og distriktpolitikken. Grunnfinansieringsordningen er vedtatt erstattet av en lavrisikoorordning med en sterk prioritering av små og mellomstore bedrifter, bransjer og distrikter med svikt i tilbudet av grunnfinansiering. Det ble i 1997 opprettet et nytt investeringsfond for Øst-Europas under SND på 70 mill. kroner, og et investeringsfond for Nordvest-Russland på til sammen 180 mill. kroner.

Eierskap i næringslivet

I august 1997 fremmet regjeringen stortingsmeldingen "Om eierskap i næringslivet".

I meldingen foreslo regjeringen å opprette et statlig teknologifond og et miljøfond. Formålet er å bidra med og stimulere til framtidsrettede investeringer i bedrifter som ellers ville hatt problemer med å få finansiering.

Det ble også foreslått et nytt investeringsselskap med privat og statlig kapital, der staten eier i underkant av 50%. Formålet var å styrke langsiktig og nasjonalt eierskap med forankring i Norge.

Næringsutvikling og internasjonalisering

Regjeringen har etablert et nært samarbeid med næringslivet om utvikling av strategier og satsinger for næringslivets internasjonalisering. Dette samspillet bygger på politisk dialog og økonomisk og kulturelt samarbeid.

Skipsfart

Det er etablert en refusjonsordning for lønnsutgifter til sjøfolk. Siktemålet er å legge til rette for økt bemanning av norske sjøfolk. I 1996 ble det fremmet en stortingsmelding om skipsfartspolitikken med flere forslag for å styrke grunnlaget for norsk skipsfart. Det er vedtatt regler for å styrke krav til sjøfolks kompetanse og derigjennom også styrke sikkerheten til sjøs.

Næringsrettet forskning

Det er lagt stor vekt på tiltak som bidrar til økt FOU-innsats i næringslivet. Det ble iverksatt en rekke programmer som skal legge grunnlag for å få flere bedrifter til å ta i bruk systematisk utviklingsarbeid. Det har skjedd en betydelig økning i næringslivets FOU-innsats i perioden. Medlemskapet i den europeiske romorganisasjonen ESA, har lagt grunnlag for økt norsk romrelatert industri.

Forvaltning av fiskeriressurser

Mål for regulering av fiskeriene er bærekraftig utnyttning av fornybare ressurser. Regjeringen har prioritert ansvarlighet, stabilitet, forutsigbarhet og langsiktighet i forvaltning av fiskeribestanden.

Fiskebåtfinansiering

Statens Fiskarbank og SND er slått sammen. Dermed får fiskeflåten tilgang på de samme virkemidlene som næringslivet får gjennom SND. Dette medfører at fiskeflåten i tillegg til kontraheringstilskudd og 1.prioritetslån også får tilgang på risikolån, garantier, bedriftsutviklingstilskudd og distriktsrettede investeringstilskudd. Hensikten med ordningen er å likestille fiskeflåten med næringslivet for øvrig og å øke fornyelsen av fiskeflåten.

Havbruk

Havbruksmeldinga ble lagt fram i 1995 og har dannet grunnlaget for regjeringens politikk på området. Oppdrettslovens formålsparagraf om at den skal bidra til utvikling av en lønnsom og livskraftig distriktsnæring har stått fast. Rask og positiv utvikling av næringa er basert på forskning og resultatformidling samt kunnskapsutvikling i næringa.

Det var et mål for regjeringa å legge til rette for kommersielt oppdrett av andre arter enn laks og ørret. Som virkemiddel for dette er programmet NUMARIO etablert. Programmet går over fire år. Det er satt av 10 mill. til programmet i 1997.

Norge har inngått avtale med EU som hindrer straffetoll på norsk laks. Norge har i samråd med laksenæringa forpliktet seg til å sette i verk tiltak for å stabilisere prisene på laks.

Fiskeindustri

Det 3-årige programmet for ekstraordinær satsing overfor fiskeindustrien er videreført. Det er bevilget til sammen 190 mill. kr i perioden 1995-97.

I tillegg er det bevilget 10 mill. kr. spesielt til Finnmark. Satsingsfeltene i programmet er produktutvikling, utvikling av markedet, forpliktende bedriftssamarbeid og strategi og lederutvikling. Gjennom program for utnyttning av organiske biprodukter RUBIN har en bidratt til at utnyttelse av biprodukter fra fiskerinæringen økte med 100%.

Havner og sikkerhetstiltak

Regjeringen har lagt stor vekt på utvikling av en nasjonal politikk for havner og sjøtransport. Havner og sjøtransport skal settes inn i en helhetlig samferdselspolitisk sammenheng, sammen med veg, jernbane og lufttransport. Det er lagt frem en stortingsmelding om havner og infrastruktur.

Landbruket

Distriktene har opprettholdt eller styrket sin andel av den totale landbruksproduksjonen. Prioritering av produksjonsformene sau og melk har styrket inntektsgrunnlaget for familiebrukene i distriktene. Det gir et godt utgangspunkt for nye arbeidsplasser innen foredling og omsetning i alle deler av landet. Landbrukspolitikken la opp til økt verdiskapning basert på lokale, fornybare ressurser. Det registrerte jordbruksarealet er større enn noen gang tidligere. Selv om tallet på bruk og årsverk har gått ned, har både arealet og produksjonen økt, noe som vitner om bedre effektivitet og bedre virkemiddelbruk.

Lavere kostnader og priser

Lavere korn- og kraftforpriser har gitt lavere kostnadsnivå for alle som driver med produksjon av melk, storfe-, svine- og fjørfekjøtt. Den gunstige pris- og kostnadsutviklingen i jordbruket har også bidratt til lavere forbrukerpriser. Siden 1990 ble kostnadene i jordbruket redusert med over 10%, og i tillegg har produksjonen økt.

Skogbruk

Innenfor skogbruket, vår tredje største eksportnæring, har en gjennom skogpolitikken og virkemidlene satsset på å skaffe til veie og formidle miljøkunnskap, og å legge forholdene til rette for bedre utnyttelse av skogressursene. Levende Skogprosjektet er et samarbeid mellom myndighetene, miljøorganisasjonene og skogbruket.

Reindrift

Gjennom revisjon av reindriftsloven og omlegging av reindriftsavtalens økonomiske virkemidler har en fulgt opp målsettingene om en bærekraftig reindrift. Reintallet og antallet på driftsenheter i Finnmark har blitt redusert. Sametinget har også fått en sterk og utvidet medinnflytelse over reindriftpolitikken.

Bygde- og næringsutvikling

Bygdeutviklingsmidlene er det sentrale virkemiddelet for å fremme lønnsom næringsutvikling innenfor og i tilknytning til landbruket. Kvinnearbeidsplasser har vært og er prioritert.

Dette har ført til at mange kvinner har kunnet starte opp sin egen arbeidsplass på gårdsbruket og i bygda. For de siste årene har bruken av bygdeutviklingsmidler gitt en årlig forventet sysselsetting på ca. 1000 årsverk. Over halvparten av disse har vært kvinnearbeidsplasser.

Miljø i landbruket

3,5 mrd kr blir hvert år brukt over jordbruksavtalen og statsbudsjettet for å sikre mest mulig miljøforsvarlig drift innen landbruket. Driften av jordbruksarealer over hele landet blir opprettholdt slik at kulturlandskapsverdiene som alle i storsamfunnet har glede og nytte av blir tatt vare på. Reduksjon i bruken av plantevernmidler, mindre forurensning av vassdrag og mindre erosjon er andre konkrete resultater av landbrukets miljøinnsats.

Matkvalitet

Stortingsmeldingen "Matkvalitet og forbrukertrygghet" ble lagt fram i april 1997. Her presenterte regjeringen et helhetlig opplegg for mål, strategier og virkemidler for å sikre forbrukerne trygge matvarer. Videre behandlet meldingen viktige saker i forhold til EØS-avtalen, som bestemmelser om tilsetningsstoffer i mat, genmodifiserte matvarer og merking, opprinnelsesmerking av storfekjøtt, barnemat, bestråling av matvarer og ulike reststoffer og andre fremmedstoffer. Regjeringen har foreslått tiltak for å sikre matvaretrygghet for noen tilsetningsstoffer, bla. gjennom å beholde norsk regelverk for barnemat tilpasset norske barnes matvaner og styrket arbeid med overvåkning og merking av genmodifisert mat.

VELFERDSPOLITIKKEN

Arbeid og trygd

Det ble gjennomført flere tiltak som skal gjøre det lettere for trygdemottakere å kombinere arbeid og trygd: Perioden vedtaket om uføretrygd skal gjelde er utvidet fra et til tre år dersom trygdemottakeren vil forsøke seg i arbeid. I 1997 ble Forum for integrering av funksjonshemmede i arbeidslivet etablert. Arbeidslivets parter og brukernes organisasjoner inviteres til å delta. Det er gitt bedre mulighet for eldre arbeidstakere til å være yrkesaktive gjennom gunstigere avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt. Dessuten er regelen om at summen av arbeidsinntekt og pensjon ikke skal overstige tidligere arbeidsinntekt opphevet.

Enslige forsørgere

For enslige forsørgere er det vedtatt en rekke tiltak som skal gjøre det lettere for disse å forsørge seg selv og sine barn gjennom inntektsgivende arbeid. Hver enkelt skal følges opp med planer for utdanning og andre kvalifiserende tiltak og støtten til barnetilsyn er økt.

I tillegg ble det lagt opp til å øke overgangsstønad, slik at de som er avhengige av å være hjemme når barna er små får en romsligere økonomi. Tiden det er mulig å få stønad reduseres fra 10 til 5 år, hvor de to siste er betinget av at man tar nødvendig utdanning. Endringene trådte i kraft 1.1.98.

Funksjonshemmede

Regjeringen la fram en evaluering av to handlingsplanperioder som en stortingsmelding. Evalueringene viste at funksjonshemmede kommer dårligere ut enn andre på en rekke sentrale levekårsvariabler.

Samboere og ektepar

Det er gjort flere endringer i trygdeordninger for å tilpasse disse utviklingen i familiemønstrene. Samboerpar som har vært gift med hverandre eller har barn sammen, er nå når det gjelder trygdeordninger likestilt med ektepar. Andre samboere som har levd sammen 12 av de 18 siste månedene får nå samme grunnpensjon som ektepar.

Forebyggende helsearbeid

Regjeringens mål har vært å ha et forebyggende helsearbeid som reduserer skade og sykdomsfrekvensen og dermed behov for behandling og innleggelse på sykehus.

Eldreomsorg

Regjeringen framla våren 1997 forslag om en helhetlig plan for satsing på pleie og omsorg for eldre. Planen ble vedtatt av Stortinget med små justeringer. Satsingen er kostnadsberegnet til 30 mrd kr. Planen inneholder etablering av vel 24.000 heldøgns pleie og omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsbolig. Hjemmetjenestene skal bygges ut med 6000 nye årsverk. Til sammen gir eldresatsingen 12.000 nye årsverk de neste fire årene.

Fast lege for alle

I mars 1997 framla regjeringen stortingsmeldingen "Trygghet og ansvarlighet - om legetjenesten i kommunene og fastlegeordningen". Hovedfokus er på legetjenestene - spesielt mellom pasient og allmennlege. Fastlegeforsøket omtales, og det beskrives tiltak for å bedre legetjenesten. Meldingen tar også opp forholdet mellom legen og andre yrkesgrupper, kommunenes og statens rolle i planlegging, styring og oppfølging av legetjenestene. Regjeringen har fått flertall for at det skal gis tilbud til befolkningen om fast lege for å skape trygghet for at alle er sikret legehjelp når de trenger det.

Vurderingsgaranti

Regjeringen innførte en helt ny "vurderingsgaranti" som trådte i kraft 1. januar 1998. Alle pasienter skal innen 30 virkedager ha mottatt en vurdering fra sykehuset. Dette skjer enten ved full undersøkelse ved oppmøte eller skriftlig tilbakemelding om ventetid, med eventuelle råd til pasient og primærlege for dem som ikke vurderes å være "hastetilfeller". Innen 30 virkedager skal pasienten få melding om videre behandling.

Ny behandlingsgaranti

For å gi et bedre tilbud til de pasienter som ikke må innlegges som øyeblikkelig hjelp, men som av medisinske grunner trenger rask behandling, fikk regjeringen tilslutning til å innføre en behandlingsgaranti f.o.m. 1. juli 1997. Den skal sikre disse behandling ved sykehus innen 3 måneder. Regjeringen gikk inn for at fylkeskommunens plikt til å skaffe garantipasientene behandling innen fristen skjerpes.

Innsatsstyrt finansiering

Selv med økte ressurser til sykehusene har antall behandlede ventelistepasienter gått ned. Samtidig er ventetiden for lang for svært mange av de som faller utenfor ventelistegarantien. Det har vært et hovedmål å redusere de gjennomsnittlige ventitider til sykehusbehandling for alle prioriterte pasientgrupper. Regjeringen innførte Innsatsstyrt finansiering fra 1.juli 1997.

Bedre organisering av helsevesenet

Regjeringen fikk støtte for en sterkere vektlegging av det regionale helsesamarbeidet og at det utarbeides regionale helseplaner for å sikre en bedre arbeidsfordeling mellom sykehusene. Dette er nødvendig for å sørge for at kapasiteten utnyttes og at pasientene sikres trygghet for tilstrekkelig kvalitet på behandlingen.

Det er også viktig å ha god ledelse ved sykehusene for å sikre kvalitet og effektivitet i behandlingen. Regjeringen satte derfor igang en utredning om ledelse og organisering i sykehusene.

IT i helsevesenet

For å bedre informasjonsflyten og effektivisere fagpersonellets arbeid satset regjeringen på å systematisk innføre mer IT i helsevesenet. Sosial- og helsedepartementet utarbeidet en handlingsplan for IT i helsevesenet, "Mer helse bit for bit".

Regjeringens IT-satsing innebar bla. en utbygging av den informasjonstekniske infrastrukturen i helsetjenesten, videreutvikle kliniske, pasientadministrative og administrative informasjonssystemer og å utvikle kode- og klassifikasjonssystemer.

Personellreformer

Utdanning og etterutdanning er et av viktigste virkemidler for å få bedre kapasitet i helsevesenet. Regjeringen la fram en egen handlingsplan for helsepersonell.

Det er øremerket tilskudd til fylkeskommunene på 35.000 kr for hver nyutdannet spesialsykepleier. Det er innført tilskudd på 20.000 kr for hver turnuskandidat innen medisin, fysioterapi og jordmoryrket. Regjeringen igangsatte arbeid for å øke utdanningskapasiteten for legespesialister gjennom kortere utdannigstid. Det ble foretatt en forenkling av regelverket for godkjenning av leger fra land utenfor EØS.

For å avhjelpe bemanningsproblemene er det satset særskilt på kompetanseheving av hjelpepleiere gjennom videreutdanning. En helt ny utdanning for operasjonshjelpepleiere startet opp på Ullevål sykehus i august 1997.

Styrking av kreftomsorgen

Regjeringen igangsatte en prøveordning i 4 fylker med mammografiundersøkelser for kvinner i alderen 50-59 år. Kapasiteten i lindrende strålebehandling av kreftpasienter er styrket. Satsing på forskning for å finne fram til mer effektive behandlings- og forebyggingsmetoder for kreft ble styrket med 20 millioner kr på 1997-budsjettet. Sosial- og helsedepartementet utarbeidet en egen nasjonal kreftplan.

Regulering av biomedisin

Regjeringen fikk støtte for prinsippene for regulering som skal sikre at medisinsk bruk av bioteknologi utnyttes til det beste for mennesket i et samfunn der det er plass til alle. Det er bl.a. gitt bestemmelser om kunstig befruktning, forskning og genteknologi.

Psykiatri

I april 1997 la regjeringen frem stortingsmeldingen "Åpenhet og helhet - om psykiatriske lidelser og tjenestetilbudene". Regjeringen signaliserte at den ville ta i bruk en rekke virkemidler for å tilby tjenester som en tilpasset brukernes behov. Juridiske - i form av ny lovgivning. Økonomiske - tilskuddsordninger som stimulerer kommuner og fylkeskommuner til å bygge ut og drive gode og effektive tjenester. Utdanningspolitiske - statlige tiltak for å få utdannet tilstrekkelig med faglig velkvalifisert personell.

Sykehus og spesialisthelsetjenesten

I april 1997 fremmet regjeringen stortingsmeldingen "Tilgjengelighet og faglighet - om sykehus og annen spesialisthelsetjeneste". Her foreslo man sterkere regional samordning av spesialisthelsetjenesten gjennom statlig godkjenning av regionale helseplaner og formalisering av de regionale helseutvalgene.

Sterkere statlig styring av spesialisthelsetjenesten gjennom bruk av juridiske og økonomiske virkemidler, samt styrking av pasientenes stilling, foreslås også.

Videre foreslås det endringer for å bedre vilkårene for undervisning og forskning.

Ulykker

Det ble utarbeidet en egen "Handlingsplan mot ulykker i hjem, skole og fritid 1997 - 2001". Målet var å redusere død og skade som følge av ulykker ved informasjonsarbeid, kompetanseheving, nytt regelverk og rapporteringssystemer.

Alkoholpolitikken

I 1997 ble det foretatt en bred gjennomgang av alkoholpolitikken, med vekt på behovet for en samlet rusmiddelpolitikk. Alkoholloven ble revidert, blant annet for at kommunene skal kunne drive en mer aktiv alkoholpolitikk.

Narkotikapolitikken

I februar 1997 la regjeringen fram stortingsmeldingen "Narkotikapolitikken". Her redegjorde man for utviklingen av narkotikasituasjonen de siste årene og for mål og virkemidler i årene som kommer. Regjeringen la opp til økt innsats mot narkotikaproblemene, blant annet gjennom å styrke det forebyggende arbeidet. Regjeringen sier i meldingen klart nei til legalisering av narkotika i Norge.

Frivillighetssentraler

Frivillige bidrar med uvurderlige verdier i verlfærdssamfunnet, og for å ta vare på og styrke denne frivillige innsatsen ble det gjennomført flere tiltak: Det gis støtte til frivillighetssentraler, det er etablert et Frivillighetens samarbeidsorgan, FRISAM. I 1997 har 31 organisasjoner meldt seg inn og arbeidet har ført til at 174 frivillighetssentraler får statsstøtte fra FRISAM.

FAMILIEPOLITIKKEN

Barnehageplasser

For 1997 ble det planlagt 13.000 barnehageplasser. Det vil da, inkludert plassene for 6-åringene i skolen være omlag 240.000 plasser. Regjeringen var godt i rute med å nå målet om full barnehagedekning innen år 2000.

Utviklingsprogram for barnehagesektoren

Programmet ble satt i gang i 1995 og skulle bevisstgjøre og forberede kommunene og barnehagesektoren på endringene som kom i tilknytning til grunnskolereformen.

Skolefritidsordning

Våren 1997 vedtok Stortinget Regjeringens forslag om en trepartsfinansiering av skolefritidsordningen. Det vil si at både stat, kommune og foreldre skal bidra. De kommunene som ikke bidrar økonomisk til SFO, vil etter dette måtte gjøre det. Det kan i neste omgang gi redusert foreldrebetaling.

Barneloven

Våren 1997 ble barneloven revidert, slik at den er tilpasset nye familiemønstre. Det blir med den nye loven lettere for ugifte fedre å registrere foreldreansvar, ved at de får felles blankett for farskap og foreldreansvar på fødestua. En person som påstår at han er biologisk far til et barn som allerede har en juridisk far, skal få anledning til å reise sak for retten, innen ett år etter at han har fått opplysninger om at han kan være far, og innen barnet er fylt tre år. Det lovfestet at domstolen eller fylkesmannen ikke kan pålegge delt bosted ved et samlivsbrudd, men foreldrene kan fortsatt avtale delt bosted dersom de ønsker det.

Familievernet

Familievernet er kraftig utbygget de siste årene, og består i over 60 kontorer rundt om i landet. I 1990 var det 47 kontorer. Tjenesten finnes nå i samtlige fylker og er dermed rimelig tilgjengelig over hele landet. Våren 1997 ble familievernet en lovfestet tjeneste.

Mekling for foreldre

I 1993 trådte ny ekteskapslov i kraft - den inneholdt en ny meklingsordning for foreldre med barn under 16 år. Forskningsresultater fra 1997 har vist ordningen er vellykket, fire av ti sier de har nytte av meklingen. Også barneloven ble endret slik at foreldrene må møte til mekling før sak om foreldreansvar eller samværsrett kan reises for domstolene eller fylkesmann.

UTDANNING OG FORSKNING

Grunnskolen

Regjeringen fikk flertall for "Reform 97", slik at fra høsten 1997 er det innført 6 års skolestart med 20 timers uke, 10 års grunnskole, videre utbygging av skolefritidsordningen, nytt lærelplanverk for grunnskolen og nye lærebøker i alle fag.

Dermed har landet fått en helt ny grunnskole der både innhold og arbeidsmetoder fornyes. Det ble bevilget i underkant av 5 mrd kr til investeringer i nybygg og tilpasninger av skolebygg. I tillegg fikk kommunene kompensasjon for ekstraintgifter til nye lærebøker med 532 mill, det ble bevilget 150 mill til læremidler og 90 mill til etterutdanning.

Inneklima i skolen

Det ble gjennomført en rekke forsøksprosjekter for å samle erfaringer når det gjelder arbeid for å bedre inneklimaet i barnehager og skoler. Det ble utarbeidet et eget undervisningsopplegg, MEIS (Miljø, energi og inneklima i skolen) for å øke kunnskapen hos elever og lærere om inneklima og energibruk hos elever.

Lærerutdanning

I mai 1997 fremmet regjeringen st.meldingen "Om lærerutdanning". Den omhandler struktur og innhold i lærerutdanninga. For å kunne realisere de omfattende reformene i skole og opplæring og møte nye krav fra samfunns- og arbeidsliv, er det nødvendig at også lærerutdanninga blir gjennomgått og fornyet.

Høyere utdanning

Fra 1993 til 1997 har antallet plasser i høyere utdanning økt med ca. 26.000 - dette utgjør 10% økning. Ser vi hele perioden 1990-1997 under ett har antallet studieplasser økt med 47% (54.000 plasser). Tilgjengeligheten til høyere utdanning er svært god i Norge. Høyere utdanningsinstitusjoner er knyttet sammen i Norgesnett. Dette innebærer økt samarbeid, økt mobilitet og en klarere presisering av ansvar og oppgaver.

Studiefinansiering

Stipendandelen på lån i Statens Lånekasse for utdanning er økt fra 14% i 1993 til 28% i 1997. Rentenivået gikk ned fra 9 og 10% pr. 1. juli 1993 til 5,5% våren 1997.

Etter- og videreutdanning

Regjeringen satte ned Buer-utvalget som en forberedelse til en reform for etter- og videreutdanning. Utvalget la fram sin innstilling (NOU 1997:25) "Ny kompetanse - grunnlaget for en helhetlig etter- og videreutdanningspolitikk" 1.oktober 1997. Utvalget utredet grunnlaget for et tilpasset, målrettet og helhetlig system for voksenopplæring og kompetanseutvikling i arbeids- og samfunnslivet.

Forskning

Sammenslåingen av forskningsrådene til Norges Forskningsråd har ført til mer samordning på tvers av sektorer. Grunnleggende og anvendt forskning sees mer i sammenheng. Reformen har også ført til større grad av helhetstenking og bedre faglig samordning innenfor det internasjonale forskningssamarbeidet. Gjennom EØS-avtalen er Norge fullverdig og likestilt deltaker i Fjerde rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling.

KULTUR

Kamp mot vold i billedmediene

Våren 1997 ble det fremmet en proposisjon om revisjon av film- og videoloven. Her ble det foreslått blant annet at samme voldsnorm skal gjelde for alle medier med levende bilder. Forbudsgrensen for vold i fjernsyn blir noe skjerpet, og nye medier basert på ny teknologi, som TV- og dataspill, blir nå omfattet av lovreglene.

Norsk Film

I revidert nasjonalbudsjett våren 1997 er det fremmet forslag om utbygging av Norsk Film AS innenfor en samlet ramme på ca. 50 mill. kroner. I perioden er filminstitusjonene samlet i Filmens Hus i Oslo.

Medie-etikk

Våren 1997 ble det fremmet en proposisjon om medie-etikk. Her avviser regjeringen forslag om eget medieombud. Det foreslås at PFU blir klageorgan for overtramp i presse og kringkasting.

Kulturarven og museene

Omlag 800 museer og samlinger har drifts- og investeringsutgifter på ca. 1 mrd kr. Av dette dekkes ca. 80% gjennom offentlige tilskudd fra stat, fylkeskommuner og kommuner. Resten finansieres gjennom egeninntekter, sponsonmidler og andre private tilskudd. I perioden er det formulert mål- og resultatkrav overfor alle museer som får tilskudd over Kulturdepartementets budsjett. Norsk Museumsutvikling (NMU) er opprettet for å styrke utvikling og samarbeid på museumssektoren. En rekke nye museumsbygg er bygget, og det er lagt mye arbeid og ressurser i nye utstillinger. Kulturdepartementet i samarbeid med Miljøverdepartementet har satset spesielt på bevaring og formidling av tekniske og industrielle kulturminner, som i 1997 har fått økt støtte.

IT-plan for kultursektoren

Gjennom "Skape, bevare, formidle" ble det lagt fram et grunnlagsmateriale for en IT-plan for kultursektoren. Det ble satt igang et arbeid en egen IT-plan for kultursektoren for å realisere et eget Kulturnett-Norge.

Kunstnerne

Regjeringen la fram stortingsmeldingen "Kunstnarane", som foreslo å øke støtten til kunstnerne med 50 mill. kr. Midlene for stipend for kunstnere er fordoblet og det er innført en ny stipendordning for unge kunstnere. En ny ordning for kunst og det flerkulturelle samfunn skal etableres.

Formidling av kulturtilbud til barn og unge

Kulturinstitusjoner med statlig tilskudd er pålagt å produsere slike tilbud som en del av sin ordinære virksomhet. Den desentraliserte kulturformidlingen til barn og unge i regi av riksinstitusjonene er vektlagt. Konserttilbudet til Rikskonsertene er økt, og er utvidet for også å gi tilbud til 6-åringene. Det er etablert en fast innkjøpsordning for oversatt barne- og ungdomslitteratur, og en egen innkjøpsordning for fagbøker for barn.

Kultur i skolefritidsordningen

Regjeringen hadde ønske om at kultur skal ha en fremtredende plass i skolefritidsordningen. Det ble lagt til rette for en styrking av de estetiske fagene og kulturdimensjonen i skolen gjennom en egen handlingsplan, "Broen og den blå hesten".

Frivillige organisasjoner

Regjeringen foreslo i Stortingsmeldingen "Om statens forhold til frivillige organisasjoner" å endre og forenkle skatte- og avgiftsreglene for allmennnyttige organisasjoner.

Det ble også foreslått at overskuddet av Flaxmidlene skal brukes til å styrke lokal aktivitet.

De frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene

Regjeringen la våren 1997 fram stortingsmeldingen "Om tilskuddsreglene for barne- og ungdomsorganisasjonene". Målet er å få et klarere og lettere kontrollerbart regelverk. Med det nye regelverket skal organisasjonene blant annet ha et sentral medlemsregister og de får et fast tidspunkt for opptelling av medlemmene (31. desember). Det blir laget et eget skjema (årsrapport) som lokallagene fyller ut. Alle organisasjonene må ha egen revisor. De nye reglene trådte i kraft i januar 1998.

Pressestøtte

Pressestøtten bidrar til å opprettholde en mangfoldig og differensiert pressestruktur - både geografisk og ideologisk. Regjeringen gjennomførte en forenkling av hele pressestøtten ved at alt er blitt lagt inn i ett produksjonstilskudd i stedet for den oppdelingen i produksjons- og distribusjonstilskudd som man hadde tidligere.

Deltakelse og medvirkning

Barne- og familiedepartementet bidro til informasjons- og erfaringspredning for å styrke arbeidet med barn og unges deltakelse og medvirkning i samfunnet. Det er også støttet opp om lokalt forsøksarbeid for å få flere kommuner til å ta barn og unge med på råd i lokale plan- og beslutningsprosesser. BFD og Miljøverndepartementet samarbeidet om å styrke barn og unges interesser i planleggingen og barnerepresentantordningen i kommunene. Det er fortsatt behov for å videreutvikle og styrke arbeidet med disse ordningene i kommunene. Vedlegget "Ungdomspolitik mot et nytt århundre" ble lagt ved Langtidsprogrammet 1994-97.

Intensjonene i ungdomsvedlegget ble fulgt opp både av statlige og kommunale myndigheter, bla. gjennom styrking av ungdomsplanleggingen i mange fylker.

DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKKEN

Regjeringen har hatt som mål å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og å utvikle robuste regioner i alle deler av landet. I mars 1997 ble stortingsmeldingen "Om distrikts- og regionalpolitikken" fremlagt. Regjeringen la spesielt vekt på å bedre målrettingen og den regionale tilpasningen av virkemidlene og særskilt satsing for å sikre sysselsetting og velferdstilbud i utkantområder med stor nedgang i folketallet.

Kommuneøkonomien

Den sterke veksten i kommunesektorens realinntekter siden 1988 har fortsatt. I årene 1994-1997 økte kommunesektorens inntekter målt i faste priser med omlag 12,5 mrd kroner, eller med omlag 7%. Nettogjelden i kommunesektoren er sterkt redusert de siste årene. Målt som andel av inntektene er den redusert fra nesten 40% i 1989 til 28% i 1996.

Byfornyelse

Tilskudd til byfornyelse er økt som ledd i å jevne ut levekår i storbyene. Det er våren 1997 inngått felles plattform med Oslo kommune om en handlingsplan for Oslo indre øst.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 1997 foreslo regjeringen en bevilgning på 30mill. kroner.

Regional planlegging og arealpolitikk

Våren 1997 la regjeringen fram stortingsmeldingen "Regional planlegging og arealpolitikk".

Hensikten med meldingen var å drøfte erfaringer med bruk av plan- og bygningsloven på bakgrunn av 10 års praksis, og regjeringen foreslo forbedringer i loven og i måten den praktiseres på.

Samepolitikken

Regjeringen la i april fram stortingsmeldingen "Om norsk samepolitikk", som inneholder en gjennomgående og prinsipiell drøfting av den norske samepolitikken. Sametinget har blitt delegert myndighet til å forvalte flere tilskuddsordninger til samiske formål. Det er vedtatt å bygge et eget sametingsbygg i Karasjok. Kriteriene for å kunne skrive seg inn i samemantallet er utvidet. Samerettsutvalget har levert sin innstilling om naturgrunnlaget for samisk kultur.

Styringsgruppe for Nord-Norge og Nord-Trøndelag

Regjeringen har opprettet en egen styringsgruppe for Nord-Norge ledet av statsministeren og bestående av flere statsråder, fylkesordførere og sametingspresidenten. Det er utarbeidet et dokument kalt "Næringsstrategier for Nord-Norge" som vil danne utgangspunkt for det videre arbeid med næringsutvikling og verdiskapning i Nord-Norge og Nord-Trøndelag.

MILJØ- OG ENERGIPOLITIKKENBærekraftig utvikling

I juni 1997 la regjeringen fram stortingsmeldingen "Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling". Formålet er å tydeliggjøre og utdype Langtidsprogrammets økologiske perspektiv. Meldingen beskriver hvordan og hvorfor det økologiske perspektivet skal integreres på alle områder av det norske samfunnet.

Energikommisjon

Regjeringen nedsatte en energikommisjon som skal utrede ulike måter å dekke kraftbehovet på i Norge - herunder en strategi for å nå regjeringens mål om at det i et normalår skal produseres elektrisitet tilsvarende det norske elforbruket, ved hjelp av fornybare energikilder.

Energikommisjonen la fram sin rapport "Energi- og kraftbalansen mot 2020" (NOU 1998:11) i juli 1998.

Grønn skatt

Regjeringen satte igang arbeidet med en vridning av beskatningen i grønn retning.

Miljøhandlingsplaner

For å gjøre miljø til et sektorovergripende ansvar foreslo regjeringen at det skal utarbeides sektorvise miljøhandlingsplaner med arbeidsmål der dette er hensiktsmessig. Hvert år skal det sammen med statsbudsjettet utarbeides en rapport om rikets miljøtilstand.

Klimaforhandlingene

Regjeringens opplegg i klimaforhandlingene fikk gjennomslag på møtet i Kyoto i desember 1997. Det innebar at målet skal nås av alle landene samlet og at byrdene skal deles rettferdig gjennom en differensiering av utslippsmål i år 2010. Alle klimagasser ble tatt med og landene skal kunne gå sammen om gjennomføringen (såkalt felles gjennomføring).

Gasskraftverk

Regjeringen ga konsesjon til bygging av to gasskraftverk i Norge. Utbyggerne har imidlertid lagt planen på is i påvente av ny teknologi.

Kulturminnevern

I 1996 ble prosjektplan for sikring av bergkunsten (bla. helleristninger) iverksatt. 1997 var Kulturminneåret. Kulturdepartementet i samarbeid med Miljøverndepartementet har satset spesielt på bevaring og formidling av tekniske og industrielle kulturminner, som i 1997 har fått økt støtte.

Rovviltforvaltning

I april 1997 la regjeringen fram stortingsmeldingen "Om rovviltforvaltning".

Meldinga oppsummerer ny kunnskap og erfaringer man har fra norsk rovviltforvaltning og foreslår nye tiltak for bedre å kunne balansere behovet for vern av rovviltbestandene mot den omfattende bruken av utmark til beite i Norge.

SAMFERDSEL

I april 1997 la regjeringen fram st.meldingene "Norsk veg- og vegtrafikkplan 1998 - 2007" og "Norsk jernbaneplan 1998 - 2007". I samferdselsplanene for 1998-2007 legges det opp til en fortsatt vridning av investeringene fra vei til kollektivtrafikk og bane. Det gis høy prioritet til vedlikehold, noe som er god ressursforvaltning og god samfunnsøkonomi.

Jernbane

De statlige bevilgningene til jernbanens kjøreveg var i perioden 1994-97 nesten 25% høyere enn i perioden 1990-93. Eksklusive Gardemobanen (som er lånefinansiert) er det i perioden investert omlag 4,5 mrd. Også statlig kjøp av persontogtjenester har økt betydelig. Totalt er omlag 3,6 mrd kr bevilget i perioden. NBS trafikkdelen er omdannet til særlovselskapet NSB BA, mens kjørevegen forvaltes av forvaltningsorganet Jernbaneverket. Det er opprettet et eget tilsynsorgan, Jernbanetilsynet.

Vei

For årene 1994-97 er det bevilget 39,85 mrd kr i statlige midler til veisektoren. Dette er en nedgang på 5,4% i forhold til perioden 1990-1993. I tillegg er det i perioden brukt 4,4 mrd kr som kommer fra bompengefinansiering. Antallet drept i trafikken går ned, til tross for en stadig økende trafikkmengde. Antallet som er plaget av støy fra veitrafikken har gått ned, antallet som er plaget av utslipp går også ned. Blyutslippene fra veitrafikken er så godt som eliminert.

Grønnere samferdselssektor

Det er innført CO₂-avgift på bensin og diesel. Bilavgiftene er lagt om fra å være basert på verdi til å baseres på vekt og motorytelse, noe som gjør det mer lønnsomt å kjøpe mindre og mer energieffektive kjøretøy. Det er innført avgasskrav for tunge kjøretøy. Det legges i første omgang opp til frivillig omlegging fra piggdekk til piggfritt i de største byene. Dersom den frivillige omleggingen ikke gir resultater, blir det innført avgift på piggdekkbruk i de største byene. Rikspolitiske retningslinjer for areal- og transportplanlegging er utarbeidet. Og det er vedtatt grenseverdier for luftkvalitet og støy etter forurensningsloven - gjeldende for samferdselssektoren. Omlag 670 mill kr er bevilget til særskilte investeringer for kollektivtrafikk i storbyene. En del av omleggingene i veinettet, f.eks. hovedveiutbyggingen i storbyene og miljøtuneller har medført lokale miljøforbedringer.

Trygg skolevei

I Vei- og veitrafikkplanen for 1998-2007 prioriteres tiltak knyttet til grunnskoleelevenes skolevei, med særlig vekt på 6-åringenes skolevei.

Luftfart

Det har vært en omlegging innenlands fra behovsvurdering og regulering av flyrutetilbud og priser, til fri markedsadgang og fri prissetting. Alle flyrutene er åpne for alle EØS-flyselskapene. Den nye hovedflyplassen på Gardermoen åpnet høsten 1998. Sammen med tilhørende tilbringertransport, vil dette være det største byggeprosjektet som er gjennomført i fastlands-Norge. Antallet presoner som plages av støy vil reduseres sammenliknet med Fornebu - og det generelle kollektivtilbudet i Romeriksområdet vil styrkes vesentlig gjennom Gardemobanen.

JUSTISPOLITIKKEN

Kriminalitetsutvikling

Antall registrerte voldsforbrytelser økte med 30% fra 1991-1996. Samtidig har det skjedd en forgroving og brutalisering av volden. De tallene vi ser i Norge, uttrykker langt på vei den samme utviklingen som vi har sett i andre nordiske land. Sedelighetsforbrytelser hadde særlig fra 1995 til 1996 en betydelig økning. Grovt tyveri og brukstyveri av motorkjøretøy spesielt, er forbrytelsestyper som i 90-årene har vært i klar tilbakegang.

Våpenlov

Regjeringen la fram forslag til ny våpenlov med klare innskjerpelser av den gjeldende våpenlovgivning. Særlig gjelder dette forhøyelse av strafferammene for overtredelse av våpenlovens bestemmelser, samt innføring av forbud mot å bære våpen på offentlig sted. Strengere regler for kontroll av våpen vil alene ikke motvirke kriminalitet med våpenbruk, men må ses på som ett av flere viktige tiltak for å komme den alvorlige kriminalitetsutviklingen til livs.

Tiltak mot MC-kriminalitet

Det blir forbud mot etablering i tettbygde strøk for MC-klubber som driver kriminell virksomhet. Regjeringen fremmet forslag om strengere våpenlov og Norge har påtatt seg ansvaret for å påbegynne arbeidet med en operativ nordisk strategiplan for politiets innsats mot MC-kriminaliteten.

Mobbing blant barn og unge

Det ble satset på en konfliktrådsmodell for å løse konflikter i skolen (skolemekling). Gjennom prosjektet vil ansvarliggjøring, kompetanseutvikling, bevisstgjøring og holdningsskapende arbeid stå sentralt.

Rehabilitering av straffedømte

Regjeringen ønsket at gjennomføringen av straffen skal skje med økt fokusering på den straffedømtes eget ansvar og bidrag, og på statens evne til å planlegge. Det ble innført individuelle soningsplaner for alle straffedømte som skal sone mer enn seks måneder. Den enkelte løslatte settes bedre i stand til å klare seg uten ny kriminalitet. Derfor ble det satt igang en del ulike tiltak: Prøveordning med promilleprogram i fem fylker, tilbud om samtalegrupper for volds- og sedelighetsdømte og forsøk med et livsmestringsprogram for straffedømte.

Hjelp til voldsofre

Det ble etablert en forsøksordning med rådgivningskontorer for voldsofre. Prosjektet startet i 1995, og i løpet av 1997 var målet å etablere 6 slike rådgivningskontorer. Kontorenes virkefelt er sammenfallende med politidistriktet, det vil si Oslo, Trondheim, Tromsø, Kristiansand, Haugesund og Fredrikstad.

Politiets overvåkningstjeneste

Regjeringen oppnevnte et utvalg som fikk i oppdrag å gå igjennom og vurdere oppgaver, organisering og regelverk for politiets overvåkningstjeneste.

Utvalgets mandat var blant annet å vurdere vilkårene for registrering av personopplysninger i tjenestens registre og arkiv. I tråd med stortingets vedtak ble også arbeidet med spørsmål om innsyn i mappene fulgt opp.

Økonomisk kriminalitet

På samme måte som mye annen kriminalitet har også den økonomiske kriminaliteten bakgrunn i internasjonale kontakter. ØKOKRIM ble satt i stand til å etterforske konkurssaker på en langt bedre og effektiv måte. Kunnskapen om denne type kriminalitet er også hevet i politidistriktene. Norge deltar aktivt i internasjonalt samarbeid i kampen mot korrupsjon, bestikkelser og hvitvasking. ØKOKRIMs arbeid ble styrket med en egen enhet med dette som spesialfelt.

FLYKTNINGE- OG INNVARDRINGSPOLITIKKEN

Regjeringen la i februar 1997 fram Stortingsmeldingen "Om innvandring og det flerkulturelle Norge". Meldingen fikk bred oppslutning i Stortinget. Hovedpunktene i meldingen var at alle, uansett bakgrunn, skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet og bruke sine ressurser.

Familiegjengenforening

Forskriftene til utlendingsloven ble revidert slik at det er bilt en vesentlig utvidet adgang til opphold i Norge for barn som bare har en av foreldrene sine her. Når det gjelder familiegjengenforening for ektefelle, samboere og barn under 18 år ble underholdskravet opphevet, slik at de kan likestilles med dem som får innvilget asylstatus.

Bosnierne

Regjeringen besluttet at ca 12.000 bosniere i Norge skal få bli permanent hvis de selv ønsket det. All hjemreise til Bosnia er frivillig. Regjeringen ga senere en "angrefrist" til bosniere som vil reise hjem til Bosnia, som betyr at de innen to år kan komme tilbake til Norge.

Kirkeasyl

9. desember 1996 nedsatte Justisdepartementet en "Kirkeasylkommisjon" som fikk til oppgave å gå gjennom sakene til alle familiene med barn i kirkeasyl. Kommisjonens arbeid ble avsluttet og regjeringen fulgte opp konklusjonene fra kommisjonen som tilsa at et flertall av barnefamiliene i kirkeasyl fikk bli i landet.

UTENRIKS, FORSVARS- OG SIKKERHETSPOLITIKKEN

Norsk bistand

Bistand til fattige land har høy prioritet. Fra 1993 til 1997 k te bistandsbudsjettet fra 7,2 til 9,2 mrd kroner. Det er fortsatt bare Norge, Danmark, Sverige og Nederland som oppfyller FNs målsetting om å bruke 0,7% av BNI til å hjelpe utviklingslandene.

Reform av FN

Våren 1997 fremmet regjeringen stortingsmeldingen "FN - på terskelen til et nytt århundre. Om reform av De forente nasjoner", der man la frem en samlet fremstilling av det arbeidet som pågår for å reformere FN. Man gjennomgår også Norges holdninger og bidrag til denne reformprosessen.

Menneskerettigheter og arbeid for fred

Forebygging av konflikter har i de senere årene blitt viet økt oppmerksomhet, både av Norge og andre land. I FN og OSSE har Norge tatt initiativ til opprettelse av særskilte fond for konfliktforebyggende tiltak. Norge har sagt seg rede til å påta seg formannskapet i OSSE i 1999. Norge var en drivkraft for meklingen mellom partene i Guatemala, noe som resulterte i undertegning av en v penhvileavtale i Oslo i desember 1996.

Schengen

Regjeringen forhandlet frem en samarbeidsavtale med Schengenlandene. I juni 1997 vedtok Stortinget med bredt flertall vedtatt å ratifisere samarbeidsavtalen mellom Schengenlandene og Island og Norge. Målet er å skape grunnlag for norsk deltakelse i europeisk samarbeid om bekjempelse av internasjonal kriminalitet, sikre den nordiske passunionen og gi norske borgere mulighet til å passere grensene innen Schengenområdet uten personkontroll.

Nordisk samarbeid

Norge hadde i 1997 ansvaret for å lede det nordiske regjeringssamarbeidet og arbeidet i Nordisk Ministerråd. Vi har her hatt særlig fokus på følgende tre områder:

Det nordiske, der vi gir et løft for barn og unge og trekker de frivillige organisasjonene mer med, nettverksbygging mellom bedrifter, folk og organisasjoner i nærområdene - og tett nordisk samarbeid om EØS- og EU-saker.

Internasjonale fredsoperasjoner

Norge har de siste årene arbeidet aktivt for å bedre det internasjonale samfunnets kapasitet innen fredsbevarende operasjoner, i FN, OSSE og NATO.

V r deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner har ligget på et høyt nivå. I perioden etter 1992 har opp mot 2000 personell v rt avgitt til ulike militære fredsoperasjoner i utlandet på samme tid. Økningen er i stor grad et direkte resultat av et betydelig engasjement i det tidligere Jugoslavia der Norge er 4. største bidragsyter av humanitær bistand.

Forsvar i omstilling

Forsvaret er inne i en stor omstillingsprosess. Formålet er å spare inn på driftsutgifter for å få rom for nødvendige investeringer i nytt materiell. Vi vil få et mindre, men mer effektivt forsvar.

Å spare inn på drift vil i første rekke si mindre personell. Gjennom tett samarbeid med de ansattes organisasjoner ble det etablert ordninger som har gjort at ingen er blitt oppsagt som følge av overtallighet i forbindelse med omstillingen. Det ble bevilget 60 mill kr til et treårig omstillingsprogram i 19 kommuner som er blitt berørt av reduksjoner i Forsvarets virksomhet. Undersøkelser har vist at det er skapt og sikret 650 arbeidsplasser i disse kommunene, og at man forventer at det kommer ytterligere 650 arbeidsplasser som følge av omstillingsprogrammet.

Forsvarets sikkerhetstjeneste og etterretningstjeneste

Høsten 1997 ble det fremmet ny lov om sikkerhetstjenesten og ny lov om etterretning.

Atomsikkerhet

De nordnorske fylkeskommunene og regjeringen intensiverte sin deltakelse i Barentssamarbeidet mellom Norden og Russland på områdene handel, energi, atomsikkerhet og miljø. Bygging av et renseanlegg for lavradioaktivt avfall i Murmansk ble igangsatt, som et samarbeid mellom USA, Russland og Norge.

Omforming av NATO

Den nye samarbeidsavtalen (Grunnakten) mellom NATO og Russland er siste milepæl i det nye sikkerhetspolitiske samarbeidsmønster som vokser fram i Europa. Norge har i hele perioden vært en aktiv deltaker i en omfattende prosess for omforming og senere utvidelse av NATO.

Norge var et av de første landene som undertegnet den omfattende kjernefysiske prøvestansavtalen som ble vedtatt etter mange års aktivt diplomati, blant annet fra norsk side.

AKTUELT PERSPEKTIV

Aktuelt Perspektiv har i perioden hatt engasjert en rekke telefonselgere som har sørget for at opplaget har holdt seg relativt stabilt. Kostnadene ved denne form for salg har vært meget store, og alle telefonselgere unntatt en, ble sagt opp på forsommeren i år. Det arbeides nå med å få etablert andre og rimeligere abonnementsrutiner.

Kontrollert og godkjent opplag for 1997 var 17.788 eksemplarer. Omsetningen var på 8.374.432 kroner.

Bladet utkommer med 48 tabloidutgaver i året, slik den statlige støtteordning krever. I 1996 ble fire utgaver av bladet sendt til samtlige partimedlemmer. I valgåret ble det utgitt en del temautgaver til bruk i valgkampen. I 1997 ble tre utgaver sendt til samtlige partimedlemmer. I inneværende år er seks utgaver å oppfatte som medlemsaviser.

I perioden er bladets innhold bevisst vridd i retning av bakgrunnsstoff, faktastoff og noe mindre vekt på nyheter.

Pr. 30.august 1998 har redaksjonen syv ansatte, hvorav en arbeider med IT. Guttorm Lyshagen var ansvarlig redaktør inntil utgangen av juni. Fra 1.juli har Johs. Skeide Larsen vært konstituert redaktør.

Styret består av Solveig Torsvik, leder, Sissel Bye Ingvaldsen og Jan Svenningsen, som er representant for de ansatte.

A-pressens Oslo-kontor (APOR) utfører sideframstillingen og bladet trykkes hos Akershus Trykk (tidligere Akershus Arbeiderpresse).

DET NORSKE ARBEIDERPARTIS LOTTERIVIRKSOMHET

Roselotteriet er organisert som en egen avdeling underlagt Det norske Arbeiderparti.

Virksomheten holder til ved Folkets Hus i Hunndalen, og administrerer DnAs landsomfattende lotteri. Roselotteriet selger loddene via telefonhenvendelser til partiets medlemmer, og dette skjer i hovedsak på kveldstid.

Roselotteriets virksomhet består av:

Administrasjon

Salgsavdeling Hunndalen

Salgsavdeling Lillehammer

1996

Pr. 01.07.96 var det fire ansatte i hele stillinger i administrasjonen. Disse består av daglig leder, kontorleder, kontorsekretær og salgs- og informasjonssekretær.

Ved salgsavdelingen er følgende ansatt:

Salgsleder i hel stilling med ansvar for begge salgsavdelingene.

11 telefonselgere ved salgsavdeling på Lillehammer.

9 telefonselgere ved salgsavdeling i Hunndalen.

En av gruppelederne samt to telefonselgere er ansatt i hele stillinger, de øvrige arbeider på deltid.

Oppstart med utarbeidelse av internkontrollsystemet.

I 1996 hadde virksomheten en omsetning på 9,8 millioner kroner. Resultatet for 1996 viste et overskudd på noe over 1,4 millioner kroner.

1997

I 1997 er arbeidet med å heve kvaliteten av selgerne og samtalene blitt videreført. Det er blitt tatt viktige avgjørelser for å legge til rette for den fremtidige driften av lotteriet. Et viktig moment her er utvikling av nytt salgssystem og kartlegging av behov for fremtidig teknisk utstyr innen data. Den største utfordringen ligger i at dagens utstyr ikke klarer overgangen til år 2000. Innhenting av utstyr og kravspesifikasjon begynner, for å rekke testing av ny dataløsning i løpet av 1999.

Lotteriet har selv tatt over pakking og utsending av lodd, dette var det tidligere et firma som gjorde for oss.

Daglig leder Bjørnar Hagebakken tok fra 01.09.97 til 31.06.99 permisjon fra jobben for å studere. Svein Roar Coldevin vil vikariere i Bjørnar Hagebakkens fravær.

Salgsleder sier opp sin stilling, denne blir ikke besatt av noen ny, men ansvar og oppgaver blir delt mellom daglig leder og salgs- og informasjonssekretær.

Det er også i 1997 blitt lagt vekt på å ha god kvalitet på selgerne, fremfor å ha stor kvantitet. Roselotteriet vil fortsette med denne strategien også fremover, da vi har fått en meget god dialog med våre medlemmer. Vi føler at vi har funnet en ringefrekvens som er fornuftig, men er utsatt for konkurranse når det gjelder våre selgere. P.g.a. dagens arbeidsmarked viser det seg vanskelig å få ansatt nye og gode selgere.

I 1997 hadde virksomheten en omsetning i overkant av 12 millioner. Resultatet for 1997 viste et overskudd på ca. 1,9 millioner kroner.

1998

Pr. 30.06.98 er det 4 ansatte i hele stillinger i administrasjonen. Disse er daglig leder, kontorleder, kontorsekretær og salgs- og informasjonssekretær.

Ved salgsavdelingen er følgende ansatt:

2 gruppeledere

8 selgere på Lillehammer

9 selgere på Hunndalen

2 gruppeledere samt 3 selgere er ansatt i hele stillinger, de øvrige jobber deltid.

Roselotteriet jobber fortsatt for å utvikle den interne markedsføringen. Vi tar kontakt med lokallagene før vi ringer nyverva medlemmer i deres distrikt. Fortsatt føler vi at dialogen med Arbeiderpartiet sentralt kan bedres, slik at kjennskapen til lotteriet øker både internt/eksternt i DnA.

Det har vært en del ubesatte stillinger ved begge salgsavdelinger. Disse blir i løpet av 1998 besatt, og vi vil med disse legge grunnlaget for en positiv høst for lotteriet. Vi har nå en meget god selgerstab, som kjenner viktigheten med å skape en god relasjon mellom lotteriet og Arbeiderpartiets medlemmer. Det jobbes videre med utvikling og kursing av dagens selgere/nye selgere. Selgerne får god oppfølging av daglig leder og salgs/infosekretær, da dette viser seg å ha en meget god virkning på innsatsen.

Internkontrollsystemet er ferdig og brukes/gjennomføres.

Datautstyr og problemer rundt år 2000 ser ut til å være løst, og vi har klart det innenfor årets budsjett. Dette var egentlig planlagt fordelt over 1999 budsjettet og år 2000 budsjettet.

ARBEIDERNES UNGDOMSFYLKING

AUF kan se tilbake på to aktive og innholdsrike år. Landsmøtet i 1996 vedtok fem hovedmål for AUF på områdene miljø, internasjonal solidaritet, arbeid, utdanning og fritid, antirasisme og organisasjon. Dette har vært retningsgivende for AUFs politiske profil i perioden.

MILJØ

Selv om miljøengasjementet i befolkningen er stadig synkende, er miljøproblemene mer utfordrende en noen gang. Klimakonferansen i Kyoto og gasskraftdebatt her hjemme har ført miljøspørsmål tilbake i søkelyset, og AUF har arbeidet aktivt for å øke engasjementet både blant ungdom og resten av befolkningen. Sentrale miljøraker for AUF har vært kampen mot gasskraftverk og for ny fornybar energi, klimaspørsmål, lokal agenda 21, kollektivtrafikk, økonomisk vekst og forbruk. Det har vært viktig å utarbeide konkrete forslag til tiltak som kan gjennomføres i praktisk politikk, både på sentralt og lokalt plan. Sentralt har utarbeidet tipshefter og undersøkelser som fylkeslagene har brukt til å foreslå blant annet ungdomskort på kollektivtrafikken og lokal agenda 21 i kommuner og fylker. Når det gjelder energipolitikk har AUF spesielt forsøkt å påvirke Arbeiderpartiet i gasskraftspørsmålet, og har også jobbet med mange forslag til tiltak for å redusere energiforbruket og satse mer på nye fornybare energikilder.

AUF har jobbet for å styrke miljøarbeidet i fylkene, blant annet ved å opprette et miljøledernetverk og skolere miljølederne på miljøkurs. Skolering innad i AUF og arbeid opp mot Arbeiderpartiets miljøpolitikk har vært en viktig del av miljøarbeidet.

INTERNASJONAL SOLIDARITET

Internasjonalt engasjement har alltid vært viktig for AUF, og i denne perioden har arbeidet blitt utvidet og intensivert på flere områder. AUF har blant annet arbeidet videre med Solfondet, AUFs solidaritetsfond, der ansatte og tillitsvalgte bidrar, og startet opp nye internasjonale prosjekter samtidig som de gamle er videreført.

Grunnlaget for vårt internasjonale arbeid legges i kontakten med våre søsterorganisasjoner. Gjennom arbeidet i Forbundet Nordens Socialdemokratiske Ungdom (FNSU) har AUF et godt samarbeid med de nordiske søsterorganisasjonene. Høydepunktet i det internasjonale arbeidet i perioden var uten tvil da AUF arrangerte kongressen til International Union of Socialist Youth (IUSY) i november 1997, på Lillehammer. Her deltok 320 ungdommer fra 90 land på kongressen, og hovedtemaet som ble debattert var "Future of Work". Arrangementet var et stort løft for AUF, både organisatorisk og økonomisk, men alle som jobbet med det syntes det var svært lærerikt og spennende. For at flest mulig AUFere skulle få sjansen til å oppleve IUSY-kongressen arrangerte AUF parallelt med denne en Internasjonal Framtid-konferanse med 250 deltakere.

Siden 1994 har AUF arbeidet for å skape kontakt mellom israelsk og palestinsk ungdom, spesielt gjennom kontakt mellom israelske Labour Young Leadership og palestinske Fateh Youth, og styrke det demokratiske ungdomsarbeidet i Palestina gjennom vår hovedsamarbeidspartner Fateh Youth. Det har i perioden vært gjennomført flere organisasjonskurs og jentekurs i Palestina.

Det er arrangert en studietur, og AUFere over hele landet har samlet inn penger til opprettelsen av demokrati og ungdomssenter i de palestinske områdene: Gaza og Vestbredden. AUF har fått bevilget støtte fra Norad til dette, og arbeidet er nå igang med å finne egnet sted.

AUF ønsker å satse på Afrika som en viktig del av vårt internasjonale arbeid og har nå startet opp et samarbeidsprosjekt med Botswana National Front Youth League i Botswana og African National Congress Youth League i Sør Afrika. Dette vil innebære politisk samarbeid, organisasjonsutvikling og demokratibygging, samt at prosjektet kan skape økt engasjement og kunnskapsnivå om bistand og internasjonal fordeling i egen organisasjon.

AUF har fortsatt samarbeidet med våre øst- og sentraleuropeiske søsterorganisasjoner gjennom å arrangere demokrati- og organisasjonskurs. Kursene har vist seg å være vellykket i forhold til opplæring i organisasjon, demokrati og sosialdemokratisk politikk, men også i forhold til å styrke kontakten mellom deltakerorganisasjonene. AUF har også arrangert et organisasjonskurs i Bosnia for våre bosniske søsterorganisasjoner.

Landsstyremøtet i mai 1997 vedtok et sikkerhetspolitisk manifest, og i forkant av dette ble det arrangert en sikkerhetspolitisk konferanse. I hele perioden har AUF jobbet aktivt i forhold til globalisering, fordeling, utvikling og bistandsspørsmål. Spesielt har det vært viktig å arbeide for å øke bistandsbudsjettet. AUF har også jobbet for at det skal utarbeides etiske retningslinjer for oljefondet. Skolering på disse spørsmålene i organisasjonen har vært viktig, men også arbeid opp mot Arbeiderpartiet, Storting og regjering.

ARBEID, UTDANNING OG FRITID

AUF har også i denne perioden jobbet mye med ungdomsledighet. Det var et stort tilbakeslag for dette arbeidet da sentrumsregjeringen foreslo å oppheve ungdomsgarantien våren 1998. Deling av arbeid har vært et viktig tema AUF har jobbet med, blant annet med en dagskonferanse om emnet. AUF mener at arbeidstakere heller bør ta ut overskuddet i økt fritid framfor høyere materielt forbruk. AUF har også engasjert seg i lærlingenes sak, spesielt i forhold til at det blir opprettet så få lærlingeplasser i offentlig sektor. Mange av våre lokallag har imidlertid fått gjennomslag for at det skal gis et tilbud til flere lærlinger i deres kommuner.

Arbeiderpartiet og AUF har i mange år prioritert å bygge ut antall skole- og studieplasser. Nå er det på tide å sette søkelyset på kvaliteten i skolen. En kampsak har vært at elevene bør inn i arbeidsmiljøloven. Mange elever sliter med dårlig inneklima og vanskelige arbeidsforhold på skolen, men så lenge elevene ikke omfattes av lovverket som gjelder, er det vanskelig å få gjort noe med det.

Sommeren 1998 lanserte AUF "Kvalitetsreform 2000" som både krever endringer når det gjelder det faglige innholdet i skolen, men også krav til arbeidsmiljø og utvidet rett til videregående opplæring.

AUF har i perioden styrket nettverket med aktive på skolene, noe som var til stor hjelp i valgkampen. Skolekontaktene har fått et spennende tilbud gjennom det årlige "Skoletinget", som samler elever og lærlinger fra hele landet til utdanningspolitisk debatt og skolering.

På ungdomsskoler og videregående skoler har organisasjonen gjennomført en demokrati og deltakelseskampanje, med vekt på ungdoms rettigheter både på skolen og i arbeidslivet. Det er også arrangert andre kampanjer i fylkene, dette er blant annet narkokampanje, en kampanje om ungdom og vold og en om jenter og vold. Slike kampanjer gir AUF mulighet til å sette søkelyset på viktige politiske saker, samtidig som vi får snakket med ungdommer om de sakene som de er opptatt av.

Fritidstilbudet til ungdom mellom 16 og 20 år er en viktig sak for AUF, og mange fylkeslag og lokallag har jobbet for fritidsklubber og allaktivitetshus for ungdom. Noen lokallag har også selv tatt initiativ til å arrangere egne ungdomstilbud, slik som diskotek eller konserter.

ANTIRASISME

AUF har hatt flere antirasisme-aksjoner i perioden, spesielt i forbindelse med 1. maifeiringen. De folkevalgte AUFeerne har hatt interpellasjoner om antirasistisk sone i kommunestyrer og fylkesting, og fått vedtatt handlingsplan mot rasisme mange steder. Flere lokallag og fylkeslag har arrangert fakkeltog og antirasistiske konserter. AUF har også utfordret Arbeiderpartiet til å ta ansvar i rasismedebatten.

I flyktningespørsmål har AUF spesielt engasjert seg for at bosnierne skulle få bli i Norge, dette fikk også gjennomslag i Arbeiderpartiet. Det sentrale kontoret har laget en oversikt over hvor mange flyktninger de enkelte kommunene har tatt imot de siste årene.

ORGANISASJON

Medlemsutviklingen i AUF har vært god i perioden. I 1996 hadde organisasjonen 7268 medlemmer, og i 1997 økte medlemstallet til 8780 medlemmer. Medlemsøkningen var fordelt over hele landet, og fylkeslagene jobbet godt, spesielt med nyverving.

AUF kan ikke overleve uten sterke og aktive lokallag. Her foregår mye av den politiske skoleringen, her skapes nye ideer og det er i lokallagene nye medlemmer får et tilbud om å være aktive. Det er først og fremst fylkeslagene som har ansvaret for å følge opp aktiviteten i lokallagene, men sentralt har også en viktig oppgave i å lage kampanjemateriell, løpesedler, prosjekter og studiemateriell som lokallagene kan bruke. Lokallagsaktiviteten er styrket gjennom et sentralt lokallagslederkurs, og en egen lokallagsavis.

For at AUF stadig skal kunne utvikle seg, og få innflytelse politisk, er vi avhengige av godt skolerte medlemmer og tillitsvalgte. På sentralt nivå er det arrangert lederskole med organisatorisk og politisk skolering.

Fylkesstyrene er styrket ved at sektorlederne for miljø, skole og internasjonalt har fått tilbud om å komme på kurs for å sette seg nærmere inn i sine emner. Det meste av skoleringen i AUF foregår i fylkeslaga og lokallaga, og her har fylkessekretærene en viktig rolle. Ved hjelp av AUFs studiehefter kan lokallagene sette igang studieringer på egen hånd.

LIKESTILLING

AUF prioriterer likestillingsarbeidet, og et systematisk arbeid med å få jenter i ledende posisjoner har båret frukter. Ved slutten av perioden er over halvparten av fylkeslagslederne jenter. Blant fylkessekretærene er det overvekt av gutter. Det har vært jentekurs og egne samlinger for jenter, og AUF er stolte over å ha så mange dyktige jenter som tillitsvalgte.

PRAKSIS

Praksis, medlemsavisa til AUF, hatt en fin utvikling i perioden. Antall utgivelser i året har økt fra 6 i 1997 til 8 utgaver i 1998. Med både aktive og passive medlemmer som lesere har det vært viktig å utvikle en avis med appell til alle. Den inneholder derfor alt fra politiske debatter og artikler til intervjuer med kjente idrettsfolk eller musikere. En ny spalte som har blitt svært populær er "Fra bygd til by", der fylkene kan rapportere om ting som har skjedd i deres fylkeslag og lokallag. Redaktør i Praksis har vært Aslak Eriksrud.

VALGKAMP

AUF satte seg to mål i forkant av valgkampen; Arbeiderpartiet skulle vinne skolevalgene, og målet var 25% oppslutning. Arbeiderpartiet og AUF vant skolevalgene i 1997. Ap er nå det suverent største partiet for de mellom 16 og 19 år, etter at nesten 25.000 skoleelever stemte på oss. Vi klarte ikke målet på 25 %, men med en oppslutning på 22.1 % hadde vi økt med 4,8 % sammenlignet med valget i 1993.

Planleggingen av valgkampen startet tidlig. Debattantene ble skolert i forkant av sommerleiren. Et idèutvalg jobbet i forkant av valgkampen med ideer til valgkamparrangementer, materiell og lignende. I forkant av skoledebattene ble det produsert løpesedler og postkort til utdeling i valgkampen. Skolevalgkampen ble organisert i det enkelte fylke, med egne skoleringsopplegg, organisering av stands og materiellutdeling. Det sentrale kontoret hadde utvidet åpningstid fra august, med døgnvakt og daglige utsendinger av politisk informasjon.

AUF markerte seg godt i media under hele valgkampen, både sentralt og lokalt. Spesielt var det mange av ungdomskandidatene som var flinke til å profilere AUF og AP. Løvebakken AUF har fulgt opp det gode arbeidet i valgkampen med å markere AUFs politikk på Stortinget blant annet når det gjelder ungdomspolitik, miljøpolitikk, internasjonal politikk og utdanningspolitikk. Medlemmene i Løvebakken AUF er Synnøve Konglevoll fra Troms, Tomas Nordvoll fra Nordland, Jon Olav Alstad fra Nord Trøndelag, Gunn Karin Gjøl og Trond Giske fra Sør-Trøndelag og Sverre Myrli fra Akershus.

UTØYA

Sol, sommer og Utøyaleir er høydepunktet for de fleste AUFere. AUF arrangerte sommerleir sammen med LOs ungdomsutvalg både i 1997 og 1998. I tillegg til debatter og politiske verksteder, var det på begge leirene konserter og verksteder med kulturelt innhold. Utøya er likevel ikke bare sommerleir; Utøya brukes også til de aller fleste kurs og konferanser som arrangeres i løpet av året. Sommer som vinter er det landsstyremøter, sekretærkonferanser og sentrale kurs på AUFs egen øy i Tyrifjorden.

I løpet av perioden har det skjedd en del utbedringer på Utøya, noe som gjør kursstedet enda mer attraktivt. I forbindelse med Utøyavennaksjonen er det trykt opp en løpeseddel om Utøya, der "utøyavenner" blir bedt om å støtte Utøya med noen kroner.

SENTRALSTYRET I PERIODEN

1. Anniken Huitfeldt, leder
2. Jo Stein Moen, nestleder
3. Trond Jensrud, generalsekretær
4. Synnøve Konglevoll
5. Sigurd Grytten
6. Anne Ragnhild Kjær Sti
7. Trine Brænden Olsen
8. Ragnar Bøe Elgsaas

1. vara Snorre Wikstrøm
2. vara Eva Kristin Hansen
3. vara Espen Villanger
4. vara Marte Gerhardsen
5. vara Odd Steinar Åfar Viseth
6. vara Jan Fredrik Laskerud

Politiske sekretærer i perioden

Halvard Ingebrigtsen, kontorsjef
 Kathrine Raadim, internasjonal sekretær
 Ole Edvard Bjørnstad, faglig sekretær
 Rita Skjærvik
 Stian Kato Oen
 Gry Larsen
 Øyvind Dahl

Det norske Arbeiderparti